

Izjava ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica št. 51.
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.
Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.
Informativni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498
Podružnice: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
Račun pri poštnem čez. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 205.241.

Ljubljana, 15. septembra.

Izid nedeljskih skupščinskih volitev v Sloveniji je zlasti zanimiv po številu glasov, ki so bili v mariborsko-celjskem okrožju oddani za nemško-nacionalno listo. Volitve Nemcem sicer niso prinesle trdnega pričakovanega mandata, vendar pa je njihova volilna skrinjica zbrala 5788 glasov, torej od zadnjih volitev za 1426 glasov več.

Nihče ne more trditi, da izvira ta porast od tod, ker so se Nemci tekom zadnjih dveh let tako silno pomnožili. Treba je iskati drugih vzrokov. Pri tem pa naletimo na žalostno in sramotno dejstvo, da so slovenski ljudje tisti, ki so zopet umetno pojačali pozicije spodnještajškega nele nemštva, marveč tudi nemškutarstva.

Številke govore, da so nemški glasovi poskočili baš v onih krajih, kjer so sklepali Slovenci bodisi iz partizanskih, bodisi iz osebnih interesov z Nemci kompromise za občinske in oblastne volitve. Zlasti so se nemški glasovi dvignili v Celju (303 glasovi), v Konjicah (196 glasov), pri Sv. Lovrencu na Pohorju (110), v Ptujju (270), na Bregu pri Ptujju (105), v Novi cerkvi pri Ptujju (144), pri Sv. Vidu pri Ptujju (111), v Marenbergu (83). V ptujjski okolici je videti, kakor da se je zopet oživilo nekdanje avstrijsko štajerskoštajstvo. Brez dvoma je, da med 5788 za nemško-nacionalno skrinjico oddanimi glasovi ni niti polovica pravih nemških glasov; pač pa so to glasovi onih odvisnih slovenskih delavcev in volilcev, na katere je pod vladno blejskega pakta lahko brezobzirno pritiskal nemški gospodar.

Politika, ki jo uganjajo v mariborski oblasti klerikalci in radikali na škodo in sramoto slovenske stvari, je pri nedeljskih volitvah pokazala »uspeh«. Štajerski Nemci, ki so postavili svojo kandidato baš zato, da lahko s prstom pokažejo na svojo narodno manjšino, se bodo sedaj lahko pred svetom sklicevali, da niso nazadovali, marveč da so od zadnjih volitev še za 1426 glasov porasli. Drznost te gospode bo samo še narasla, obenem pa se bo pojačala »darežljivost« Nemcev onstran granic za »neodrešene brate« v Jugoslaviji in zlasti v Sloveniji.

Tako se je v praksi zopet pokazalo, da je klerikalizmu narodnost le sredstvo v dosegu njegovih anacionalnih partizanskih namenov. Neslovenska in brezdomovinska je ta vatikanska politika. V rajni Avstriji je klerikalizem prodajal slovensko zemljo in slovenske ljudi cesarskemu Dunaju ter izjavljali, da je Celje za Slovence »Fremdes Gebiet« Leta 1917. je SLS po 30. letih samoslovenske Ljubljane privedla z oktroirano volilno reformo v ljubljanski občinski svet 8 Nemcev, v Jugoslaviji pa sedaj isto nadaljuje brez ozira na slovenske in nacionalne interese, imajoč pred očmi samo sebe in svoje umazane partizanske namene. Pa se še dobe inteligentni Slovenci, ki nasedajo klerikalnim pripovedkam in slepilom, kako slovenska in narodna je SLS.

Poglejte v one štajerske kraje, katere ima pod vodstvom SDS, ki jo klerikalci vedno obkrožujejo, da je »izdajalska«, krepko v svojih rokah slovenska narodna večina, pa boste videli, kako tamkaj napreduje slovenska stvar, istočasno kot propada nemška in nemškutarstva. Tudi v tem pogledu so nam nedeljske volitve v mariborski oblasti nepobiten dokaz. Brezice, kjer je nemška skrinjica dobila samo še 37 glasov, Laško (13 glasov), Ormož (32 glasov), ki so bile nekdanj trdnjave avstrijske nemškutarije, so baš po zaslugi SDS postali čisto slovenska mesta, kjer nacionalna slovenska večina ne deluje le za porast in procvit slovenskega meščanstva, slovenske obrti in slovenske trgovine, marveč tudi v ponos in čast slovenskega imena.

Pogajanja za konkordat

Rim, 15. septembra. o. Semkaj je prispel papeški nuncij v Beogradu, Pellegrineti. Bil je v avdienci pri papežu in spregel ga je tudi državni tajnik kardinal Gasparri. Obe ma je sporočil o poteku pogajanj za sklenitev konkordata med Jugoslavijo in Vatikanom. V vatikanskih krogih zatirajo, da poteka pogajanja za Jugoslavijo precej uspešno ter jih znatno olajšuje nekdanji konkordat iz leta 1914., ki je bil sklenjen med prejšnjo Srbijo in Vatikanom. Potreba popolne revizije tega konkordata se je obutila po vojni, ker je bilo v jugoslovensko državo vključenih več katoliških pokrajin. Glavna ovira pri pogajanjih tvori vprašanje zavoda sv. Jeronima v Rimu. Jugoslovenska vlada je v tem vprašanju nepopustljiva.

Grozna nesreča v Kotoru

Tragična smrt Ljubljancana
Boka Kotorska, 15. septembra. p. Danes popoldne okrog 5.15 se je pripetila zopet nova letalska nesreča. Vojaški hidroavion št. 205, ki ga je pilotiral narednik Pavčič iz Ljubljane in na katerem so bili še štirje drugi podoficerji avijacijske šole, se je z visine več sto metrov radi nenadnega defekta v motorju zrušil v morje. Avijon je zašel ob skalo in se popolnoma razbil. Vseh pet podoficerjev se je ubilo.

Gg. Vukičević in Korošec bolj in bolj osamljena

Vse parlamentarne skupine so proti njima

Vedno nove obtožbe radi volilnega terorja. — Zahteva po razveljavitvi policijskih mandatov. — Brezuspesne grožnje Vukičevićeve okolice. — Delo za zblizanje vseh demokratičnih skupin. — Stališče SDS. — Zakaj se ne izvrši blejski pakt

Beograd, 15. septembra. p. Tekom današnjega dne je Narodna skupščina zopet oživila. Narodni poslanci prihajajo z vseh strani, a vsi govorijo le o nečutenem nasilju.

o volilnem terorju

in lopovščinah, ki so se dogajale pri zadnjih volitvah. Sem spada ne samo sprečevanje volilcev s strani policije, da niso mogli glasovati, marveč tudi tatvine celih skrinjic s kroglicami, prepisovanje kroglic iz opozicijskih skrinjic v vladne itd. Dogajali so se slučajni, da so z nasiljem odstranili predsednike volilnih odborov, da so lahko izvršili falzifikacije zapisnikov. Vse to pa se je dogajalo ne samo proti opozicijskim strankam, marveč tudi na škodo demokratske in muslimanske stranke, dasiravno sta bili obe v vladi. Zlasti se pritožujejo muslimani iz Bosne. V Narodni skupščini vlada splošno razpoloženje, da se

združijo vsi napredni elementi

in da ob priliki verifikacije mandatov avtoritativno ugotovijo vse to, kar se je dogajalo pri nedeljskih volitvah. Nikakor se ne more dopustiti, da izgleda naša država pred kulturnim svetom kot nekulturna, a ne mogla bi se nazivati kulturnim, ako bi vse to tolerirala. Če se vzame v poštev, da je šef demokratske stranke g. Davidović že pred volitvami nastopil proti tem zlorabam režima in če se vzame v obzir, da je vse ono, kar je on v svojih govorih kritiziral, resnično in dokazano ne le desetkrat, marveč stokrat, potem se že na tem vprašanju vidi, kako

težak je položaj g. Vukičevića

in njegovih ministrov. Oni to tudi dobro čutijo. Zato so zadnje dni nastopili z vsemi silami, da izžvejo v javnost vtis, da bi ta vlada mogla ostati kot trajna delovna vlada. Vukičevići radikali slikajo položaj tako, kot da jih klerikalci brezpogojno podpirajo in da računajo z razcepom demokratske stranke. Če pa bi jim vse to ne uspelo, potem zopet govorijo o razpustu Narodne skupščine in razpisu novih volitev. Vse te grožnje pa, ki naj bi pokazale moč g. Vukičevića, so dosegle baš nasprotni namen in izzvale upravičeno sodbo, da

se čuti g. Vukičević zelo slabega.

Splošno vlada prepričanje, da demokratizacija z moralnega in s političnega stališča ne morejo več nadalje sodelovati z g. Vukičevićem. Z moralnega stališča ne morejo, ker bi na ta način sankcionirali vse ono, kar se je vršilo za časa volitev in kar so oni javno in ostro obsojali. S političnega stališča pa ne

morejo nadalje sodelovati z radikali, ker jim g. Vukičević v svojih kombinacijah odreja podrejeno vlogo, dočim lahko demokrati danes na čelu močne demokratske kombinacije postanejo nosilci nove politike.

O tej novi politiki se mnogo govori in iznašajo kombinacije, o katerih se smatra, da imajo že danes popolnoma realne osnove, čeprav pa bi bilo za sedaj še preuranjeno o tem govoriti, kot o gotovem dejstvu. Točno pa je, da obstaja pri vseh strankah, kojih program bazira na demokrati in parlamentarni ideologiji, veliko razpoloženje, da se zedinijo v

skupno fronto proti reakciji.

To razpoloženje je tem močnejše, ker prihaja iz najširših mas, iz katerih dobivajo politični voditelji vedno odločnejše pozive. Naj gre preko vseh osebnih in strankarskih sporov, da se ustvari velika kombinacija demokratičnej, ki bo razpolagala v Narodni skupščini z ogromno večino. Ni dvoma, da se v tem pogledu že konkretno dela. Listi poročajo, da je g. Davidović konferiral z g. Trifkovićem in Pribečevićem, danes dopoldne pa sta prišla v Beograd

zastopnika HSS

dr. Šibenik in ing. Košutić, ki sta imela daljšo konferenco z g. Davidovićem. Popoldne sta se sestala tudi z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem. Doznavajo, da sta prišla s predlogom HSS, naj se sestavi pod vodstvom demokratske stranke delovna koalicija, v kateri bi bili demokratje, muslimani, HSS, SDS in eventualno tudi zemljoradniki. Ta kombinacija bi imela nad 170 poslancev. Priključili pa bi se ji gotovo tudi opozicijski radikali, katerih je najmanj 20. Kar se tiče

razpoloženja samostojnih demokratov, se lahko reče, da se je s strani SDS najprej sprožila ideja o demokratskem bloku in da v SDS ni nobenih zaprek za to kombinacijo. Nasprotno: poslanci SDS smatrajo, da je potrebno napeti vse sile, da se sedanemu režimu napravi definitivni konec, ker obstoja nevarnost, da zaveže ta režim našo državo popolnoma v orijentalne razmere. Kako se bo razvijal položaj in v kakem tempu se bodo vrstili dogodki, danes še ni mogoče reči. Na vsak način je velik znak popolne neodrejenosti g. Vukičevića dejstvo, da še ni izvršil svoje, iz blejskega pakta izviraajoče obveznosti napram dr. Korošcu, v smislu katere bi moral takoj po 11. septembru uvesti v vlado dva klerikalca. Da v vladi še ni klerikalcev, je najboljši dokaz nesigurnosti položaja g. Vukičevića.

Prve avdiience na dvoru

Kralj je včeraj dopoldne prispel v Beograd. — V dolgih avdiencah je sprejel gg. Marinkovića in Vukičevića. — Ta se je vrnil z dvora vidno slabe volje

Beograd, 15. septembra. p. Danes dopoldne se je vrnil kralj v Beograd. Dasiravno odpotuje že jutri v Topolo, so se že tekom današnjega dne pričele avdiience, katerim se pripisuje v političnih krogih velika važnost in o katerih se domneva, da so v neposredni zvezi z nadaljnjim razvojem političnega položaja. Prvi je bil sprejet dopoldne v poslovljni avdienci minister za šume in rude dr. Kosta Kumanudi, ki je nocoj odpotoval kot namestnik zun. ministra v Ženevo, za njim pa je bil sprejet ministrski predsednik Vukičević, ki pa se je dopoldne le kratko časa mudil na dvoru. Novinarjem je po avdienci izjavil, da je predložil kralju samo podpis o imenovanju dr. Šumenkovića za namestnika ministra za šume in rude dr. Kumanudija. Napovedal pa je, da bo popoldne sprejet v daljši konferenci, da poroča kralju o rezultatu volitev in o notranjopolitičnem položaju.

Res je bil popoldne ob 15. pozvan g. Vukičević ponovno na dvor, kjer je ostal vse do 17. ure. Ob 16. je bil pozvan na dvor tudi zun. minister Marinković, ki se je mudil na dvoru do 20. V političnih krogih je ta deloma skupna avdiencia obeh vodilnih politikov izzvala veliko pozornost. Tako g. Vukičević, kakor g. dr. Marinković sta po svoji avdienci odklonila novinarjem vsako izjavo, opazilo pa se je, da je bil g. Vukičević vidno slabe volje. Na številna vprašanja je le stereotipno odgovarjal, da je poročal kralju o položaju. G. dr. Marinković je bil mnogo bolj razpoložen in je odšel z dvora v svoj kabinet, kjer se je vršila nato konferenca demokratičnih ministrov. V vlad-

nem predstojstvu se je istočasno vršilo posvetovanje radikalnih ministrov, na katerem je g. Vukičević poročal o svoji avdienci.

Dr. Kumanudi odpotoval v Ženevo

Beograd, 15. septembra. p. Nocoj je odpotoval v Ženevo kot namestnik zunanjega ministra in vodja naše delegacije na zasedanje Društva narodov minister za šume in rude dr. Kosta Kumanudi, ki je bil dopoldne sprejet na dvoru v poslovljni avdienci. Za časa njegove odsotnosti, ga bo nadomestoval minister za javna dela dr. Šumenković.

Angleški poslanik na lovu v Sloveniji

Beograd, 15. septembra. p. Danes zvečer je posetil zunanjega ministra angleški poslanik na našem dvoru g. Kenard, ki je po tem sestanku izjavil vašemu dopisniku, da se je samo informalno o položaju po volitvah. Z večernim brzovlakom je odpotoval g. Kenard na lov v Slovenijo, kjer ostane več dni, nato pa odpotuje v Split, kamor dospo dne 28. t. m. oddelek angleške mornarice.

Nevarna epidemija v Vojvodini

Novi Sad, 15. septembra. p. Med tukajšnjim prebivalstvom vlada veliko razburjenje, ker je bil v javni bolnici ugotovljen slučaj otrpljenja mišic. Ta bolezen je epidemično nastopila v Rumuniji in je zahtevala tam že na tisoče žrtev. Oblasti so podvezle obsežne mere, da se razširjenje te skrajno nevarne bolezni prepreči.

Novi nestalni člani Sveta Društva narodov

Kompenzacija za Belgijo. — Zaključek 46. zasedanja Sveta Društva narodov. — Zадnje razprave

Ženeva, 15. septembra (s-lo.) Zasedanje Društva narodov je danes izvolilo tri nove nestalne člane v svoj Svet. Namesto Belgije, Češkoslovaške in San Salvadorja so bile izvoljene Finska, Kanada in Kuba. Kot skrutinatorja sta poslovala Chamberlain in dr. Stresemann, kar je izzvalo večkrat splošno veselost v zbornici. Oddanih je bilo 49 glasov, absolutna večina je znašala 25. Prejeli so Kuba 40, Finska 33 in Kanada 26 glasov. Po izidu volitev je stopil na govorniško tribuno belgijski zunanji minister Vandervelde in izjavil, da je Belgija propadla le iz načelnih vzrokov, da pa ne vidi v tem rezultatu nikake animoznosti proti belgijski državi. Belgija bo prej ko slej z vso vmeno nadaljevala delo za pomirjenje sveta in podpirala plemenita stremjenja Društva narodov. Kakor se izve, je Svet v privatni seji povabil Belgijo, naj še nadalje ostane članica pripravljalne razorožitvene komisije, akoravno je njen mandat v tej komisiji potekel.

Ženeva, 15. septembra, s. Ob 17. je predsednik Villegas zaključil zasedanje

Sveta Društva narodov. Villegas se je zahvalil trem dosedanjim članom Sveta, in sicer Vanderveldu (Belgija), dr. Benešu (CSR) in Guerriju (San Salvador) ter jim za slovo zaklical: Na svidenje! Dr. Beneš je odgovoril, da bo ostal v duhu vedno pri Društvu narodov.

Kot zadnje zadevo so obravnavali na zasedanju grško-nemški spor zaradi križarke »Salamis«. Politis je zahteval interpretacijo čl. 190 in 192 versajske pogodbe pred mednarodnim razsodiščem, ki naj ugotovi kompetenco Sveta Društva narodov v tej zadevi. Nemški delegat Schubert je naglasil, da je nepotrebnost, da bi se še kaka druga instanca bavila s to zadevo, ker ima mešano nemško-grško razsodišče pravo odločitve, ki se je s to zadevo že bavilo. Svet je sklenil izročiti proučitev tega vprašanja posebni komisiji. Prva seja novih članov Sveta se bo vršila v soboto. Svet Društva se je dopoldne bavil tudi z madžarsko-rumunskim sporom. Kakor se izve, se juristi v tem vprašanju niso mogli zediniti, vsled česar se zdi, da poostreitev spora ni izključena.

Nepotrebnosti italijanski nasveti

Italija nam očita »ekspanzivistične težnje« na Balkanu!

Rim, 15. septembra. o. Današnja »Tribuna« se na uvodnem mestu bavi z izidom volitev v Jugoslaviji. Pravi, da italijansko-jugoslovenski spor ne obstoja in da tiranska pogodba jamči za status quo. Pravi nadalje, da bi Jugoslavija morala »opustiti svoje ekspanzivistične težnje« ter posvetiti svojo pažnjo notranji konsolidaciji.

Nadalje piše »Tribuna«, da se je jugoslovenski zunanji minister Marinković povrnul iz Ženeve v Beograd po neuspešnem poskusu obrniti pozornost sveta Društva narodov na »neobstoječi« italijansko-jugoslovenski spor. Pravi nadalje, da obstoja v Jugoslaviji kakor v bivši Avstriji mnoge stran

ke, ki si ne nasprotujejo samo zaradi pohlepa po oblasti in vladi, ampak tudi zaradi narodnostnih razlik. Ta notranja nasprotja se občutijo tudi v zunanji politiki.

V Jugoslaviji so hoteli potom zunanje politike s protitalijansko ostjo ostvariti enotno fronto, ki je v jugoslovenski notranji politiki nemogoča. Ta protital. fronta se pa dolgo ne bo mogla držati na površju. Zato bi v Jugoslaviji storili boljše, ko bi posvetili svojo pažnjo notranji urilitvi, kajti le na ta način zaključuje »Tribuna«, bi mogla tudi na zunaj braniti nedotakljivost pogodb in svojih meja.

Politične smernice francoskih desničarjev

Zanimive Millerandove izjave o odnosajih z Rusijo, o locarnski pogodbi in o mejah poljske republike

Pariz, 15. septembra. s. Nacionalna republikaška liga je priredila na čast Milleranda, ki je kandidat te lige za nadomestne volitve v senat v departementu Orne, svečan banket. V svojem programatičnem govoru je govoril Millerand predvsem o svojem boju proti levčarskemu kartelu in za nacionalno udeleževanje v nacionalno republikansko ligo na čelu. V zvezi s tem je označil priznanje sovjetske vlade za največjo napako levčarske politike in izjavil, da bi bil edini ukrep, ki bi zadel komunizem, ta, da bi vlada dostavila sovjetskemu poslanstvu v Parizu njegove potne liste in odpoklicala francoskega zastopnika v Moskvi. H koncu se je dotaknil Millerand tudi razorožitvenega vprašanja. Razorožitev je mogoča le, če temelji na soglasnem pristanku vseh narodov. Vsekakor pa se ne sme opustiti ničesar, kar pomeni nove izgleda za ohranitev miru. V teh okoliščinah je Dru-

štvo narodov storilo tako mnogo, da tega ni mogoče prezreti.

Locarnska pogodba bo izgubila svoj »služen kredit«, če bo sosedom Nemčije nudila na vzhodnih in zapadnih mejah garancije za vsak napad. Dvojnost, ki slabi »dro locarnske pogodbe, leži v tem, da »po zdravlju« njej Francija sredstva za konsolidacijo nove Evrope. Nedotakljivost Poljske v mejah, ki jih je začrtala locarnska pogodba, je za ohranitev francoskega miru ravnotako bistvena, kakor spoštovanje klavzule o Alzaciji-Lorenu. Nemčija ne more položiti rok na gdanski koridor ali na gorjo Slezijsko, ne da bi se vnela svetovna vojna.

Pariz, 15. septembra. s. »L'Information« poroča iz Moskve, da sovjetska vlada ne bo odpoklicala Rakovskega, ker bi se mogel ta korak tolmačiti kot resno gesto za prejem diplomatskih odnošajev s Francijo.

Slovaški industriji proti Rothermereu

Osrednja zveza slovaških in podkarpatskih industrijcev odklanja Rothermereovo akcijo

Bratislava, 15. septembra. d. Včeraj se je vršilo zborovanje Osrednje zveze slovaških in podkarpatskih industrijcev, na katerem je bila sprejeta ostra resolucija proti akciji Rothermerea. Resolucija naglašja, da skuša lord Rothermere na podlagi enostranskih informacij vzbujati v javnosti vtis, kakor da Češkoslovaška po svoji politični in gospodarski konsolidaciji ogražja razvoj in konsolidacijo Evrope. Osrednja zveza slovaških in podkarpatskih industrijcev smatra zato za svojo dolžnost, da izreče svoje mnenje o gospodarski strani tega vprašanja. Predvsem mora ugotoviti, da tvori češkoslovaška država zlasti pa združitev Slovaške in Podkarpatske Rusije v svoji sedanjih zemljepisni formaciji z ostalimi pokrajinami češkoslovaške republike zdravo in razvoja zmnožno telo in da je s stališča gospodarske politike treba odkloniti vsak poskus, ki gre za spremembo sedanjih mej tem bolj, ker bi vsaka meritorna raz-

prava teh problemov povzročila nesigurnost v gospodarskem življenju in ogražala nadaljnji razvoj konsolidacije. Slovaška in podkarpatska ruska industrija sta trdno prepričani, da ima češkoslovaška vlada za njen položaj popolno umevanje.

Slovaški gospodarski krogi se dobro zavedajo važnosti prijateljskih odnošajev z Mađarsko in zato z velikim zadovoljstvom pozdravljajo gospodarsko politiko češkoslovaške vlade, ki stremi za tem zblizanjem, kakor tudi zvesto zasledujejo delo na konsolidacijo Mađarske, ki predstavlja v svojih sedanjih mejah zdravo in življenja zmnožno gospodarsko formacijo. Osrednja zveza iz vseh teh razlogov odločno odklanja vsako kršenje trenutnega gospodarskega razvoja potom novih političnih vprašanj in pozdravlja pojeamanje nacionalnega sovrastva in odstranitev carinskih meja, kar bo dovelo do kar najtesnejšega sodelovanja med sosednjimi državami.

Značilen konflikt v Ženevi

Pariz, 15. septembra. d. Že ob priliki debate o poljskem predlogu glede varnostnega pakta, je izrazil francoski delegat Paul Boncour svoje začudenje, da je Društvo narodov sploh moglo brez protesta registrirati pogodbo, kakor je n. pr. tiranski pakt, ki je v nasprotstvu s cilji in duhom ženevske institucije. Včeraj pa je prišlo med predsednikom franc. delegacije Loucheurjem in italijansko delegacijo do odkritega konflikta. Ob priliki sklepanja o italijanskem predlogu, naj bi se mednarodni institut za kinematografijo iz Ženeve preselil v Rim, je Loucheur odločno nastopil proti tej nameri, naglašujoč, da Društvo narodov ne more brez vsake nevarnosti izročiti svoje institucije v roke fašizma, ki je najmanj sposoben, da bi delal propagando za cilje in namene Društva narodov.

Velik požar na Krasu

Trst, 15. septembra. o. Popoldne je semkaj prispela vest, da je v Selcah pri Sv. Petru na Krasu izbruhnil v neki kmetijski hiši požar, ki se je v kratkem razširil skoraj na vso vas in upepelil že 30 hiš. Prihleti so gasilci iz Sv. Petra. Postojne in drugih bližnjih občin ter so bili do večera še na delu. Na pomoč so prišli tudi ognjegašci iz Trsta. Ob 14. se je odpejal v Selce tržaški prefekt. Podrobnosti se niso znane.

Trst, 15. septembra. o. O požaru, ki je izbruhnil v Selcah pri Sv. Petru na Krasu, so znane še naslednje podrobnosti: Ob 4. zjutraj, ko je večina vaščanov še spala, je iz se nepojasnjenih vzrokov izbruhnil v hiši Ane Udovič požar. Pihal je razmeroma močan veter, ki je povzročil, da so tekom 20 minut plameni zajeli njej manj kot 21 hiš. Pri gašenju so poleg ognjegašcev iz vseh bližnjih vasi in iz Trsta pomagali tudi vojaiki. Selce štejejo kakih 65 hiš in je požar torej vpepelil skoro tretjino vasi. 120 oseb je brez strehe. Škoda je ogromna in je le deloma krita z zavarovalnino.

Volitve na Irskem

Včeraj, dne 15. septembra so se vršile na Irskem volitve v državni parlament. Zadnje volitve v zbornico svobodne države Irske so se vršile šele v mesecu juniju letošnjega leta, toda sredi pol leta je vlada parlament razpustila in razpisala nove volitve s kratkim rokom. Irska je ostala nemirna dežela tudi po onem znamenitem dogodku, ko je leta 1921. angleška vlada pod vodstvom Lloydja Georgea končala stoletni boj z Irski s tem, da je sklenila sporazum z zmernim delom Ircev, podelila Irski zelo dalekosežno samoupravo, tako da se je uredila v samostojni dominijon, ki ga veže z ostalimi deli Velike Britanije v glavnem samo kraljeva oseba.

Ali s tem se še ni povrnil mir v deželo. En del Ircev je ostal neizprosen v svoji zahtevi po popolni svobodi, katere vnajni znak naj bi bila celo republikanska državna oblika, tedaj popolna neodvisnost od Anglije. Ti ekstremni Irski se vrh tega niso hoteli sprijazniti z dejstvom, da se je pri ureditvi svobodne Irske ločil severni del dežele, znan pod imenom Ulster, ki je naseljen s protestantskim prebivalstvom, ki za nobeno ceno ne mara pod vlado katoliške Irske. Voditelj ekstremistov je ostal de Valera, ki je vodil borbo zdaj z atentati, bombnimi napadi na državne objekte in na politične nasprotnike ali celo z očitnim oboroženim uporom, zdaj s propagando in zakonito borbo v volitvah. Boj med zmernimi Irski, ki so sedaj stvorili vlado in osnovali samostojno upravo v novi državi, ter ekstremisti se je nadaljeval in se vrši še danes.

V junijskih volitvah v zbornico sta si stali zopet nasproti kot nemirni Irski in sprotični vladni in de Valerova stranka. Irska zbornica šteje 153 poslancev. Od teh si je vladna stranka priborila namesto dotedanjih 61 samo 45 mandatov, nazadovale je tedaj občutno, kar seveda ni čudno, ker ni popularno v deželi, kjer je tako dolgo divjala srdita državljanska borba, vpeljati red in mir. De Valerovi republikanci so si pridobili 49 mandatov. Razen teh dveh so zastopane na Irskem še nekatere stranke, ki tvorijo prehod med ekstremnimi tabormi. To so v prvi vrsti farmarji, ki so v juniju pridobili 11 mandatov — poprej so jih imeli 15 —; podpirali so vladno stranko. Potem sledijo še delavska stranka, nacionalna liga in neodvisna stranka. Vse navedene štiri stranke so v toliko zmerne, ker stoji na stališču v l. 1921. sklenjene ustave in so pomagale braniti sporazum z Anglijo zoper napade nemirnih Ircev de Valere; vrh tega hočejo vršiti predvsem socialni in gospodarski program.

Ali situacija vladne stranke, ki je bila pod vodstvom predsednika Cosgravea in justičnega ministra O'Higginsa, je bila ipak ugodnejša nego bi bilo misliti samo po navedenih številkah. Bila je namreč zanj sreča, da de Valerova stranka ni hotela vstopiti niti v prvi, niti v drugi parlament, in sicer zato ne, ker bi bilo treba pred vstopom prisloži zvestobo angleškemu kralju in državni skupnosti z Veliko Britanijo. Vsled abstinence de Valerove stranke tako v prvem kot v drugem irskem parlamentu je mogel Cosgrave vladati s pomočjo manjših strank nemoten.

Tedaj pa je dne 10. julija t. l. umor justičnega ministra O'Higginsa, ki je bil duša vladne stranke, razburil vso irsko javnost. Cosgrave je hotel nasprotnikom priti do živega ter je parlamentu med drugim predložil zakonski načrt, po katerem izgubijo oni poslanci, ki se ne udeležujejo zborničnega dela radi odklanjanja prisoge, svoje mandate in da morajo v bodoče že kandidati predložiti obljubo, da položje prisoge. Toda de Valerova stranka je napravila nepričakovan obrat: 43 njenih poslancev je izreklo — prisoge z izjavo, da jo smatra samo za prazno formulo in vstopilo v zbornico.

S tem se je situacija za vlado katastrofalno spremenila. De Valera je izjavil, da sam ne sprejme vlade, niti ne vstopi vanjo, da pa bo podpiral vlado, ki naj jo sestavi Johnson, vodja delavske stranke. Opozicija je predložila nezapisano Cosgraveovi vladi, ali pri glasovanju je bilo slučajno na vsaki strani po 71 poslanec in predsednik je odločil za vlado. Par dni pozneje so se vršile v dveh okrajih dopolnilne volitve, pri katerih pa je vlada napredovala na škodo de Valerovcev. To je dalo Cosgraveu pogum, da je nenadoma razpustil zbornico in razpisal nove volitve. Volitve na Irskem bodo tedaj pokazale, ali se je politično razpoloženje irskega prebivalstva zares spremenilo v toliko, da dobi Cosgrave s svojimi zavezniki več mandatov nego de Valera in njegovi zavezniki.

London, 15. septembra (lo.) Volitve v irski parlament, ki se vrše danes, slone na proporcionalnem sistemu. Rezultati bodo znani koncem tedna. Irski parlament šteje 152 poslancev. Tri mesta so že zasedena po zastopnikih irskih univerz. Kandidatov je 257.

Občinske volitve v ČSR

Praga, 15. septembra. d. V začetku oktobra se bodo vršile na Češkem, Moravskem in v Slovaški občinske volitve, in sicer v povprečno 60 odst. občin. Nasprotno pa volitve v mestnih občinah s lastnim statutom izvršim Prago še niso bile razpisane, ker poslovna doba sedanjih občinskih uprav še ni potekla. Na Slovenskem in v Podkarpatski Rusiji so se vršile prve občinske volitve šele 16. oktobra 1923. Letošnje volitve so torej šele drugo. Zato se bodo vršile volitve skoraj v vseh slovaških in podkarpatsko ruskih občinah, a tudi tukaj se volitve v mestih še ne bodo vršile.

Volitve v Svet Društva narodov

(Od našega posebnega poročevalca.)

Zeneva, 13. septembra.

Glavni dogodek tega tedna bodo volitve v Svet Društva narodov, ki so napovedane za četrtek. Izpraznjeni so trije sedeži, pripadajoči doslej Češko-slovaški, Salvadorju in Belgiji. Te tri države so bile izvoljene lani za eno samo leto. Sedaj pa stopa v veljavo nova procedura, nestalni člani se bodo odslej volili za cela tri leta. Razumljivo je torej, da vzbujata ta zadeva veliko zanimanje in izziva živahno zakulisno borbo za izpraznjena mesta v vrhovnem telesu Društva narodov.

Kandidatov za te sedeže je šest, kar ni nobeno rekordno število, vsaj se je prejšnja leta borilo za vstop v Svet navadno še več držav. Letos so prijave svoje kandidature: Kanada, Kuba, Finska, Grčija, Belgija in Portugalska. Če bi do 15. t. m. prijavila Argentina svoj povratek v Društvo narodov, bi bila tudi njena kandidatura prav resna. Skoro z gotovostjo se da trditi, da bi bila njena sporkoritev nagajena z dodelitvijo nestalnega sedeža v Svetu Društva narodov. Vendar se velika južno-ameriška republika do tega trenutka še ni priglasi. Zato moramo zaenkrat računati samo z zgoraj navedenimi tekmeči.

Kanada kandidira v sporazumu z vsemi državami britskega imperija. Dominijoni hočejo s tem svojim nastopom pokazati, da so resnične, neodvisne države. Poleg tega reflektira Kanada na sedež v Svetu kot zastopnica severne Amerike. To svojstvo ji je težko odrekat, zlasti že zato, ker Zedinjene države ne pripadajo ženevski instituciji. Seveda, če prode Kanada, utesne izpasti Kuba iz kombinacije, čeprav je z gotovostjo računati, da pride baš ona na mesto Salvadorja. Latinsko-ameriške države smatrajo tri sedeže v Svetu kot svoje posestno stanje, ki se jim ne sme kratiti. Kanada pride v Svet samo,

če izpodrine Kubo ali pa kako evropsko državo. Ena in druga eventualnost bo vzbudila slabo kri.

Od evropskih kandidatov stoji najslabše Portugalska, čeprav zahteva zelo hrupno svoj sedež kot zastopnica obeh držav portugalskega jezika, ki po lanskem izstopu Brazilije nimata več svojega predstavnika v Svetu Društva narodov. Kot argument proti portugalski kandidaturi se navajajo večne homatije in prevrati v Lisabonu ter diktatorski in uzurpatorski značaj sedanjega portugalskega režima.

Finska ima več nade na izvolitev. Kot edini pomislek se navaja, da imata dve državi ob sovjetsko-ruski meji (Poljska in Rumunija) sedeža v Svetu. Posebno Nemčija se boji razburjenja v Moskvi, kjer bi se utegnula izvolitev Finske tolmačiti kot afront Društva narodov proti sovjetski uniji.

Grčija tudi upa, da bo prodrla s svojim sijajnim govornikom in pravnikom Politisom. Politis si je z odpadom od ženevskega protokola, pri katerem rojstvu l. 1924. je najaktivneje sodeloval, zagotovil podporo Velike Britanije, Italije in Nemčije, zato pa si je odtujil mnogobrojne male države.

Belgijska kandidatura je posebne vrste. Belgijci so bili doslej vedno v Svetu Društva narodov. Če hočejo biti izvoljeni še enkrat, se mora plenum skupščine s tajnim glasovanjem izreči s tričetrtinsko večino glasov za novo izvolitev Belgije. Najostrejšo kampanjo proti Belgiji vodi Italija, ker ji je belgijski socialistični zunanji minister Vandervelde trn v peti. Že to je zadosten razlog, da podpre izvolitev Belgije v Svet med drugimi tudi naša država. Izvolitev Belgije je z našega stališča zaželjena tudi zato, ker izpade letos iz Sveta naš zvesti zaveznik in prijatelj dr. Beneš, a nam je od vseh letošnjih kandidatov Belgija še najbližja.

Kdo bo izvoljen, je danes nemogoče reči. Zato se z napetostjo pričakuje četrtkovna plenarna seja. Volilna kampanja za Svet je prinesla vsaj nekaj živahnosti v ta ženevski dolčas.

„Parlamentarna organizacija“ španske diktature

Pravice in dolžnosti nove zbornice. — Kaj pravi vodja španske opozicije v inozemstvu

Madrid, 15. septembra. d. V zvezi s sklicanjem novega parlamenta, je bil objavljen uradni komunik, v katerem se naglašja, da je nedavno izvršeni plebiscit dokazal, da uživa vlada popolno zaupanje. Vlada bi lahko potem volitev dobila v parlamentu veliko večino, vendar pa se ne bo poslužila zastreljih metod. Novi parlament bo tvoril le nekako pripravljalno skupščino za bodoči zakonodajni parlament. V novo imenovanem parlamentu so zastopane države, pokrajinske in mestne uprave, trgovina, industrija in delavstvo ter najvažnejši prosti poklici. Govori so omejeni na 20 minut in se morajo poslanci brezpogojno pokoravati odredbam predsednika. Dostop novinarjev je omejen. Število poslancev se giblje med 300 in 350. Kot poslanci veljajo tudi vsi škofje, ravnatelji ministrstev ter višji državni in upravni uradniki. Tudi ženske lahko postanejo članice parlamenta, vendar pa je za to potreben pristaneč moža. Izvoljeni bodo najvažnejši odbori, in sicer za carine, davke, mednarodne pogodbe, za zakonodajo in proračun, za osnutek nove ustave in preiskovalni odbor, ki naj ugotovi odgovornost vseh

bivših politikov. Ministri morajo tekom osmih dni odgovoriti na stavišene pismene interpelacije. Na predlog vlade lahko kralj z dekretom podaljša poslovno dobo parlamenta za nadaljnja tri leta.

Kralj je podpisal dekret o amnestiji vseh, ki so bili obsojeni radi tiskovnih deliktov. Istočasno je bil objavljen dekret o osnovanju paritetnih odborov hišnih posestnikov in stanovanjskih najemnikov.

Pariz, 15. septembra. d. Vodja španske lige v Franciji, Sanhez Guerra, ki je svoječasno prostovoljno zapustil svojo domovino, je izdal ob priliki objave dekreta o sklicanju španskega parlamenta na svoje politične prijatelje proglas, v katerem odločno svari španskega kralja pred vzpostavitvijo absolutistične monarhije. Sklicanje parlamenta, ki je v bistvu le akademija, je v očitnem nasprotju z ustavo. Guerra naglašja, da se sam postavlja za voditelja opozicije in apelira na oficirje španske armade, naj se mu v boju za red in zakonitost pridružijo. Proglas končuje z izjavo, da se bo z vsemi sredstvi boril za to, dašee v Španiji v polnem obsegu uveljavi ustavnost in parlamentarizem.

Odkritje nove zarote na Grškem

Atene, 15. septembra. d. Oblasti so odkrile novo zaroto, ki je hotela izvesti državni prevrat na korist Pangalos. Zarotniki so večinoma odpušteni oficirji. Zarotniki so se tekom zadnjih dni zbirali v Atenah in so sednih garnizijah. Šele to je vzbudilo sum in povzročilo preiskavo, nakar so bile izvršene številne aretacije. Vlada namerava glavne voditelje zarotnikov deportirati.

Problematičen sestanek Chamberlain-Mussolini

London, 15. septembra. s. V dobro informiranih krogih ni o možnosti sestanka med Chamberlainom in Mussolinijem po zaključku zasedanja Društva narodov ničesar znano.

Novi sovjetski poslanik na Dunaju

Moskva, 15. septembra. d. Za sovjetskega poslanika na Dunaju je imenovan bivši poslanik v Perziji Konstantin Jurenev, po poklicu novinar in od l. 1905. član boljševiške frakcije ruske socialdemokratske stranke. Za časa državljanske vojne je bil član revolucionarnega vojnega sveta. L. 1921. je bil imenovan za poslanika v Buhari, pozneje je pa je služboval v tem svojstvu v Latviji, v Pragi, Rimu in Teheranu.

Manevri italijanske zračne vojske

Rim, 15. septembra. d. V prihodnjih dneh se bodo vršile v gornji Italiji veliki manevri zračne vojske. Pri tem se bo izvajalo praktično bombardiranje, pri čemer se bodo uporabljal ostre granate. V to svrhu je bilo določeno posebno ozemlje, kjer so bile zgrajene razne utrdbe.

Zanimive aretacije v Milanu

Rim, 15. septembra. d. V Milanu je bil včeraj aretiran bivši tajnik Zveze italijanskih mornarjev Umberto Poggi, ki je bil obsojen že pred dalje časom na deportacijo. Poggi je organiziral svoječasno mornariško stavko, pozneje pa se je skušal približati fašizmu, kar pa mu ni uspelo.

Fašistični tisk o političnih izseljencih

Rim, 15. septembra. s. Umor italijanskega podkonzula Nardinija v Parizu je napolnil oficijozno časopisje, da zavzema stališče proti francoski toleranci napram italijanskim emigrantom, češ da njihova propaganda ni politična, temveč propaganda za umore in zarote. Delovanje italijanskih emigrantov v Franciji, piše »Tribuna«, ni niti najmanj prizadelo fašizma.

Brezuspešna pogajanja za kompromis pri zborničnih volitvah

Združene obrtniške organizacije so hotele preprečiti gospodarskim interesom škodljivo volilno borbo in so poskusile doseči kompromis, SLS pa je z nemogočimi zahtevami pogajanja razbila

iz obrtniških krogov smo prejeli naslednji dopis:

Po ministrskem razpisu se bodo predvideno meseca oktobra t. l. zopet vršile volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Kakor smo informirani, je Vrhovni obrtniški svet, ki se je sestavil iz vseh stanovskih in strokovnih obrtniških zvez, ponudil Jugoslovnski obrtni zvezi, ki je kakor znano del SLS, kompromis, s čimer bi se preprečil volilni boj za to gospodarsko korporacijo. Stanovske organizacije se zavedajo, da mora biti delo zbornice daleč proč od dnevnice politike, in iskrena želja, da bi v zbornici vladalo bratsko soglasje, je vodila Vrhovni obrtniški svet, da je prišel z Jugoslovnsko obrtno zvezo razgovore o skupnem nastopu pri zborničnih volitvah.

Razgovori pa so kmalu v začetku naleteli na ovire, ki so vsak nadaljni razgovor popolnoma onemogočili. Vrhovni obrtniški svet je stavil zahtevo, da se v njem vključenim zvezam prepusti 10 mandatov, Jugoslovnski obrtni zvezi pa naj bi pripadlo 6 mandatov. To svojo zahtevo je utemeljeval Vrhovni obrtniški svet s tem, da je predpogoj za siozno delo zbornice ta, da imajo v njem svoje zastopnike stanovske organizacije, ki so kot predstavnice obrtniškega gibanja v Sloveniji edine upravičene, da sodelujejo v tej gospodarski korporaciji. Strankarstvo pa pomeni za zbornico pogibelj. Vsaka zveza naj bi imela v zbornici po dva svoja zastopnika, kar je gotovo upravičena zahteva. Zastopniki Jugoslovnske obrtne zveze so zahtevali zase 10 mandatov, 6 kandidatov pa naj bi imenovali vseh pet stanovskih zvez. Izjavljali so se, da jih stanovske organizacije (zadruga, obrtna društva) nič ne brigajo ter da zahtevajo 10 mandatov na podlagi glasovnega rezultata pri zadnjih zborničnih volitvah. Vrhovni obrtniški svet nikakor ni mogel odobravati takega omalovaževanja organiziranega obrtništva in zato na zahtevo Jugoslovnske obrtne zveze ni mogel

pristati. Ugotoviti je treba, da Jugoslovnska obrtna zveza pri zadnjih zborničnih volitvah aktivno sploh ni posegla v volitve: glasovi, s katerimi je operirala pri razgovorih z Vrhovnim obrtniškim svetom, gre do pač na račun SLS.

Zastopstvo Jugoslovnske obrtne zveze se je jasno in odločno opredelilo za politiko SLS in ko tudi na ponudeno razdelitev mandatov 8:8 ni pristalo, so ostala pogajanja brezuspešna.

Včeraj je sklical komisar Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Jelačin sestanek zastopnikov trgovstva, obrtništva in trgovine z namenom, da se doseže sporazum. V svojem govoru je obširno obrazložil sedanjí politični položaj, katerega je treba tudi upoštevati. Predsednik Vrhovnega obrtniškega sveta g. Ivan Rebek iz Celja je povdarjal, da je delegacija obrtništva prišla na ta sestanek z iskreno željo, da ponovno poskusi doseči sporazum z nasprotno skupino. Delegacija ni prišla v imenu te ali one politične stranke, temveč v imenu obrtniških organizacij in se bo razgovarjala z organizacijami, nikakor pa ne s politično stranko.

Po skoraj dve uri trajajoči debati, v kateri so zahtevali zastopniki SLS ponovno 10 mandatov v obrtnem odseku, a so pozneje popustili na 9 mandatov, so se pogajanja ponovno razbila, ker zastopniki SLS niso pristali niti na razdelitev mandatov 8:8.

Po informacijah, ki smo jih včeraj prejeli, je Vrhovni obrtniški svet sedaj kontinuirno odločen stopiti v volilni boj. Z vso vmo se je prizadeval doseči pravičen sporazum, tako pravičen, da je od 10 mandatov, do katerih imajo zveze popolno pravico, popustil celo na 8 mandatov, nakar pa zastopniki SLS niso pristali. Zato bo pa apeliral na zavedno obrtništvo, da bo pri volitvah samo pokazalo, da ceni svoje organizacije ter da bo glasovalo za listo stanovskih organizacij.

Odprto pismo

g. Gabrovšku, duhovniku in tajniku SLS

Prejšnjo soboto, dan pred volitvami, ste dalj razširjali po ljubljanskih ulicah letake, ki pripovedujejo o »pretepanju in klofutanju delavcev in invalidov na SDSarskem shodu v Kazini. Tu pripovedujete o »strašni surovosti kazniške frakcije« in trdite, da je »velik in močan SDSar surovo pretepal, klofotal in suval revno običnega delavca« Nato trdite, da so tega delavca slabotne postavbe »prišli še drugi suroveži SDS, navadili nanj vsi s pesmi in palicami in ga vrzeli na stopnice«. Končno navajate, da je neki SDSar začel pretepati tudi nekega invalida in da je nastal »velik splošen pretep, med katerim so SDSarji pretepli vse okoli stoječe delavce in invalide«.

S tem smo navedli samo nekaj posebno kričeljih cvet iz Vašega letaka.

Vprašamo Vas, zakaj ne tožite listov, ki so Vam očitali, da ste se s temi opisovanji in trditvami grdo izlagali? Ali Vam morda Vaš duhovniški stan prepoveduje skrbeti za lastno čast ter odvrčati očite, da ste lagali?

Prosimo in pozivamo Vas, da nam odgovorite: Ali so Vas Vaši učitelji v semenišču predno ste bili posvečeni v duhovnika, učili lagati?

Povejte nam, kaj pravi katekizem o ljudih, ki lažejo. Vaša stranka venomer zatrjuje, da hoče vse prerediti v Kristusu in v krščanstvu. Ali zahtevata Krist in krščanstvo, da posežete kot katoliški duhovnik po ordinarni laži, oklevečete svoje nasprotnike in jim škodujete.

Povejte, koliko sv. maš ste darovali po izvršeni, točno premišljeni laži svojega letaka, ki ste ga še posebej podpisali, da bi ga med ljudmi s svojim imenom in s svojim stanom napravili še verodostojnejšega?

Vi ste tajnik SLS, torej v neposrednem vsakdanjem stiku z vodstvom Vaše stranke in Vi v taki vlogi in s takim položajem posegate po laži kot političnem sredstvu, kar dokazuje, da je Vaši stranki vsako sredstvo dobrodošlo, samo da se poblja in okleveče nasprotnik in spravi jo v zmozi oni, ki v hitrih dnevnega življenja ne morejo pretekati Vaših trditve.

Take duhovniške bi morala državna oblast zapreti, ne pa še plačevati in vzdrževati. Kajti oni en propovedujejo krščanskih resnic in ne služijo moralnemu prerodu naroda, marveč njegovi demoralizaciji v najslabšem smislu besede. — Napredni volilec.

Nenad Gjorgjević aretiran

Beograd, 15. septembra. p. Kakor smo včeraj na kratko poročali, je minister dr. Sumenković posetil min. predsednika g. Vučkovića in zunanega ministra dr. Marinkovića ter protestiral proti volilnemu nasilju, ki ga je izvajal proti njemu vladni kandidat dr. Gjorgjević v ohridskem okrožju, kjer so raztrgali volilne zapiske, da bi lahko na ta način falzificirali volilne rezultate. Pod pritiskom javnosti in radi odločne zahteve ministra Sumenkovića in demokratskega kluba, je bila danes odrejena aretacija dr. Gjorgjevića in njegovega soobtoženca Gavra Krstića, bivšega upravnika sreske finančne kontrole. Gjorgjević se je aretaciji odločno uprl in tako pobesnel, da so ga le s težavo obvladali. Ker so zdravniški izrazili sum, da se je Gjorgjević zmešalo, so ga morali oddati v opazovalnico. Aretacija je vzbudila v Beogradu veliko senzacijo.

Politične beležke

Bož Vam povrni,

kar ste storili za našo pošteno krščansko stvar! — Tako zaključuje klerikalni poslanec g. Frano Žebot zahvalo mariborskim volilem, agitatorjem in prijateljem, ki so delovali za zmago SLS na Stajerskem. »Za našo pošteno krščansko stvar« si upa zapisati izvoljeni poslanec stranke, o kateri je dr. Korošec opetovano zatrjeval, da ne zlorablja vere in cerkve. O poštenih krščanskih stvari govori somišljenik g. Gabrovška, ki je kot katoliški duhovnik podpisal v Ljubljani letak z ordinarnimi lažmi in obrekovanji nasprotnikov. Precejšen pogum mora imeti g. Žebot, če imenuje pehanje in znojenje klerikalnih kandidatov, da se dokopljajo do poslanskih mandatov, pošteno krščansko stvar. In poštena krščanska stvar je pobratimstvo s frazonomi itd. itd. Pa se bodo še vedno našli ljudje, ki bodo trdili, da klerikalizem ne zlorablja vere, in drugi celo, da klerikalizma sploh ni in da je borba proti njemu nepotrebna.

Nova žrtev beogradske policije

Beograd, 15. septembra. p. Beogradska policija je ob priliki nedeljskih volitev strahovito pretepla uradnika demokratskega poslanskega kluba Dušana Nikolića. Nikolić je bil tako razmerjevarjen, da so ga morali nemudoma prepeljati v bolnico, kjer so ugotovili, da na vsem telesu ni niti koščka, kjer bi ne bilo podplutb, izvirajočih od udarcev kundakov in pendrekov. Nikolić je danes v bolnici podlegel dobljenim poškodbam. Demokratski klub mu bo priredil svečan pogreb, pri katerem bo govorilo več demokratskih prvakov, ki nameravajo tudi ob tej priliki govoriti o volilnih nasiljih in razgaliti prakso beogradske policije, ki je že ponovno zahtevala človeške žrtve.

Francija izganja nadležne emigrante

Pariz, 15. septembra. d. Listi poročajo, da je bilo iz Pariza izgnanih mnogo protifašistov. Med izgnanci je tudi več urednikov, obeh v Parizu izhajajočih protifašistčnih listov »Corriere degli Italiani« in »Unita«. Med drugimi je bil izgnan tudi tajnik in blaginjak Društva besarabskih izseljencev.

Letalstvo in politika

Tokio, 15. septembra. s. Prepoved mornariškega ministrstva radi nadaljevanja politike letalet »Pride of Detroit« je brez dvoma v zvezi s strahom Japoncev, da bi Američani preletela Boninske otoke, ki so bili malo pred washingtonsko konferenco leta 1921. hitro in tajno utrjeni.

Tokio, 15. septembra. (lo.) Na brzojavne prošnje sorodnikov sta Brock in Schlee sklenila, da se odpeljeta s prvim parnikom v Ameriko.

Londonski »Arcos« na prodaj

London, 15. septembra. (be.) Sovjetska vlada je sklenila, da proda poslopje svoje trgovinske agencije Arcos.

Vročina v Ameriki

Chicago, 15. septembra. (pa.) V državi Illinois je nastala velika vročina. Šole so zaprte. V raznih mestih je umrlo na solnčarici več oseb.

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina“ je za nas!

Naši kraji in ljudje

Profesor Franc Serafin Gerđinič

Učitelju vzorniku in mučeniku junaku v spomin ob 30-letnici smrti.

»Kje tak je še med nami?«
S. Gregorčič

»Koga dobimo?« smo se povpraševali di. raki III. ljubljanske gimnazije jeseni leta 1890. pred prvo uro nemščine. Imeli smo nekaj strah pred tem predmetom in zato nam ni bilo vseeno, kdo ga bo učil. In v sobo je stopil velik, suhoten mož, takole pri petdesetih, obraz mu je obkrožala lepa, že nekoliko sivkasta brada, izza zlatih naočnikov pa je zrlo dvoje dobrodružnih oči. In je spregovoril s svojim čistim glasom, da je odmevalo po sobi, kakor bi pritrkaval na velikonočni zvok.

Resno, nekako dostojanstveno je prednašal učno stvarino; brez spodtikanja, brez ponavljanja mu je beseda tekla kakor olje. Takoj smo začutili, da tu poučuje mož, ki je z vsem srcem pri stvari. Znal je ustvariti med nami neko dobrodejno razpoloženje, znal vzbuditi živo zanimanje. Mahoma nas je pridobil zase in za svoj predmet. S spretno roko nas je vodil preko težav suhoparne, preučene in preobširne slovnice, modro izbiral je najvažnejše in najpotrebnejše teoretične stvari, ves pa je oživel, kadar je prišlo na vrsto zanimivo berilo, kadar je bilo pojasnjevati lepo pesem. Imel je izreden smisel za lepoto in skušal tudi nas pripraviti do tega, da smo z dovtetno dušo in s sprejemljivimi sredi in srkali lepoto, ki se razliva po dovršenih književnih proizvodih. In kako nežno, kako obzirno je ravnal z nami. Naravnost občudovali smo ga, s kako nedosežno, naravnost angelsko potrepljivostjo je navajal večkrat dijaka, da je sam svojo napako spoznal in jo popravil. V izpraševanju je bil nenavaden mojster; ako si se le količkaj učil, si mu moral odgovoriti. Za proste pismene sestavke je izbral stvari, ki smo jo obdelovali radi, z veseljem in z uspehom. Dve leti sem ga imel za učitelja. A v vsem tem času nisem čul iz njegovih ust osorne, zbadljive besede, opazil nisem pri nemi sledu nepotrpežljivosti in razburjenja. Le redko je koga posvaril, saj tega tudi ni bilo treba. Saj smo ga brezpozorno ubogali, z veseljem se učili, z dobro voljo opravljali naloge. Spoštovali smo ga, ljubili smo ga, bali smo se, da bi tega plemenitega moža žalili. Vračali smo mu ljubezen, ki nam jo je vsestransko izkazoval. Ni čuda, da je mož izahajal brez vpisavanja v zasovraženo razrednico, brez disciplinarnih kazni.

Da, Gerđinič je dobro vedel, da v vsakem, tudi najzanimivejšem dijaku tli iskra večnega božanstva. Zato pa se je velikodušno trudil, da bi to iskra razplamtela in razširila. In to se mu je posrečilo. Zagotovljen je bil uspeh njegovega dela, zagotovljena ljubezen mladine. Ko je stopil med nas, se je sicer pustila šolska soba izpremenila v nekako svetlobo in Gerđinič sam je, kakor izvoljen in poklican svečenik z dostojnostjo grškega modrijana izvrševal svoj vzvišeni učiteljski poklic. Razen tega ni nikdar pozabil, da ne bi nas opozoril na to ali ono stvar, ki bi nam utegnila koristiti v življenju ali nam kakorkoli olajšati učenje. Nekoč je priredil znamenit mnemotehnik predavanje za diake, seveda proti vstopnini. Pri tej priliki je Gerđinič plačal več revnim dijakom vstopnino, da so se mogli udeležiti predavanja. Kot učitelj v Kočevju si je redno pritrkaval pri skromnem svojem zajtrku kruh, ki ga je dalaj revnemu dijaku. Kočevsko gimnazijo so pohajali dijaki iz okolice, ki so stanovali zunaj in večkrat brez kosila čakali na popoldanski pouk. Marsikateremu teh revežev je Gerđinič mimogrede stisnil v roke desetico, da si je mogel privoščiti kaj za lačni želodec.

Tak učitelj je bil France Gerđinič. A v njegovo življenje ni sijalo solnce sreče. Do vrha mu je bila s trpljenjem napolnjena kupa življenja.

Dijaška leta je preživel v bedi in pomanjkanju. Opravljati je moral najnavadnejše opravke da si je kaj prislužil. Nekaj časa je bil v dijaškem semenišču »Alojzijevejšču« za »muca« in je nosil gojencem jedi na mizo. Kljub vsem neugodnostim in bridkostim mladih dni je bil vesel, živahen, dobrosrčen dečko, ki so ga ljubili součenci in učitelji. Rad je iskal razvedrila na izletih v lepo ljubljansko okolico, a največ veselja je imel s petjem. Bil je voditelj in duša dijaškega kvarteta, ki je z velikim uspehom nastopal pri cerkvenih in drugih svečanostih. Kot izborni tenorist je sodeloval pozneje pri cerkvenem zboru v Kočevju in v Kranju, kjer je bil tudi član orkestra, ki ga je vodil skladatelj Viktor Parma.

V težavah in pomanjkanju je preživel visokošolska leta. Ves obupan je nekoč krenil na eno dumaških pokopališč, vsedel se je na grob in mislil umreti. Kar stopi k njemu neznan gospod in ga prosi, naj mu raztolmači nekatere nemške in latinske nagrobne napise. Gerđinič stori to in dobi za nagrado nekaj goldinarjev. Bil je naenkrat rešen. In kljub vsem zaprekam, ki bi bile koga drugega potirale in strle, je vztrajal in srečno končal študije in postal profesor. Služboval je v Ljubljani, v Kočevju, v Kranju in nato zopet v Ljubljani.

In moška leta! Kaj so mu prinesla druga, kakor razočaranja. Imel je devetero otrok. Vsi so mu do zadnjega popadali v grob v zgodnji mladosti. Ženi njegovi se je omračil duh in je nesrečne svoje dni sklenila v blaznici. In naposled je prišel na vrsto tudi sam. Radi strahovitih udarcev mu je opešalo živčevje, bolezen se je pojavila v nogah. Več let je strahovito trpel. A naravnost junaško je prenašal svoje trpljenje. Žal besede ni bilo čuti iz njegovih ust. S čudovitim samopremagovanjem je hodil v šolo. Spominjam se, kako so ga večini med poukom prevzele bočine. Z obema rokama se je prijel za razboljena meča in skušal za trenutek utešiti in obvladati bolečine. A samo za trenutek. Pa se je dvignil in učil naprej. Tolažilca v njegovih mukah mu je bila — violina. Naposled mu je odpovedala tudi ta. Zadnja pesem, ki jo je zaigral, je bila Medvedova »Nazaj v planinski raj«. Potem pa je skoro pristopila smrt in prinesla rešitev velikemu trpinu in mučeniku.

Gerđinič je bil profesor po milosti božji; imponenten po svoji vnanosti, nenavaden po izrednih vzgojiteljskih zmoglostih in vrlinah. Bil je mož redke plemenitosti. Bil je junak v življenju — kot profesor v Kočevju je trem ponesrečencem v reki Rini rešil življenje —, junak v trpljenju in junak v smrti, ki ji je brez strahu gledal v obraz.

Zapuščena je njegova gomila na starem ljubljanskem pokopališču, a spomin nanj nam je svet vsem, ki smo ga poznali, zlasti nam, ki smo imeli to redko srečo, da je bil naš profesor, naš vzgojitelj in voditelj, naš dobitnik. Prof. Makso Pirnat

Zadeva litjskega mostu

Litja, 15. septembra

Ljubljanski dnevnik SLS beleži, da je minister za javna dela odobril za litjski most 180.000 Din in da se prične z delom že koncem tega meseca. Po litjskem srezu se seveda širi domneva, da se prične z gradbo novega mostu. Toda zadeva je delansko naslednja:

Potrebo po novem mostu je uvidela poleg prizadete javnosti tudi državna uprava, zato je izdelala ljubljanska gradbena direkcija načrt mostov, ki so na Savi najpotrebnejši. Na prvem mestu je oni, ki veže Videm in Krško, a naš litjski je v obnovenem načrtu drugi.

Podrobni gradbeni načrt za železobetonski most pri Litji je do zadnjih detajlov že izdelan in tudi odobren, proračun znaša v približni višini 2 milijonov dinarjev. Ker pa naša javna uprava ne zna štediti na pravem mestu, zato neprestano odlašajo z realizacijo načrta in mesto izplačanja celotnega zneska maši luknje in vsa nujna popravila z običajnimi letnimi podporami.

Litjski most spada v kompetenco ljubljanske gradbene direkcije, ki je sestavila za letošnja najnujnejša popravila pri mostu proračun v znesku 173.400 Din. Na podlagi tega proračuna je gradbeni minister izdal nakazilo za poplačanje popravil v znesku 180.000 Din. Pravkar izišli »Uradni list« pa že tudi prinaša poziv za licitacijo del pri popravilu mostu. Licitacija pod vodstvom gradbene direkcije v Ljubljani se bo vršila dne 26. septembra ob 11. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa v »Uradnem listu«.

Opisan način popraviljanja litjskega mostu je in bo vsekakor večer, državna blagajna pa je v splošnem po vsakoletnih subvencijah prizadeta hujše, kakor če bi se z enkratnim zadostnim zneskom realiziral načrt in se zgradil med Gradcem in Litjo prepotrben železobetonski most. V dobi običajnih poplav bo potem odstranjena ne-

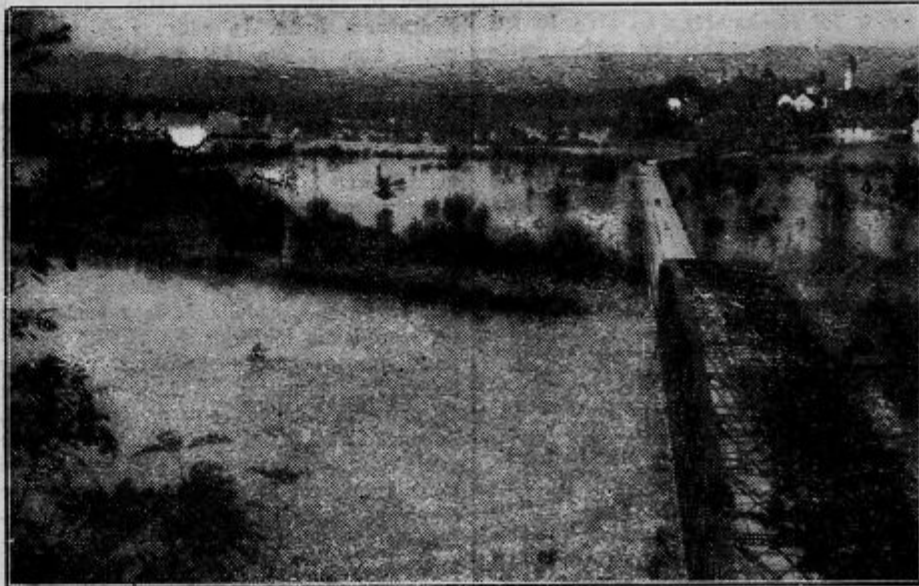
varnost prebivalcev tukajšnjega okoliša, da jim nekega dne Sava odnese most. Najbližji most je namreč v Zagorju, a kaj nam bi pomagal v slučaju nesreče, saj do Zagorja niti nimamo — ceste. Na neznosno slabe prometne razmere opozarjamo predvsem naše gg. poslance s prošnjo, da se čim bolj zavamejo za naš okraj.

Sodba proti diplomatu Vujiću razveljavljena

Borislav Vujić, bivši tajnik našega poslanstva v Rimu, je v naši državi prvi diplomat, ki je moral na zatožni klop radi defraudacije. Zadeva je znana. Vujić je bil pred meseci obtožen, da je defraudiral 35 tisoč lir, ki bi jih bil moral poslati podunavski mednarodni komisiji in nekaterim drugim institucijam. Ko je bila poverba razkrita, je hotel Vujić dokazati, da je denar odposlal na prave naslove, a ko mu to ni uspelo, je izginil iz Rima in ga je rimska policija čez 15 dni ujela ter spravila v našo državo. Razprava se je sredi maja vršila pred beograjskim sodiščem.

V preiskavi kakor tudi pri razpravi je Vujić priznal, da je dvignil 35.000 lir in da denarja ni poslal, kakor mu je bilo naročeno, pač pa da ga je potrošil za druge potrebe našega poslanstva, a nikakor ne v svojo korist. Priznal je sicer, da za to ni imel pooblastila od poslanika, ravnal je na lastno pest, smatrajoč, da je to v interesu stvari same. Nameraval je baje pozneje zadevo razodeti poslaniku Balugdžiću, ker je bil prepričan, da mu bo stvar uspela in da bo celo pohvaljen. Vseh teh navedb pa Vujić ni mogel z ničemer dokazati in sodišče ga je obsodilo na 15 let težke ječe.

Te dni je o sodbi razpravljala kasacija v Beogradu in jo — razveljavila. Razlog je naslednji: Obtoženi Vujić je priznal, da je zadržal 35.000 lir, češ, da je z njimi hotel izvršiti nekatere posle v korist državi. S tem je odkrit priznal delo, katerega je obtožen in sodišče bi bilo moralo upoštevati to priznanje kot olajševalno okolnost. Zatorej je bila zadeva vrnjena kompetentnemu sodišču in bo Vujiću pri ponovnem presesu kazen gotovo znatno znižana.

Poplava v brežiškem okraju

Minula povodenj je povzročila mnogo škode tudi v brežiškem okraju, kjer je dosegla Sava v torek 4.15 m nad normalo. Naša slika predčuje močno naraslo Savo in Krko med obema mostovima pri Brežicah.

Zanimiva izjema pri nedeljskih volitvah

Volilci selenške občine so se vsi do zadnjega vzdržali glasovanja.

Pri nedeljskih volitvah so volilci v selenški občini kraj Šabca tvorili interesantno izjemo. Vsi do zadnjega so se vzdržali volitev, da na ta način manifestirajo svoje nezadovoljstvo, ker jim niso bile izpolnjene njihove upravičene zahteve. Seljaki so zahtevali učitelje in duhovnike, ker imajo šolo in cerkev, pa se ne more vršiti ne pouk otrok, ne verski obredi. Glasovali tudi ni predsednik volilnega odbora, češ, da bi se po njegovem edinem glasu vedelo, koga je volil in bi se s tem kršila volilna tajnost. Okrožni volilni odbor v Šabcu je odredil, da se to nedelo izvršijo v selenški občini ponovne volitve. Po razpoloženju volilcev pa je sklepali, da bodo tudi ponovne volitve brezuspešne. Volilcev je blizu 300.

Interesantni primer pasivne rezistence volilcev cele občine je zainteresiral tudi pravniške in vladne kroge v Beogradu. Ker je tokrat tam kandidiral Mihailo Ranković na listi prosvetnega ministra dr. Ninka Perića, je podal dr. Perić naslednjo izjavo: »Prebivalci selenške občine so me prosili za 60.000 Din. podpore za šolo. Ker je letošnji proračun izčrpan, jim nisem mogel ustreči, obljubil pa sem jim pomoč za prihodnje leto. Prebivalci so nato odločno izjavili, da ne bodo glasovali, ker niso dobili podpore, učitelja in ostalega. Ponovna volitve ne more vplivati na rezultat, četudi bi vsi volilci skupno glasovali za garkoli. Z njihovim glasovanjem bi se povečal količnik, a rezultat bi ostal isti. Navzlic temu sem ta interesantni primer sporočil na seji ministrskega sveta in so vsi ministri bili soglasnega mnenja, da je bilo napačno odrejeno ponovno glasovanje. Ne obstoja zakonita obveznost, da bi državljani morali glasovati. Volilni odbor je zasedal ves dan in je točno ob 7. zvečer zaključil »glasovanje«, kakor je ugotovljeno v zapisnikih.

Da pa se ne bi uvedla praksa, da bi posamezne občine na tak način vplivale na rezultat glasovanja, bo verifikacijski odbor z Narodno skupščino vsekakor razveljavil ponovno glasovanje; kajti, ako uvedemo prakso ponovnih volitev, pa bi volilci zopet ne volili: kaj potem? Ali naj se volitve ponavljajo večno? Ti volilci so se prostovoljno abstinirali, kar je njihova pravica in tudi niso zahtevali ponovnega glasovanja.

Dali so duška svojemu razpoloženju in to je vse. Hoteli so na ta način manifestirati svoje nezadovoljstvo, ker niso dobili pomoči. Učitelj pa jim je že dodeljen, a še niso bili obveščeni o njegovem prihodu.

Milijoni in milijoni

Ljudi celega sveta so z oduševljenjem občudovali prelep »velepsem ljubavi

Liubimkanje

Nemski veleilim po tragediji Arturja Schnitzlerja

Milijon oči

se je s solzami orosilo gledač tragedijo Kristine in študenta Frica — Vloga Kristine igra nova nemška trageinja EVELINE HOLT. Vloga študenta Frica gra Louis Lerch dovršeni tip prekasnega mladeniča.

JUTRI velika premijera za Jugoslavijo

Kino »Ljubljanski dvor«

Večeri na mostu...

Maribor, v septembru

Mariborski ponos ni samo divna okolica, zelene ulice, ampak predvsem tudi ob vsaki uri impozanten, krasen razgled z visokega državnega mostu nad Dravo. Tam je center našega življenja, vedno živahen promet vozov, kolesarjev, avtomobilov in publike. Sveža so jutra na mostu, ko vzhaja dolj za St. Petrom solnce izza vinogradov in siplje žarke v strugo Drave. Bogatejši so večeri, ko se zgrne nad mestom mrak in pričena jo na levo in desno, vzhod in zahod svetilkati električne žarnice.

Staro mesto dobiva tedaj svoj poseben čar, ki spominja srednjeveških nemških mest. Drava sama dobiva vsako minuto druge barve, iz brvi pada refleksi v deročo, a vendar tajinstveno tiho strugo. Samo pri sohah šume vrtinca. Vsaka pot čez most nudi novo sliko, nove impresije. Ne en večer ni enak prejšnjemu. Kadar pa plava mesec nad Ptujskim poljem, tedaj je Drava vsa srebrna in škrlatna, tedaj je videti iz vode

Danes premijera! Popolnoma novo!

Salto mortale

smrtni skok iz kupole okrajnega cirakusa, veliko dresuro slonov, konjev, levov, tigrov, kamel in kač, zvezano s prekrasno ljubavno dramo, vidite danes v popolnoma novem velefilmu

»Vražji cirkus«

V glavni vlogi znana lepota NORMA SHEARER — Samo še danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri. KINO »LJUBLJANSKI DVOR«

tudi železniški most in pod njegovimi sohami kakor ogromna vrata v morsko gladino, brez konca. Pogled spominja slik iz večerov ob carigraskem zalivu. Če je pa nebo temno, železnikega mostu sploh ni videti. Samo, kadar šine vlak z razsvetljenimi okni z desnega brega na kolodvor, tedaj se pokažejo tudi siluete visokih obokov.

Mesto bi mnogo pridobilo, če bi tam namestilo par električnih obločnic, morda samo dve, tako da bi se vsaj čisto ne skrili most v temnih nočeh. Lepota Maribora bi v onem delu znatno zrastle. Nič manj poetična ni pod večer železna brv s svojo slabo razsvetljeno streho in čisto temnimi serpentinami proti koroškemu kolodvoru. Kdor še ni vedel, naj ne zamudi prilike, da uživa panoramo Maribora jesenskega večera z Ruske ceste. Od Studencev do državnega mostu globoko pod nami same luči, vmes pa razsvetljena reka z odsevi naše luke ob pristanu, malimi Benetkami, kopalščem, sfaro kasarno in usnjarnami. Kadar bo mesto kaj več žrtvovalo za udobnost meščanov bomo lahko imeli tam promenado, kakor velika mesta ob morju. Sedaj še rastejo križem krašem akacije in vrbe, brez cest in brez klopi, neizrabljeno bogastvo dravskega obrežja.

Šolske potreščine.

Zvezke, risalne orodje itd. po brezkonkurenčnih cenah kupite pri: L. Pevalček, Židovska ulica.

Nezaželen povratek

S počitnic so se vrnili v mesto tudi profesionalni vlomilci in tatovi.

Ljubljana, 15. septembra

Zadnje dni so se tatovi zopet odločili za agilnejše delo. Po poletnem premoru, tekom katerega so izrabili svojo umetnost na deželi in v raznih letoviščih, so se vrnili v Ljubljano tudi profesionalni tatovi in svedrovc.

Neznan svedrovec je v sredo tekom večera obiskal stanovanje vrtnarja Ivana Klemenca v Kolodvorski ulici št. 12. V stanovanje se je vtihotapil v času Klemenčeve odsotnosti s pomočjo vitriha in odnesel 3 površnike, 4 pare hlač, srebrno uro, zlato veržico ter 220 Din gotovine, po večini kovanega denarja. Tat je Klemenca oškodoval za okrog 2100 Din.

Na bolj rafiniran način se je menda isti tat priklatil v stanovanje bančnega uradnika Antona Verovška v Jenkovi ulici št. 4. V stanovanje je pršel že zgodaj dopoldne in sicer pod krinko elektromonterja, uslužbenega v mestni elektrarni. Gospa je takoj po 8. uri, ko se je nahajala še v spalni sobi, začela v predsobi neke korake. Misleč da je domači fant, ga je poklicala po ime, ker pa ni dobila odgovora, je stopila tudi ona v predsobo. Tamkaj je našla 30-letnega neznanca, obledenega v sivo obleko s čepico na glavi, ki se ji je predstavil kot elektromonter, ki mora pregledati v hiši vse električne ure. Nato je res stopal po vseh sobah in meril električno napeljavo z meterskim merilom. Števca pa seveda še pogledal ni.

Gospel se je možak takoj od začetka zdel sumljiv, zato je gledala, da ga je čim prej odpravila. Popoldne okrog 16. je gospodinja odšla na dvorišče. Ko pa se je čez poldrugo uro vrnila v spalno sobo, je na veliko presenečenje zapazila, da je okno odprto, v sobi pa vse narobe. Na tleh je ležalo razmetano razno perilo, odprti sta bili obe omarji, na divanu pa je ležala moževa aktovka, nabasana z raznim moškim perilom, poleg njega pa sta bili skriti tudi dve srebrni dozi ter srebrna kaseta, vse last njenega moža. Takoj je vedela, da je bil tekom njene odsotnosti v sobi tat, ki je pri pobegu skozi okno v naglici pozabil vzeti s seboj aktovko, prilastil pa si je dve kuverti, v katerih se je nahajalo 1700 Din gotovine. Tat je bil sigurno oni »elektromonter«, ki si je že zjutraj ogledal stanovanje.

Dušanu Gorazdu je neznan kolesarski tat ukradel v sredo zvečer izpred trgovine »Berko« v Gajevi ulici 1200 Din vredno, črno pleskano, še dobro ohranjeno kolo s popolnoma novimi gumijastimi obroči. Istotako je neznan umovni odpeljal v sredo dopoldne 750 Din vredno kolo monterju Cirilu Romezu iz Dobruj. Kolo je našel v veži hiše št. 13. na Gosposvetki cesti, hitro ga je zasedel in oddiralj tako naglo, kakor to znajo le izkušeni tatovi koles.

PREMIJERA!

Danes ob 4. pol 6. pol 8 in 9

Srčkana, lepa in zapeljiva

Marion Davies

v sijajni razkošno opremljeni komediji

Princesa Ninočka

Ženski princ — Od pastirja do princa — Borba za prestol — Intrige — Razkritje na dvoru...

Pri vseh predstavah pomnoženi orkester.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Kulturni pregled

Repertoar

ljubljanske opere in drame med velesojmom

Sobota, 17.: »Trubadur«.

Nedelja, 18.: »Poljska kri«. Opereta.

Ponedeljek, 19.: Zaprt.

Torek, 20.: »Rajski vrt«. Dramska premijera.

Sreda, 21.: »Grofica Marica«. Opereta.

Četrtek, 22.: »Mnogo hrupa za nič«. Komedija.

Petek, 23.: »Traviata«.

Sobota, 24.: »Rajski vrt«.

Nedelja, 25.: »Orlova«. Opereta.

Začetek predstav točno ob osmih zvečer.

Predprodaja vstopnic od petka dalje pri dnevnih blagajni v operi.

Gledališka razstava na ljubljanskem velesojmu. Pripravljala dela posameznih oddelkov za gledališko razstavo so dovršena in zbrano je gradivo, ki bi lahko napolnilo več paviljonov. Društva in posamezniki so s hvalavrednim zanimanjem poslali toliko stvari, da bi mogoče pokazati res dovolj pregledno historijo našega gledališča. Literarni oddelek, ki ga vodita gg. C. Debevec in Alfonz Gspan, vsebuje do malega roko-

Domače vesti

* **Otvoritev šole narodnega zdravja** v Zagrebu. Dne 3. oktobra se bo vršila v Zagrebu slovesna otvoritev šole narodnega zdravja. Otvoritve se bodo udeležili zastopniki iz Amerike in zastopniki raznih evropskih držav. Šola je zgradila ministrstvo narodnega zdravja s pomočjo Rockefellerjeve fundacije v znesku nad 10 milijonov dolarjev. Šola pripada higijskemu kordonu zapada proti vzhodu, obsegajočemu sosedaj šole v Varšavi, Budimpešti in Zagrebu.

* **Popravek**, iz Podgorja pri Slovenjgradcu nam piše, da je pri volitvah glasovalo 221 volivcev, ne 216. Skrinjica SDS ni dobila 30, marveč 35 glasov, kar je za tamošnji kraj prav lep uspeh.

* **Natečaj za načrte novega dela Sušaka**. Ministrstvo prometja je odobrilo natečaj za načrte novega dela Sušaka, ki bo obsegalo nov kolodvor, nov park, pošto, hotel, in vse druge zgradbe v tem delu mesta, in zatem nov most, ki bo spajal Brajdico z Delto. Preko mostu bodo položili tračnice do luke, kjer bodo zgradili novo carinsko skladišče. Sušak bo z novimi zgradbami znatno povečal in bo eno izmed najlepših naših pristanišč.

* **Trije najslavnejši Jugoslovenci**. Po beograjski »Politiki« posnemamo: Za skoraj vse inozemstvo pomeni naša kraljevina bel prazen prostor na zemljevidu Evrope. Največji evropski listi nas niso samo enkrat zamenjali z Češkoslovaško in nas nazvali »Jugoslovaquie«. Pod tem imenom smo, zdaj se bolj znani v inozemstvu kakor pod pravim. In to kljub temu, da imamo ne samo konzulate, temveč še posebne atašee za tisk, katerih dolžnost bi bila, da vzdržujejo zveze z javnostjo države, v kateri obstajajo. Pretekli dne je neka velika nemška agencija za novinarske ilustracije izdala debel katalog svojih slik. Zastopane so skoraj vse države sveta, celo Urugvaj. Mnoge izmed teh so zastopane s stotino svojih državnikov, kulturnih delavcev in umetnikov. Našo državo zastopajo samo trije slavni moški, pod katerih slikami je zapisano: »Ljubomir St. Kostler, direktor banke, finančier Zagreba;« »Gustav Krklec, književnik, Jugoslavija;« »major von Zevnik, upravnik kraljeve kraljice Vladimira, Beograd.« Torej to so trije najslavnejši Jugoslovenci! Dovoli! Zares lepo obveščajo o nas inozemski tisk naši nalašč za to plačani ljudje!

* **Otvoritev državne pogodbenice pošte** Mačkovec. Dne 1. septembra se je otvorila nova državna pogodbenica pošta »Mačkovec« v Prekmurju, ki ima dnevno zvezo in ambulantno pošto Maribor-Hodoš in Hodoš-Maribor in ki vzdržuje ob delavnikih selsko dostavo v 6 sosednjih vasi.

* **Zdravstveni tabor na Rakitni**. Društvo za narodovo zdravje v Ljubljani bo priredilo v nedeljo, dne 18. septembra t. l. II. zdravstveni tabor na Rakitni pod Krimom. Tabor se bo vršil ob priliki slavnostne otvoritve društvenega sanatorija za kostno tuberkulozo po tem-le sporedu: Odhod gostov iz Ljubljane z vlakom ob 6. uri 15 minut. S postaje Presejere pristop na Rakitno preko Kamnika. Ob pol 10. cerkveno opravilo v župni cerkvi na Rakitni. Ob 11. uri otvoritev in blagoslovitev sanatorija. Po otvoritvi predavanje društvenega podpredsednika dr. Živka Lapajeta »Planinski soince kot obramba tuberkuloze.« Po predavanju ogled sanatorija. Ob 3. uri popoldne filmsko predavanje društvenega predsednika dr. Ivo Pirca »Bela kuga«. Povratek gostov z brzdavnikom ob 7. uri 5 minut zvečer iz kolodvoru Presejere. Zdravstveni tabor se vrši ob vsakem vremenu. — Vabljen je vsakdo, posebno častno pa naj bi bili zastopniki društveni članj s svojci. Romantično ležaja Rakitna in zanimiva pot iz Presejere bosta gotovo napravili na izletnike in prijatelje narave kar najboljši vtis.

* **Himen**. Poročil se je g. France Picek, trgovec in posestnik, z gđ. Olgo Gregarjevo v Ribnici dne 15. t. m. Bilo srečno!

* **Zadnji štajerski deželni glavar** je bil Eduard grof Attems. Bil je deželni glavar od 16. decembra 1897. do prevrata to je do 5. novembra 1918. Mož je bil znan i med Slovenci in je mnogo storil tudi za gospodarski razvoj slovenskih krajev na Štajerskem. Attems slavi 17. t. m. svojo osemdesetletnico. Živi v Gradcu.

* **60 letnica oslajkega lista »Die Draue«**. Dne 8. t. m. je slavil dnevnik »Die Draue« v Osijeku svojo 60 letnico. V proslavo tega dogodka je list izdal posebno jubilejno številko na 40 straneh s prispevki oddelčnih svojih prijateljev in sodrušnikov. Vredno je zabeležiti, da čestita listu k jubileju tudi general Autfenberg. Priporočamo, da je bil list »Die Draue«, dokler je obstajala avstro-ogrsko monarhija, steber madžarske politike na Hrvaškem, danes pa je nemško pisani list brez kakšne politične tendence, ki zastopa samo težnje gospodarskih krogov v Osijeku.

* **Zatvoritev planinskih koč**. Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva javlja da zatvorijo naslednje koč: v nedeljo 18. t. m. Kočo na Kamniškem sedlu in Krekovo koč na Ratitovcu, v ponedeljek 19. t. m. Triglavski dom na Kredarici, Kočo pri Triglavskih jezerih in Vodnikov kočo na Vellem polju, v torek 20. t. m. Aleksandrovo dom, Staničeva kočja je zaprta.

* **Avilacija nesreča v Borongaju**. Ko so se predvčeršnjim vračali na zagrebško letališče v Borongaju z letalskim tekom v Novem Sadu in Rajlovcu avijoni, pripadajoči zagrebški eskadrili, se je ponesrečil poročnik-pilot Šimunović. Nad letališčem je napravil v avijonu tipa Potez XXV. več prav lepih poletov, pregledajoč teren, nakar se je pričel spuščati. Ko je bil približno pol metra od zemlje, je nenadoma potegnila silna burja, tako da se je avijon prevrnil in pokopal pod seboj Šimunovića. K sreči so se izkazale njegove rane kot lahke, medtem ko je avijon znatno poškodovan, ker je iz

avijona zletel motor in je zlomljen klen aparata.

* **Strelna ubila dva otroke in vpopekla hišo**. V torek je divjala v Hercegovini velika nevihta. V selu Daber pri Mostarju je udarila strelna v hišo seljaka Gavra Mastilovića in na mestu usmrtila dva otroke. Hiša je prišla goreti in so se domači komaj rešili iz gorečih plamenov. Ker ni bilo v bližini dovolj vode, je hiša do temelja pogorela, s hišo pa sta izgoreli tudi trupli nesrečnih otrok.

* **Tečaj za mizarstvo** detaljno risanje, ki ga prireja Urad za pospeševanje obrti pod nadzorstvom g. strok. učitelja Josipa Tratnika v prostorih Srednje tehnične šole v Ljubljani se bo zopet otvoril dne 2. oktobra t. l. Poučevalo se bo vsako nedeljo od 8. do 12. Tozadavno se obveščajo vsi dosežani obiskovalci, sprejemajo pa se tudi še novi interesi, ki naj se takoj ustmeno in pismeno prijavijo pri gornjem uradu, Krekov trg 10, kjer dobe vsa podrobna obvestila.

* **Doživljaj operne pevke Valjani v Beogradu**. Beograjsko »Vreme« poroča o skrivnostnem doživljaju operne pevke g. Valjani. primadone v Beogradu. Pričel se je v stanovanju zakoncev Valjani v Kronske ul. Zakonca Valjani posedujeta dragoceno italijansko mandolino. Ko sta se v torek vlegla k počitku, je nenkrat pričela mandolina sama od sebe svirati nežne, melanholične melodije. Oba zakonca sta se prebujala in hotela prisiliti mandolino k molku. Toda kakor bi bila začarala, se nekaj časa nista mogla ganiti. Končno se je posrečilo možu Sergeju, da je vstal in se približal zidu, kjer je visela mandolina. Tedaj sta oba opazila neko čudno senco, ki je zatem izginila. Mandolina je prenehala igrati in ko se je je dotaknil Sergej, ni dala nobenega glasu. Šele čez nekaj časa je mogel izvabiti iz njenih strun glasove. Oba zakonca sta preživela noč v strašni razburjenosti. Naslednjega dne sta že začela iskati novo stanovanje. Po informacijah »Vremena« je bila hiša v Kronske ulici, kjer stanujeta zakonca Valjani, last trgovca Petra Jokića, katerega so pred 16 leti ubili neznani razbojnik v isti sobi, v kateri se je dogodil skrivnostni doživljaj. Najbrže je Jokićev duh, tako zaključuje »Vreme« željan posmrtni muzike, ker si je drugače zelo težko razlagati, na kakšen način naj bi mandolina sama od sebe svirala. Skoraj gotovo pa je stvar taka, da gre za reklamo g. Valjani, ki je sicer zelo priljubljena v Beogradu, ali pa za duhoviti šlager »Vremena«, ki hoče na ta način prignati ljudem dolgačas po skupščinskih volitvah.

KUSAKOVIČA KALODONT

najboljša pasta za zobe.

* **Komunistični vrvak Sima Marković aretiran**. V sredo so aretirali v Beogradu znanega komunističnega vrvaka Sima Markovića. Aretacija je v zvezi s tajno komunistično akcijo v Bosni in Hercegovini, ki ji je prišla na sled sarajevska policija. Markovića odvedejo v Sarajevo, kjer bo konfrontiran z raznimi osumlenci.

* **Ček za 240.000 Din izgubljen**. Dunajska policija je obvestila zagrebško policijo, da je 18. avgusta odposlal tamošnji bančni zavod Ignac Rosner priporočeno denarno pismo pod oznako »R3730« na naslov Banque Franco-Belge de Bulgarie v Sofiji. V pismu je bil ček za 240.000 Din našega denarja. Pismo je izgubilo brez sledu na vožnji skozi Madžarsko, Jugoslavijo ali Bolgarsko. Zagrebška policija je podvzela vse korake v svojem področju, da ček izsledijo.

* **Bratomorci radi treh brazd oranja**. Seljaka Jovan in Jevtimije Panč iz sela Volki na blizu Skopla sta se oddelila od bogate in ugledne selske zadruge. Ko sta si delila zemljo, sta se zasovražila, tako da je med njima večkrat prišlo do hudih prepirov. Te dni sta brata orala na njivi. Jovan, ki je mislil, da se mu je pri delitvi zgodila velika krivica, je hotel pri oranju popraviti dozdevno krivico ter je preoral tri brazde z bratovega dela. Ko je to opazil njegov brat Jevtimije, je skočil po lovsko puško in Jovana ustrelil. Bratomorci se je po krvavem dejanju sam prijavil orožnikom.

* **Angleško suknjo za moške obleke** najfinije kvalitete, dobite po solidnih cenah pri Francu Pavlinu, Gradišče 3.

* **Uboj v samoobrambi v Novih Karlovcih**. V Novih Karlovcih je prišel občinski redar Dušan Divnić v gostilno Jelenkovića na kozarec vina. Komaj ga je zagledal 54 letni dobrovoljec-ratar Nikola Petrović, je sežal v žep po nož, da bi navajal na redarja. Ta pa je še pravočasno spoznal nevarnost in udaril Petrovića z zumilevko po glavi, da ga omami. Udarac je bil precej močan, ker se je Petrović takoj zgrudil mrtev na tla. Petrović je bil znan kot velik nasilnež, katerega se je vse balo.

* **Vsi bivši salezijanski golenci in oratorijanci**, ki niso dobili radi pomanjkljivih naslovov posebnega vabila se vabilo da se udeležijo rednega letnega sestanka. Obenem prosimo, da javite prilave za kosilo. Dopoldne zborovanje, popoldne pa gledališka predstava: »Izgubljeni nečak«. Na svidenje Tovariši-prireditelji.

* **Napenjanje, bolečine v črevesju, bodežje v straneh, tesnoba v prsih, utipavanje srca se hitro odpravijo s prirodno grenčico »Franz-Josef«, zniža se pa tudi pritisk krvi na možgane, očl, pljuča ali srce. Zdravniški izvidi zaznamujejo resnično presenetljive uspehe z vodo »Franz-Josef«, ki se dosežajo pri ljudeh, ki mnogo sede. Dobiva se po lekarnah, drogerijah in trgovinah s specialističkim blagom.**

* **Razstava in zaloga pletilnih strojev** vseh vrst ter strokovnjak pouk v pletenju v Ljubljani, Zidovska ulica 5.

Jetta Goudal

Šejkova sužnja

? ? ?

* **Sadjarji**. Oglejte si ob priliki kmetijske razstave tudi »Arborin« in druge izdelke za pokončevanje škodljivcev, ki jih razstavlja na velesejmu Chemotechna v lastnem paviljonu.

Iz Ljubljane

* **Slava rezerv. oficirjev**. Kakor vsako leto na 15. septembra je ljubljanski pododbor tudi letos slavil svojo slavo in sicer letos ob priliki 9 letnice prebitja solunske fronte. Intimna in prisrčna svečanost se je praznovala v sredo zjutraj za mašo, ki jo je bral ob 7. v frančiškanski cerkvi p. Alijančič, zvečer pa se je vršil v prostorih Kazne domače večer. Večerno svečanost je otvoril predsednik pododpora g. inž. Bevc, ki je uvodoma pozdravil navzočega brigadirja g. generala Popovića, spomnil se je pozneje prodora solunske fronte v letu 1918, pri čemer je posebno omenjal divizijskega generala g. Danila Kalafatovića sedanjega komandanta Dravske divizijske oblasti. Spomnil se je v prvi vrsti vseh onih junaških borcev, ki so pustili na solunski fronti svoje življenje, pozdravil pa tudi žive priče te najvažnejše faze svetovne vojne, v prvi vrsti Nj. Vel. kralja Aleksandra. Zvečer so bile odposlane pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, vojnemu ministru, generalu Hadžiću ter glavnemu odboru Udrženja rezervnih oficirjev v Beogradu na naslov predsednika g. podpukovnika Radosavljevića.

* **Nova vrtna kolonija na Viču**. Stavbna in kreditna zadruga »Stan in dom« gradi v Novi vasi nad Rožno dolino svojo drugo vrtno kolonijo, kjer bo zgrajenih trideset novih stanovanj. V nedeljo, 18. t. m. se bo vršila na tej vrtni koloniji vzidava ogelne kama. Pričetek te slavnosti bo ob pol 15. po slavnosti pa se bo vršila na čast vseh »Stan in dom«-ev in prijateljev te agline zadruge vrtna veselica v Zadružnem domu. Ta zadruga se je ustanovila koncem leta 1924. po inicijativni znanega zadružnega organizatorja g. Antona Kristana. V tem kratkem času je zgradila 44 hiš z 90 stanovanji in 6. lokali. Sedaj pa, zida na Viču to novo kolonijo in več manjših eno in dvo družinskih hišic. Še to jesen pa prične zadruga graditi z državnim posojilom 2.000.000 Din v Šiški 20 stanovanj, kasneje pa namerava sezidati kolonije ob Dunajski cesti, v Vodmatu in v Šiški, če bo tudi nadalje našla razumevanje pri merodajnih faktorih. Na sedanjih pokrajinskih razstavi na ljubljanskem velesejmu bo razstavila načrte, ki jih je projektirala že priznana tehnična pisarna arhitekta Iv. Zupana. Zadruga »Stan in dom« vabi vse svoje članstvo, vse prijatelje zadružnega gibanja in vse interese, da se udeležijo omenjene slavnosti in da si ogledajo načrte in publikacije na ljubljanskem velesejmu.

OBLAČILA tvrdke J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljše in najcenejše.

* **Pri mestnem gradbenem uradu** je popolniti mesto strojnega inženjerja. Po goji so sledeči: Državljanstvo kraljevine SHS, neomeđevano življenje, telesno in duševno zdravje, starost nad 18 in pod 40 let, z uspehom dovršeni popolni študij tehnične visoke šole z vsemi teoretičnimi in praktičnimi izpiti, najmanj triletna strojna praksa v kakih tovarnih ter nekaj prakse pri eksplozivnih motorjih, najbolje pri avtomobilih. Pravilo z vsemi potrebnimi dokazili opremljene prošnje le vložiti najkasneje do dne 26. t. m. pri predsedstvu mestnega magistrata.

* **Nedeljski izlet Sokola I. Prosv. odbor** Sokola I. v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 18. septembra celodnevni izlet k Sv. Lovrenču pod Storžcem. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 6.55 (zadnjič je bil odhod napakno označen) do Kranja, odhod peš, povratek v Ljubljano ob 21.03. Pešhose je približno tri ure v vsako smer. Izletniki naj vzamejo potrebno hrano s seboj. V neugodnem vremenu izlet izostane.

* **Cvetoče kostanjevo drevo**. Na vrtu hiše mesarja in prekaljevalca Pavla Dolinška na Karlovski cesti 28. se je pred dnevi popolnoma razcvetelo košato kostanjevo drevo. Kostanj je popolnoma bel, listi pa so sočno zeleni kakor v maju. Čodna kaprica narave, ki je pričarala na vrt kočček pomladi dočim čez polja že veje hladna jesenska sapa.

* **Nesreča zaradi nagajivosti**. V sredo se je ponesrečil na neki stavbi poleg Krolezje zidarski delavec Rudolf Cigula, stanojoč v Rožni dolini. Nesrečo je povzročil tesar Vinko P. ki mu je izpodnesel lestvo. Pri padcu je Cigula dobil občutne poškodbe

* **Avtomobilska nezgoda na Kette-Murnovi cesti**. V sredo dopoldne je po nesreči zadel šofer Lojze M., vozeč s tovornim avtomobilom, v telegrafski drog poleg Bankove gostilne na Kette-Murnovi cesti. Avto je drog podrl na tla in s tem potrgal tudi žice. Nesreča je nastala rad tega, ker se je šofer ogibal dvema voznikoma, ki sta mu prihajala nasproti.

* **Drobna policijska kronika**. Včerajšnji policijski raport izkazuje izredno število manj in bolj rafinirano izvedenih tatvin in vlomov. Kronika beleži 2 tatvine koles, 1 tatvino vozičkov, 2 tatvine obleke, 1 tatvino kanarčica, 2 vlomov v stanovanje, 3 telesne poškodbe, 1 prestopke neprevidne vožnje in poškodba tuje lastnine, 1 prestopke ogrožanja telesne varnosti, 1 prestopke izvrševanja gostilniške obrti brez osebne pravice, 1 izgred v gostilni, 1 prestopke nedo-

stojnega vedenja, 3 prestopki cestnega policijskega reda in 1 prestopke avtomobilskih predpisov. Aretaciji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1 radi nedostojnega vedenja in 1 radi vlačugarstva.

* **Luč Orijenta**. Opozorjamo cenjeno občinstvo, dijaštvo in šolsko mladino na prihodnji spored ZKD. Ljubljana v kinu Matice. Predvajal se bo lep kulturni film iz Carobne Indije. Vsi, ki ljubijo čar Orijenta, naj si sigurno ogledajo ta spored. Film se predvaja kakor običajno v soboto 17. t. m. ob 14.30 in v nedeljo 18. t. m. ob 9.30 in 11. uri.

* **Pouk jezikov**. Letošnje šolske leto otvorimo zopet tečaj francoščine, angleščine, nemščine, italijanščine, srbohrvaščine. Pouk se vrši za posameznike in v majhnih skupinah po praktični Breznikov metodi. Poučujejo samo kvalificirane osebe. Vpisovanje od 6. do 7. zvečer v Beethovnovi ulici 7, pritličje, levo (zgradba čekov. urada) — J. S. Jeras.

* **Mestno kopališče na Ljubljanci** se z dnem 19. septembra zatvori.

* **Kopališče Tabor pristopno javnosti** vsako sredo in soboto od 8. do 19. ob nedeljah od 8. do 12. Vhod nasproti vojašnice

* **Dr. V. Stacul**, specializist za otroške bolezni, zopet ordinira. Gosposvetska cesta št. 2-II.

Iz Maribora

* **Vojaška proslava na Trgu Svobode**. Včeraj dopoldne je podružnica zveze rezervnih oficirjev ob najlepšem jesenskem vremenu proslavila obletnico proboja solunske fronte. Sredi Trga Svobode sta bila postavljena oltarja s pravoslavnim in katoličkim duhovnikom, ki sta opravila cerkvene ceremonije. Ob strahu so tvorili med številno množico občinstva špalir številni rezervni oficirji v uniformah, vojaška godba, četa vojakov in odposlanstvo Orijuna. Tudi oblasti so bile številno zastopane. Veliko županstvo, mestna občina, sodišče, državno pravništvo, moška kaznilnica, šole in drugi uradi. Svečanosti so pričele točno ob pol 11., ko je prisel z adjuantom komandant mesta general Spasič, ki je najprej sprejel raport predsednika rezervnih oficirjev in vojaštva. Lepa slavnost je napravila najboljši utis in tako dostojno počastila spomin velikega dogodka jugoslovenske borbe za svobodo.

* **Barčica...** Zadnje dni volilnega boja je po mariborskih vogalih res vzbujala veliko pozornost visoka barčica na radikalnih lepkih, ki je vsaj na tistem modrem papirju potopila vse druge barčice SHS političnih strank. Uspeha pa seve največja barčica v Mariboru ni imela, ampak se je ravno visoka in stara fregata mariborske radikalije sredi burnih valov razbila, eksplozirala in se potopila. Na površini so plavale na večer med ostalimi čilimi barčicami le še preperle deske in še tih drobec je bilo komaj nekaj nad 300. Takšna je zgodovina mariborske barčice, ki še vedno kreše dovrtne dušapolne mariborske mladine.

* **Al' so jih!** Preden so bile v nedeljo končane volitve, se je vodja mariborske radikalije s svetim zanosom pridružil, da je padlo v njihovo skrinjico najmanje 800 glasov. Na ugovore nevernih Tomažev, da kaj takega vendar ne more trdit s popolno gotovostjo, je še odločile razlagal, da je to absolutna resnica, ker so jih vendar prišli voliti sami pravil v volilni lokal, kjer so te prijave zapisovali in seštevali ter tako prišli že pred 18. uro do številke 800. Ali so dotični, ki so se prišli javljati, da so volili zajednico z radikalno barčico, že tudi dobili takoj izplačano nagrado, ni dognano. Dognano je le, da so v Mariboru v samem mestu razdelili med odločne pristaje nad 1500 legitimacij s Pašičevimi fotografijami in da zvečer ni bilo v radikalni skrinjici ne 1500 in ne 800, ampak samo 309 krogič. Po tegavščinam torej v Mariboru ni kraja.

* **Sezona prireditve prihaja** v tek. Gle daljške je razpisalo abonman in objavilo repertoar. Med dijaštvom je opažati na promenadi tudi igralce in igralke, večinoma stare obraze. Posebno ženski ansambl je ostal v gledališču ves lanski brez pomajenja. Ljudska univerza odvarja vrsto koncertov z nastopom Saše Popova 7. oktobra. Ostali program še ne more pričeti, ker je aglini talnik obolen. V nedeljo 18. sept. bo zopet motorna dirka na Teznu sledila ji bo konjska dirka v nedeljo dne 2. oktobra. Sport je sploh neprestano v akciji, v Ljudskem vrtu je vsak dan živahno. Tudi sokolsko letno telovadišče še mladina pridno obiskuje. V ostalem pa so šolski mladini sporočili letos tako postrsen disciplinarni red, da spominja srednjeveških askež po samostanih. Po 18. uri se ne sme nihče več pokazati na ulici. Prepovedano je gledališče, kino, koncerti, shajanje, prepovedano druženje s tovariši ali s tovarišicami drugega zavoda, kratkomaletno je prepovedano, razen učenja in poti v vse in cerkev. O uspehih bodo pedagogi polagali račune ob koncu leta.

* **Invadit** javljajo za 2. oktobra svojo tombolo na Trgu Svobode. Tudi biografom se pozna jesen. Zvišali so cene, za »šlagerje« pa podvožili in še je naval. Park je za zvečer prazen, čeprav je elektrificiran. So pa polne sokolske telovadnice naraščaja, kakor še nikoli in to je naša svetla stran zgodnje jeseni.

* **Vitansko fužine prodane**. Včeraj se je vršila pri okrajnem sodišču v Konjicah sodna dražba vitanskega veleposestva, znanega pod imenom Vitanske fužine, poprej last Steinhelss, zadnje čase pa g. Puk šiča. Dražbe se je udeležila samo mariborska mestna hranilnica, največja upnica, zastopana po gerentu dr. Ravniku in ravnatelju Vodebu. Ker drugi niso dražili, so zastopniki Mestne hranilnice izdrali veleposestvo za izključno ceno 1.350.000 Din. Posestvo meri 360 ha in je po večini izsekano. Glavni aktivum posestva je elektrarna, ki daje razsvetljavo oblastnemu zdravilišču v Dobrni. Kakor doznavamo, se zanima za

Blago je dobro
ako izpolni svojo svrbo. Da
to store

Pyramidon
Originalne tablete
MILIT

Je znano. Mora pa to biti
tudi prave tablete v originalnem zavoju s rdečo
zaščitno etiketo in znamko M. L. B.

posestvo neka družba, ki namerava povzdigniti veleposestvo na ta način, da bi ga eksploitala z industrijskim predelovanjem lesnih izdelkov. Na tem veleposestvu so se nahajale svojačasno velike kovačnice, ki so nekako pred 20 leti prenehale. Ostalo je po njih ime Vitanske fužine. Včeraj prodano veleposestvo je obenem značilno za padec cen pri nepremičninah v zadnjih letih. Pred tremi leti je bilo to posestvo cenjeno na nad 3 milijone dinarjev. Nedavno je kupila Mestna hranilnica tudi veliko vinogradno posestvo Doblischer, poprele last bivšega nemškega odvetnika dr. Mravljaga v Majteršpergu pri Mariboru, kjer je imela hranilnica vključene večje terjatve.

Iz Celja

* **Celjsko gledališče**. Bratina, ravnatelj in režiser celjskega gledališča pripravila za otvoritveno predstavo Cankarjeve Hlapce. Zasedba bo v domačih rokah. Pričakuje se, da bo igra v vsakem oziru občinstvo zadovoljila. Kakor čujemo, je izročil upravi mestnega gledališča v Celju svoje največje delo »Roka pravice«, žalostno veseligrvo v 8 slikah, pisatelj Angelo Cerkevnik, avtor drame »V vrtincu«, »Streli in »Očiščenje«.

* **Roka pravice** je delo, ki biča z ostro satiro korupcijo in štrebarstvo. Uprizorila se bo na celjskem odru v začetku sezone. Zvedeli smo, da je obljubilo veliko slovenskih avtorjev, da bodo dali celjskemu odru na razpolago igre, ki jih niso še nikoli igrali.

* **Smrtina kosa**. V celjski javni bolnici je umrl 14. t. m. Karel Jazbinšek, 21 letni rudar od Sv. Kristofa pri Laškem. Naj v miru počiva!

* **Dvodinarski falsifikati v Celju**. Celjski policiji so prišli v roko dvodinarski falsifikati, ki so tako dobro ponarejeni, da jih je prav težko ločiti od pravih. Razloček med pravih in nepravilnih novci, je ta, da je opaziti na zunanem robu razpoko, ki je nastala na ta način, da so falsifikati sestavljeni iz dveh delov. Če vržeš falsifikat na tla, ne da nobenega zvoka, ker je iz svineca. Opozorjamo občinstvo, naj bo pazljivo pri sprejemanju denarja in naj naznanji vsakogar, ki bi hotel take falsifikate spravljati v promet.

Iz Kranja

* **Izlet hrvaških turistov v Karavanke**. Prihodnjo nedeljo prireditelj zagrebški planiški krog skupen izlet na Stol in Begunjsko, kjer ima kranjska podružnica svoje postojanke. Na vrhovih je še prav malo snega.

* **Važno za delodajalce**. Mestno županstvo je prejelo od velikega župana okrožnico, ki opozarja delodajalce, da pravilno in točno prijavljajo uslužbene osebe Okr. uradu za zavarovanje delavcev. V nasprotnem slučaju naj si sami pripišejo težke posledice zakona.

* **Aeroplan nad Kranjem**. Včeraj okrog 14. je krožil nad mestom vojaški zrakoplov dvokrilnik, v katerem so bile tri vojaške osebe. Nad mestom je letel komaj v višini 100 metrov. Da se je takoj na ulicah nabralo ljudi, je razumljivo.

* **Oddaja poštne vožnje**. Dne 29. t. m. ob 11. dopoldne se bo vršila v prostorih županstva v Strazišču javna licitacija za oddajo poštne vožnje Strazišče-Kranj kolodvor.

Iz Trbovelj

* **Pevsko društvo »Zvon« v Trbovljah** sprejema nove pevce in pevke. Kdor ima veselje do petja, naj se prijavi takoj, ker se društvo pripravlja za koncert, ki ga namerava še letos prirediti v Ljubljani.

* **Dramatični odsek Sokola v Trbovljah** namerava prirediti po skoraj emolnetnem presledku zopet z gledališkimi predstavami. V oktobru namerava uprizoriti Pehlovičovo veseligrvo »Ploha«. Ker se je prijavilo za sodelovanje več novih dobrih moči, se nam obeta prav lep vtis.

* **Šehovski klub osnovan**. Na ustanovnem obnem zboru šehovskega kluba je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik g. Odlaček, podpreds. g. Rainhofer, tajnik e. Robert Plavšak ml., blaginik Jagar, odborniki g. g. Pernogelj in Mahkovec ml.

* **Sport**. Tukajšnja sportna kluba pridno trenirata za prvenstvo tekmo, ki bo 16. oktobra Spomladansko prvenstvo si je pridobil SK Trbovlje, za jesensko prvenstvo pa ima več šans SK Amater.

* **Naše ceste**. Ze zadnjih smo pisali, kako lepo urejene ceste imamo v Trbovljah. Opozorjamo smo tudi, da je treba ceste sedaj čuvati in da bi bil potreben cestni red. Kakor je videti bodo naše lepe ceste kmalu zopet take, kakor so bile poprej, ako bodo po njih vozili težki tovorni avtomobili. En vagon debele nasenkar, zvrhan tovorni avto ogonek itd. mora uničiti ceste, če bi bile še tako vzorno zgrajene. Kaj pravi k temu okrajni zastop?

**Darujte za spomenik
Kralju Petru I. Osvoboditelju!**

Naši onstran granic

Šibka narodna zavest?

V Trstu, v septembru. Prijatelj Italijan mi je povedal stvarco, ki le prejasno označuje duha, ki dandanes v čimdalje tem nevarnejši meri navdaja našo mladino na Krasu:

«Mladu služkinjo, mlado dekletce iz košenice okolice. Ko je prišla v Trst, je znala morda par besed italijanskih, toda po šestih mesecih je govorila tržaško: narobe tako dovršeno, kakor da ne bi bila nikdar govorila drugega jezika. Za njo je prišel v Trst njen brat, da se izuči za peka. Prišel je k tvečki, kjer se sicer govori italijanski, toda se v nobenem pogledu ne dela krivica slovenskemu jeziku. Deček je ravno tako, kot njegova sestra, znal le par besed italijanskih, ko je prišel v Trst, in je znal v pol leta tudi dovršeno tržaško italijansko narobe. Ob nedeljah je prihajal k sestri. V začetku sta se govorile slovenski, toda pozneje sta začela mešati in v zadnjem času sem opazil, da celo tudi tedaj, ko sta sama — šel sem za njima po ulici, ne da bi me bila videla — govorita med seboj izključno italijanski».

In dostavil je mož pomenljivo: «Kakor se mi zdi, med vašimi ljudmi na Krasu ni več one nekdanje narodne zavesti. Kje bo našel dva Italijana, sestro in brata, da bosta govorila sama med seboj tuji jezik, pa naj ga znata še bolje? In ko sta komaj prišla od doma in jima nihče ne brani njunega materinega jezika! Dragi moj, poitalijančujeta se kar vidoma in je jasno, da to poitalijančevanje ne izhaja samo iz zunanjih vzrokov, pritiska, temveč ima svoje korenine globlje, v vaših ljudeh samih, v njihovi šibki narodni zavesti, njihovi mehkoči, v pomanjkanju odpornosti! Če so otroci doma ne utrudi, kje naj seli? In mož je imel žalibog, le preveč prav! Ali morda ni res?

— Premeščena je učiteljica Iva Tolstova v Temljini pri Grahovem v Castellfranco di sopra v pokrajini Arezzo, učiteljica Karolina Leban iz Kanala pa v okoliščini mesta Reggio Emilia.

— Sleparji. V Kopru se je vršila razprava proti Albertu Tomichu iz Trsta in Jos. Rimando iz Sirakuze, ki sta se po želji predstavljala kot zastopnika fašistične trgovske zveze ter sta zahtevala od raznih trgovcev, da pristopijo k zvezi. Pobirala sta prispevke za fašistično trgovsko organizacijo in naročnino za «L'organizzazione commerciale». Prispeparila sta tako več tisoč lir. Tomich je obojen na 5 mesecev in 13 dni zapora ter na 408 lir globe, južnjak Rimando pa je znal zvršati krivdo na Tržačana tako spretno, da je bil oproščen. Sleparji z nabiranjem raznih prispevkov in naročin po deželi je že toliko, da se je končno zganila oblast in fašistična organizacija, ki ukazuje, da naj se taki sleparji nemudoma naznanijo orožnikom.

— Prispevke vseh vrst zahtevajo od slovenskih občin. Upravni odbor goriske pokrajine dan na dan «odbuje» brezposojne prispevke za spomenik italijanskemu morju, državnemu društvu Italica, raznim vseučiliščem, za spomenik furianskemu pesniku Zorutu itd. Občine morajo posebno izdatno prispevati za vzdrževanje organizacije «balilla». Otroci dobijo fašistične obleke. Kdo jih bo plačal? «Komuni» Občine bodo oblačile otroke bašile. Potem bo treba prispevati za organizacijo «avangardistov» in kdo ve, za kaj še! Občine so že sedaj tako strahovito obremenjene, da mora priti polom v kratkem času.

— Na št. Viški gori premišlujejo, kako je mogoče, da je bila razpuščena Gospodarska zadruga na Idriji pri Bači, ki je tako lepo delovala in je njena podružnica na št. Viški gori imela velik promet. Nesoglasja, nasprotstva in dosežen je bil konec koristne zadruge. To je velika škoda!

Sokol

Sokolska prireditve v Rimskih Toplicah

Zadnja prireditve v Rimskih Toplicah je zopet pokazala, da je v našem Sokolstvu še mnogo sveže ustvarjalne sile in neupogljive volje, ki utira pot svojim višjim idejam in zvezi z resnim stvarnim delom v najširši plasti našega naroda. Kljub oblačnemu jesenskem dnevu je prislopo v vlak ob 2. popoldne iz obeh smeri dokaj članstva in drugih gostov. Velik del članstva matičnega društva je pa prislopo že prej s svojim praporom peš iz Laškega. Po dohodu vlakov se je formirala takoj peštrava poroka. Za železničarsko godo iz Zidanega mostu je ponosno vihral prapor društva Laška. Za njim je korakala četa članic v kroju, oddelek članov v kroju in za temi še dolga vrsta članov in članic v civilu z znaki. Smarjeta je pozdravila Sokolstvo s plapolanjem zastav, s streljanjem in dežjem cvetk. Enako pristočno so pozdravile povorko prijazne Ogeče, kjer se je zopet iz mnogih hiš vsipalo cvetje. Tako je Sokolstvo, ki je korakalo prvič po teh tleh, doživelo sijajen sprejem.

Po povratku na telovadnico je tajnik gončega odseka z vznemirjenimi besedami izrekel došlim društvom in gostom iskreno dobrodošlico in zahvalo in prošlo nadalje naklonjenosti z zagotovilo, da bo mladi odsek vedno zvesto in vztrajno deloval za so-

kolake ideje. V erco segajoče so bile tudi besede, namenjene zaslužnim bratom in njih osvojitvi. Zatem je tajnik sokolake župe v Celju br. Čepin jedrnatno pozdravil mladi odsek, želeč mu čim več uspeha in obljubljal mu bratsko pomoč župe.

Vlaki ob 4. popoldne so pripeljali zopet mnogo članstva in občinstva in ob tem času se je tudi točno po programu pričel javni nastop pod vodstvom podnačelnika br. Saksa. Najprej je prikoralala četa članov ter je izvajala letošnje proste vaje. Sledili so oddečki gojenk, moškega naraščaja, članic. Prav lep je bil nastop vzornih članov in članic iz Celja. Vse vaje so izvajali zelo temperamentno, skladno in točno. Posebno je ugaljal moški naraščaj iz Laškega s skupinami ter vzorni vrsti celjskega društva, člani na drugo in članice na bradli, ki sta nas zadržili s svojimi vrhunskimi vajami. Hval vredno je tudi, da je domači odsek po komaj par mesečnem obstoju, ne da bi imel lokal za telovadbo, postavil za proste vaje 7 članov in 3 za vrsto na drugo.

Občinstvo, ki je obstojalo tri četrtine iz domačega prebivalstva in je zasedlo vse razpoložljive sežede in goste vrste stojališ, ni štedilo s pohvalo. Po nastopu se je razvila prijetna nepriljena zabava, dokler niso večerni vlaki odpeljali večino dragih gostov. Tako zaznamuje ta prva sokolska prireditve v Rimskih Toplicah v moralnem oziru sijajno zmago, domače prebivalstvo, ki je prireditve zelo simpatično spremljalo, pa je zamoglo po njej spoznati veličino, moč in silo sokolake organizacije, ki ji bo gotovo ostalo vedno naklonjeno.

Sport

Pričetek prvenstvenega tekmovanja LNP za 1927-28.

V nedeljo, 18. t. m. se prične prvenstveno tekmovanje v ljubljanskem I. razredu, ki ga tvori za leto 1927-28 SK Ilirija, ASK Primorje, SK Jadran, SK Slovan, ZSK Hermes in SK Slavija. V prvem kolu se srečajo v nedeljo na igrišču Ilirije ob 14.30 Ilirija s Slavijo, ob 16.15 pa Slovan s Jadranom. Ilirija nastopi proti Slaviji kot precej siguran favoriti; izid tekme Slovan : Jadran je negotov. Rezervna moštva igrajo med seboj isti dan popoldne ob 10; na igrišču Ilirije igra rezervi Ilirije in Slavije, na igrišču Primorja rezervi Slovana in Jadrana.

Izmed drugorazrednih klubov absolvirata v nedeljo svoje prvenstveno tekmo Krakovo in Reka. Nastopita ob 14. na igri Primorja.

Hašk : ASK Primorje

V nedeljo, 18. t. m. definitivno gostuje v Ljubljani prvak ZNP-a, Hrvatski akademski športni klub.

Hašk je klub, ki uživa ne samo doma, nego tudi v tujini renome ter spada med najstarejše naše klube. Letos si ni priboril samo prvenstva v nogometu, nego tudi v mnogih ostalih športnih disciplinah. V državnem prvenstvu je bil resen kandidat za prvo mesto, kar bi bil tudi dosegel, da ni zatajila njegova napadalna vrsta.

Baš v nedeljo bo Hašk preizkušal svoje nekdajne izborne strelce Vinek, Zinaja st. Gredniča, ki naj v bodoči jesenski sezoni zopet nadomeste mlajše igrače iz forvarda. Tudi je Zagrebčanom od tega, da dosežejo v Ljubljani časten rezultat, kar letos še ni uspelo nobenemu vodilnih zagrebških klubov.

Tekma se odigra ob 14.45 na igrišču Primorja.

Z ozirom na to, da je LNP glasovno spodbil javnih službenih objav odklonil prošnjo za odigranje prijateljske tekme s rlaškom, smo se informirali na merodajnem mestu o stvari ter doznali, da bo poslovni odbor na prošnjo prireditelja danes ponovno razpravljal o načinu izvedbe te tekme. Apeliramo na LNP, naj po možnosti omogoči izvedbo vseh pripravljenih prireditve!

Hazena Ilirija : Maribor

V nedeljo se vrši na igrišču Atene najzanimivejša hazenska tekma letošnje prvenstvene sezone. Družina Ilirije, ki je do letos nosila ponosni naziv prvaka Slovenije, je dobila v Muri in Mariboru enakovredne nasprotnice. Posebno simpatična družina Maribora je momentano v izredni formi, kar najbolje dokazuje njena zmaga proti SK Muri, ki je porazila Ilirijo. Preteklo nedeljo je dosegel Maribor, svoj dosedaj največji uspeh — poročilo se mu je promagati prvaka zagrebškega hazena podsaveza — Concordio. Zagrebški prvak je obenem tudi eden najmočnejših klubov v državi. Ta uspeh stavlja družino Maribora v prvo vrsto najmočnejših konkurentov za državno prvenstvo. Ilirija bo morala napeti vse sile, ako hoče obdržati hegemonijo v hazeni. Zmagovalec te tekme bo postal obenem prvak Slovenije za l. 1927. Pričetek tekme je ob 11. dopoldne.

Službene objave LNP

(Iz seje poslovnega odbora 14. IX. 1927.) Prvenstvene tekme dne 18. t. m. v Ljubljani se vrše v sledečem redu: Ilirija rez. : Slavija rez. ob 10. na igri. Ilirija, Slovan rez. : Jadran rez. ob 10. na igri. Primorja, Krakovo : Reka ob 14. na igri. Primorja, Ilirija : Slavija ob 14.30 na igri. Ilirija, Slovan : Jadran ob 16.15 na igri. Ilirija. Služba: do

popoldne na igri. Ilirija g. Mahkovec in po 3 rediteltji vsakega kluba; dopoldne na igri. Primorja g. Dorčec in po 3 rediteltji vsakega kluba; popoldne na igri. Primorja g. spod Uršič in po 3 rediteltji vsakega kluba; blagajniško službo opravlja vedno prvoimenovani klub. Na igri. Ilirija opravlja blagajniško službo g. Kovač in SK Ilirija, rediteltjsko g. Černe in po 3 rediteltji vseh štirih klubov, rediteltstvo na tribunah nadzoruje g. Bajec. — Rediteltji in blagajniški se morajo javiti pol ure pred pričetkom tekme, na igrišču Ilirije rediteltji vseh štirih klubov ob 14. uri za obe tekmi, pri blagajniškem vходу službujočemu odborniku. — Enkrat za vselej se vnovič opozarja klubom, da morajo delegirati za rediteltjsko službo in za stranske sodnike le primerne starejše osebe, sicer bodo pozvani na odgovor po § 52. oz. 53. kaz. pravilnika. — Enkrat za vselej se objavlja dalje, da morajo imeti rediteltji klubske rediteltjske znake, stranski sodniki predpisano klubsko zastavico, vsako moštvo pa mora prineseti s seboj eno predpisano žogo. — ASK Primorje se preda upr. odboru v kazenski postopek, ker pri pokalni tekmi 8. t. m. ni izpolnilo predpisov glede rediteltjske službe. Upravnemu odboru se predajo dalje, ker v raznih tekmah niso oddali predpisanih postav moštva, klubi: Maribor, Atletik SK, Merkur, Jadran, Primorje, Krakovo. Poročila sodnikov o incidentih pri tekniha Rapid : Hašk (Gradec) 4. t. m. in Ilirija : Borac (Split) 11. t. m. se odstopijo JNS-u v daljino postopanje. — Odobri se na predlog M. O. Maribor tekma Rapid : KAC v Celovcu dne 18. t. m. ter preložitve mariborske finala za poškodbeni fond na 2. oktober. Odkloni se prošnja ASK Primorja z dne 13. t. m. za odobrite prijateljske tekme s Haškom, dne 18. t. m. v Ljubljani, ker so bile za ta dan že prej določene razne prv. tekme, katerih radi pomanjkanja terminov ni mogoče odgoditi. — Posl. odbor opozarja ljubljanske klube, da ob prvenstvenih terminih ne more odobriti v Ljubljani ali nobenih drugih tekem ter jih poziva, da se po tem ravna. Kazenskiemu odboru se predajo igralci: Čamerik (ASK Primorje) radi prestopka po § 25. k. p. po tekmi Ilirija : Primorje dne 8. t. m. s takojšnjim suspenzom; Habicht II (ZSK Hermes) radi enakega prestopka v tekmi Hermes : Ilirija dne 28. VIII. s takojšnjim suspenzom; dalje brez suspenza Slamič in Jančija (ASK Primorje) radi prestopa po § 35. v tekmi Ilirija : Primorje dne 8. t. m. ter Cimperman (Sl Reka) radi prestopa po § 25. k. p. — Verificirajo se pokalne tekme za poškodbeni fond LNP-a Ilirija : Krakovo 2 : 0. Ilirija : Primorje 4 : 2, Maribor : Svoboda (Maribor) 6 : 1, Svoboda (Maribor) : Merkur 2 : 1. — Verificirajo se s pravom nastopa dne 24. IX. za SK Slavija: Bajec Viktor, Zupan Ivan, Spacapan Avgust, Ustnik Josip, Sluga Karol, Černe Avgust, Šorn Edvard; za TSK Merkur: Glumac Demeter; za SK Svoboda (Mbor): Kropf Drago, Sinkovič Franjo, Dasko Anton, Arsenjevič Milorad. Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa za SK Železničar (Mbor): Vesnaver Ljubo, Fašing Josip, Mahajnc Valter, Glaser Franc, Šafan Martin, Fischer Josip, Vauda Ivo, Vauda Adolf, Marussig Hugo, Senica Rudolf, Kosi Franjo, Škrabar Ernest, Sapec Ivan, Kovač Franc, Dobaj Josip, Jenko Josip, Klajdarič Franc, Obersnel Mirko, Drobnič Otmar, Jančič Karol, Spitzer Filip, Ermenec Josip, Veras Drago, Marinič Alojzij. — Verificirajo se s pravom nastopa dne 16. marca 1928: za SK Železničar: Wagner Maks, Stauber Rudolf, Petan Ernest, Francesch Ernest, Marčinko Aleksander, Vogrinec Rudolf, Gruber Bogomir, Pasternjak Siegfried, Hardinka Fr. — Podsavezne izkaznice morajo predložiti do 20. t. m.: ASK Primorje za igri. Marinič Alojzij, SK Rapid za Pasternjaka Siegf. in TSK Merkur za Hardinka Franca. — Prošnja TSK Merkur glede igri. Kopicša in Štruklja se zavrne, ker je v protislovju z jasnimi določili pravil. — Zavrne se prijavnica igri. Iarnerja Karola za TSK Merkur, ker ji ni priložena odpustnica pešnega kluba in taksa za poškodbeni fond 100 Din; MO Maribor se naproša, da pomanjkljivo opremljene prijavnice že v lastnem delu krogu zadrži in jih vrne klubom. Iz enakega razloga se zavrne prijavnica igri. Čemažarja Ivana (prej SK Jadran) za SK Slavijo. Zavrne se prijavnica igri. Efferl Romana za SK Svobodo (Mbor), ker je ni podpisal igralec. — Tajnik II.

Mednarodne motociklistične dirke in dirke za državno prvenstvo na Teznu pri Mariboru V nedeljo, 18. t. m. priredi mariborski Motociklistični klub, ki se od ustanovitve prav živahno udeležuje v domačem sporu, veliko motociklistično prireditev na Teznu pri Mariboru. Od prve prireditve, ki so jo v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev in obiskovalcev izvedli s skromnimi sredstvi domači sportniki, se zanimanje za novo uvedeno sportno panogo vedno bolj veča. Le par dni nas še loči od tretje prireditve, ki jo bo izvedel Motoklub Maribor v kratki dobi svojega obstoja. Na sporedu so mednarodne tekme različnih kategorij, jugoslovenski avtoklub pa je prirediteljem poveril tudi izvedbo dirk za državno prvenstvo, kar je brez dvoma velik dohodek. Da si je mariborski motoklub pridobil velik ugled ne samo doma, temveč tudi v tujini, dokazujejo številne prijave inozemskih ugodnih sportnikov, ki se bodo udeležili nedeljskih tekmovanj. Imena Dunajčanov, ki so doslej prijavili svojo udeležbo, so: Reiter, Messner, Walla, Machu, Opawsky, Schneeweiss in Kramer ter Gradčanov: Möslacher, Sandler, Hebel, Gorup, Hatzl in Trummer jamčijo, da bo prireditve končala s popolnim uspehom in da se bo obiskovalcem nudil res prvostven užitek. Prijave Celovčanov, Vinkovčanov in Ljubljancev, nov, ki so tudi zagotovili svojo udeležbo, še niso dospele, vendar se s sigurnostjo računa, da bodo tudi ti odposlali na prireditve svoje najbolje reprezentante. Za dirko za državno prvenstvo so se doslej prijavili že s prejšnjih prireditve znani dirkači: Bauman, Štrban, Babič, Fiterer, Peters in Pivec, tako da bo boj izredno oster, kar bo brez dvoma v znatni meri dvignilo zanimanje. Iz sportne lojalnosti so vsi sportniki klubi preložili svoja tekmovanja na prihodnje termine.

Mednarodna kreditna zadruga proti državam, ki ne izpolnjujejo svojih starih obveznosti. Kakor je razvidno iz izjave Roberta de la Roche, predsednika švicarske zveze bankirjev, na kongresu švicarskih bankirjev v Curihu, se pripravila akcija za mednarodno kreditno zadrugo proti vsem državam, ki ne izpolnjujejo svojih starih obveznosti. Ta akcija je gotovo naperjena tudi proti Jugoslaviji, ki plačuje anuitete predvojnih srbskih posojil v francoskih frankih, dočim zahtevajo švicarski in francoski obligacionarji plačilo v zlatih frankih. Predsednik de la Roche je izjavil, da skuša zaščitni odbor švicarske zveze bankirjev doseči, da nobena država, ki ne izpolnjuje v polnem obsegu svojih starih obveznosti, ne prejme novih posojil. Takda kreditna zadruga bi predstavljala sredstvo, s katerim bi se dal izvajati pritisk na prizadete države. Švicarska zveza bankirjev se trudi, da ta princip pridobi veljavo na vsem svetu in da se v tem pogledu doseže splošna solidarnost. Končno je ugotovil razveseljivo dejstvo, da to spoznanje pridobiva na veljavi tudi v Zedinjenih državah, ki so na začetni akciji organizacij obligacionarjev neposredno zainteresirane. Švicarska zveza bankirjev je v različnih primerih skupno z drugimi organizacijami pom. newyorškega Institute of International Finance v tem smislu že uspešno intervenirala in upa, da bo ta svetovna solidarnost, ki se vedno bolj razširja, mogla uspešno podpreti stremeljenja zveze bankirjev. Gornja izjava nam neposredno potrjuje, da je bila prošnja za kotizacijo druge tranše obligacij Blairovega posojila na newyorški borzi pred meseci odklonjena na pritisk, odnosno skupno intervencijo švicarske zveze bankirjev in Francoske zaščitne organizacije posestnikov predvojnih obligacij. Kakor znano, namerava naša vlada še letos skleniti večja investicijska posojila v inozemstvu in ni izključeno, da bi nam akcija švicarske zveze bankirjev mogla v tem pogledu škodovati. Kaj namerava ukreniti finančni minister glede kotizacije Blairovega posojila in glede vprašanja valorizacije predvojnih srbskih rent, nam ni znano. Glede vprašanja predvojnih srbskih rent je finančni minister Marković nedavno sam izjavil, da se bo to vprašanje pravično rešilo, glede prepovedi kotizacije Blairovega posojila pa ni napram javnosti zavzel nikakega stališča.

Gospodarstvo

Slabo državno gospodarstvo na breme davkoplačevalcev

Razmere v naših državnih podjetjih so po sedemletnem deficitnem gospodarstvu v zadnjem času privedle tudi naše merodajne faktorje v Beogradu do prepričanja, da tako ne more iti dalje in da je treba celotno gospodarstvo v državnih podjetjih postaviti na komercialno bazo. Trenotno se pripravljajo komercializacija državnih železnic in državnih rudarskih podjetij. Važnosti teh vprašanj in njihove dobre rešitve za naše skupno gospodarstvo se malokdo zaveda v polni meri.

Naša država se udeležuje kot gospodarski podjetnik v številnih panogah našega gospodarstva in ima v teh podjetjih investiran ogromen kapital, ki pa ne donosa državi kot lastnici večinoma nikakih obresti, nasprotno še obremenjuje državni proračun. Tu bi bilo omeniti železnice, rečno plovbo, monopole (predvsem tobak in sol), pošto in brzojav, državna posvetila, državne gozdove, dalje različna državna industrijska podjetja (v železariki, svilariki, tiskarski industriji), denarne in zavarovalne zavode itd. Sodelovanje države kot podjetnika je torej zelo obširno. Čim večji pa je obseg neposrednega gospodarskega udeleževanja države, tem bolj je privatno gospodarstvo interesirano, da se državna podjetja ne vodijo samo dobro in pošteno, temveč tudi dalekovidno in po pravih trgovinskih načelih, kajti če državna podjetja ne obratujejo gospodarsveno, potem mora privatno gospodarstvo na ta ali oni način nositi stroške slabega gospodarjenja.

Kako so naša državna podjetja organizirana in kateri može jih voditi, je za privatno gospodarstvo vprašanje neprecenljive dalekosežnosti. Privatnemu gospodarstvu ne more n. pr. biti vseeno, ali naša državna podjetja prinašajo državi letno pol milijarde Din deficita ali pa če dajejo državi pol milijarde dobička. Razlika med prvim in drugim primerom znaša eno milijardo in za to svoto je gospodarstvo preveč obremenjeno. Privatnemu gospodarstvu tudi ne more biti vseeno, če prinašajo n. pr. monopoli zaradi slabega gospodarjenja državi le 1 in pol milijarde Din letno, namesto 1 in tri četrtine milijarde Din.

Ne samo železnice in rudarska podjetja, tudi vsa ostala državna podjetja je treba postaviti na komercialno bazo. Posebnost državnih podjetij je večkrat ta, da je njih poslovanje zgrajeno na podlagi posebnih pravic ali monopolov. Te pravice in monopoli pa ne smejo biti vzrok, da se v teh podjetjih gospodari udobno in brez smisla za ekonomično organizacijo dela. Če bi se moral n. pr. naš tobačni monopol boriti z domačo konkurenco na podlagi enakega zatrošarjenja izdelkov, tedaj bi se gotovo izkazalo, da je obratovanje tobačnega monopola v resnici in po trgovinskih načelih hudo pasivno. Slično se razmere pri drugih državnih podjetjih, ki uživajo različne privilegije, davčno prostost itd.

Glavni vzrok pasivnosti državnih podjetij je iakati v neokretnosti državnega upravnega in administrativnega aparata. Tudi administrativna samostojnost posameznih državnih podjetij ne more odpraviti tega zla. Za državna podjetja je gotovo eni način organizacije najboljši, ki v največji meri varuje podjetje pred političnimi vplivi in ki daje voditeljem podjetja največji obseg kompetence in največje odgovornosti. Prav tako važno kakor način organizacije pa je vprašanje, kakšnim močem se neposredno poveri vodstvo podjetja, da bodo obratovala čim racionalneje.

Z racionalizacijo in reorganizacijo državnih podjetij na komercialni bazi se privatno gospodarstvo še ne bi moglo popolnoma zadovoljiti. Treba je iti dosledno naprej in racionalizirati ves državni administrativni aparat. Država mora izvrševati svoje naloge na dober in čim cenejši način, da se znižajo bremena na znojilno mero, kar je predpogoj za uspešni razvoj privatnega gospodarstva.

Ne smemo pozabiti, da ni ravno bogastvo temeljni pogoj za blagostanje naroda, temveč racionalna organizacija dela vseh slojev prebivalstva. Ne more pa biti blagostanja v državi, kjer opravlja zaradi neokretnosti administrativnega aparata in slabe organizacije dela več stotisoč ljudi neproduktivno delo na breme davkoplačevalcev.

Mednarodna kreditna zadruga proti državam, ki ne izpolnjujejo svojih starih obveznosti. Kakor je razvidno iz izjave Roberta de la Roche, predsednika švicarske zveze bankirjev, na kongresu švicarskih bankirjev v Curihu, se pripravila akcija za mednarodno kreditno zadrugo proti vsem državam, ki ne izpolnjujejo svojih starih obveznosti. Ta akcija je gotovo naperjena tudi proti Jugoslaviji, ki plačuje anuitete predvojnih srbskih posojil v francoskih frankih, dočim zahtevajo švicarski in francoski obligacionarji plačilo v zlatih frankih. Predsednik de la Roche je izjavil, da skuša zaščitni odbor švicarske zveze bankirjev doseči, da nobena država, ki ne izpolnjuje v polnem obsegu svojih starih obveznosti, ne prejme novih posojil. Takda kreditna zadruga bi predstavljala sredstvo, s katerim bi se dal izvajati pritisk na prizadete države. Švicarska zveza bankirjev se trudi, da ta princip pridobi veljavo na vsem svetu in da se v tem pogledu doseže splošna solidarnost. Končno je ugotovil razveseljivo dejstvo, da to spoznanje pridobiva na veljavi tudi v Zedinjenih državah, ki so na začetni akciji organizacij obligacionarjev neposredno zainteresirane. Švicarska zveza bankirjev je v različnih primerih skupno z drugimi organizacijami pom. newyorškega Institute of International Finance v tem smislu že uspešno intervenirala in upa, da bo ta svetovna solidarnost, ki se vedno bolj razširja, mogla uspešno podpreti stremeljenja zveze bankirjev. Gornja izjava nam neposredno potrjuje, da je bila prošnja za kotizacijo druge tranše obligacij Blairovega posojila na newyorški borzi pred meseci odklonjena na pritisk, odnosno skupno intervencijo švicarske zveze bankirjev in Francoske zaščitne organizacije posestnikov predvojnih obligacij. Kakor znano, namerava naša vlada še letos skleniti večja investicijska posojila v inozemstvu in ni izključeno, da bi nam akcija švicarske zveze bankirjev mogla v tem pogledu škodovati. Kaj namerava ukreniti finančni minister glede kotizacije Blairovega posojila in glede vprašanja valorizacije predvojnih srbskih rent, nam ni znano. Glede vprašanja predvojnih srbskih rent je finančni minister Marković nedavno sam izjavil, da se bo to vprašanje pravično rešilo, glede prepovedi kotizacije Blairovega posojila pa ni napram javnosti zavzel nikakega stališča.

— Stanje Narodne banke 8. t. m. (Vse milijonih Din; v oklepajih razlike napram stanju od 31. avgusta.) Aktivna: Kovinska podlaga 488 (— 3), saldo raznih računov (tečajne difference deviz) 1338.1 (— 5.7), posojila na menice 1251.8, na vrednostne papirje 237.6, skupaj 1489.5 (+ 40.2). Pasivna: Obtek bankovcev 5784.9 (+ 156.8), državne terjatve 144.1 (— 14.6), žirovne terjatve 987.7, terjatve po raznih računih 395.7. Ostale postavke so ostale nespremenjene.

— Položaj na hmeljskih tržiščih. V sredo 14. t. m. se je v Zatec nakupovanje nadaljevalo. Cene so se gibale med 2000—2300 Kč za 50 kg. V Nürnbergu je bil isti dan prvovrstni hmelj nespremenjen, drugovrstni v cenah blažen.

— Koncern srednjeevropskih tvornic klobukov. Z Dunaja poročajo, da se je s sedežem na Dunaju ustanovil koncern tvornic za klobuke, kateremu pripadajo obrati v Avstriji, Češkoslovaški, Jugoslaviji, Poljski in Nemčiji. Katera naša podjetja so v tem koncernu, nam ni znano.

Borze

15. septembra.

Na ljubljanski devizni borzi je bil danes promet slabši. Privatnega blaga je bilo dovolj in je Narodna banka intervenirala le v devizi na Curih. Deviza na Trst je bila zaključena po 308.75, dočim se je v Zagrebu trgovala po 309.125 — 309.25.

Včeraj smo poročali, da se uvede s 16. septembrom notranje in trgovanje vrednostnih papirjev s stalno obrestno mero brez naraščajočih obresti, ne pa, kakor dosedaj po tečaju tel. quel. Uvedba tega načina notiranja pa se je zaenkrat odložila, ker se vršijo pogajanja tudi z beograjsko borzo, da se istovestno na vseh naših borzah uvede enako notiranje teh vrednostnih papirjev.

Na zagrebški efektini borzi je ostala tendenca v vojni škodi dalje vrsta. Trgovala se je kasa po 378.5 — 378 napram 376 včeraj (v Ljubljani se je nudila po 376.5). Investicijsko posojilo je bilo brez kupona zaključeno po 83.5, agrarne obveznice pa so notirale 52.5 — 55. V bančnih in industrijskih papirjih ni bilo večjih sprememb. Trboveljska je bila zaključena po 475, Vevče pa je notiralo 130 — 140.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.77—22.795 (—), Berlin 13.505 — 13.535 (13.52), Curih 1094 do 1097 (1096.5), Dunaj 7.99 — 8.02 (8.005), London 275.85 — 276.85 (276.25), Newyork 56.64 — 56.84 (56.74), Pariz 221.75—223.75 (222.75), Praga 168.05 — 168.85 (168.45), Trst 307.75 — 309.75 (308.75).

Zagreb. Dunaj 7.9918 — 8.0218, Berlin 13.51 — 13.54, Budimpešta 9.95 — 9.98, Milan 308.25 — 310.25, London 275.85—276.65, Newyork 56.64—56.84, Praga 168.01—168.81, Curih 1094 — 1097, ameriški dolar 56.175 do 56.375.

Beograd. Pariz 222.1 — 224.1, Newyork 56.61 — 56.81, Milan 308.25 — 310.25, Praga 168.05 — 168.85, Dunaj 7.9903 — 8.0203, Budimpešta 9.945 — 9.975, Bruselj 7.905 do 7.935, Bukarešta 35 — 35.5, Sofija 40.75 do 41.25.

Trst. Beograd 31.12 — 32.62, Dunaj 254 do 264, Praga 54.25 — 54.75, Pariz 71.75 do 72.25, London 89.18 — 89.48, Newyork 18.3075 — 18.4075, Curih 352.50 — 356.50, Budimpešta 316.50 — 326.50, dinarji 31.90 do 32.80.

Curih. Beograd 9.13, Newyork 518.50, Berlin 123.99, London 25.21625, Pariz 20.33, Milan 28.22, Praga 15.365, Budimpešta 90.85, Bukarešta 3.20, Dunaj 73.10.

Effekti.

Ljubljana. Vojna škoda 0 — 376.5, Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 140 — 140 (140), Prastrediona 850 — 0, Kreditni zad. 160—0, Strojne 0 — 80, Trboveljska 0—465, Vevče 135—0, Ruše 260 — 270, Kranjska industrijska 0 — 405, Stavbna 56 — 0, Šešir 104 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Investicijsko 83.5 — 84.5, Vojna škoda kasa 377 — 378.25, za oktober 379 — 0, za november 381 — 0, za december 381 — 383, agrarne 52.5 — 55; bančne vrednote: Eskomptna 91—91.5, Hipo 55 — 56, Jugo 91 — 93, Kreditna Zagreb 91 do 92, Prastrediona 850 — 860, Srpska 132 do 138, Hrvatska 32.5 — 37.5, Obrtna 40 do 42; industrijske vrednote: Našice Union 1750 — 0, Gutmann 250 — 260, Slavonija 11 do 12.5, Šešerana Osljak 535 — 5

Iz življenja in sveta

Na skrajnih mejah vseirja

Zvezdoznanci na observatoriju Mount Hamilton v Kaliforniji se že del časa bavijo z raziskavanjem skrajnih koncev vseirja. V ta namen jim dobro rabi poseben spektroskop, ki ga imajo v posebnem posestvu. V ta namen jim dobro rabi poseben spektroskop, ki ga imajo v posebnem posestvu. V ta namen jim dobro rabi poseben spektroskop, ki ga imajo v posebnem posestvu.

Nekateri astronomi zastopajo teorijo, da so neke blizu meje našega vseirja in računajo, da meri njegov dvojni radij 192 kvadrilijonov milj. To je daljša, v kateri izginje vsa človeška merila in vsi pojmi o prostoru in času. Vendar pa ne more nihče reči, da je ondi konec vesoljnega prostora. — Eksaktni ni moči dognati in se bržčas sploh ne bo nikdar dognalo, ali je vesoljni prostor končen ali neskončen. Zgornja raziskavanja se tičejo nemara samo enega kontinenta v vseirju, univerzuma, ki spada v sestav Mlečne ceste. Kaj je onstran teh meja — so-li za praznim prostorom na skrajnih koncih Mlečne ceste novi vseirski kontinenti ali ne, to je in ostane po vsej verjetnosti večna skrivnost.

Lov za novimi letalskimi rekordi

Sezona gre h kraju, poleti čez Ocean so sodbi strokovnjakov niso več mogoči. In vendar se še vedno javljajo novi kandidati za drzna in nedvomno pogubna podjetja. Vreme nad Atlantikom je nemirno, zračne struje so močne, križajo se toki v različnih pravcih in letalo, ki pride med nje ter jim ne more kljubovati, sigurno pogine. Nedavno smo priobčili statistiko žrtev prekomorskih voženj v letošnjem letu. Našteli smo jih 21, izgleda pa, da se bo to število še povečalo.

Med rekorderji, ki se pulijo za prvenstvo v zraku med Evropo in Ameriko sta sedaj dva Nemca. Junkers je opustil svoj projekt. Izkušnja z »Evropo« in »Bremenom« je bila predraga, da bi se tak riziko v enem letu lahko dvakrat ponovil. Zato pa se je pojavila Rohrbachova tvornica v Berlinu, ki je izgotovila dva hidroplana tipa Robbe, ki sta oba opremljena s strojem, ki razvija 800 konjskih sil. Aparata sta sedaj na

preizkušnji v Kodanju na Danskem in nemški listi pišejo, da hočejo Rohrbachove tvornice kljub vsemu poskusiti s poletom čez Ocean v štirih etapah. Hidroplani bi letela najprej iz Cuxhavena v Vigo na Španjo, od tam na Azore, naprej na Bermudske otoke ali v Halifax ter dalje na Novo Fundlandijo. Prvo letalo naj bi vodil letalec Udet, drugo pa Steindorff. Ali se bo namera obistiničila, pa je zelo dvomljivo.

Francoski letalec Pelletier d'Oisy je odletel iz Pariza v Bukarešto ter je naložil 2500 litrov bencina in 120 litrov olja. Ta zaloga mu zadošča za 20 ur poleta. D'Oisy je računal, da bo letel z brzino 170 km na uro.

Rusko sovjetsko letalo »Proletary«, katerega je poslala moskovska vlada na propagandni polet po svetu in je absolutno prvo etapo z dokaj lepim uspehom, se je moralo na Češkoslovaškem spustiti na zemljo zaradi defekta. Pri spuščanju se je aeroplan poškodoval, da so morali demontirati aparat in ga poslati nazaj v Moskvo.

Na pariškem letališču Bourget sta skušala letalca Marnier in Faureau postaviti nov distančni rekord. Pri startu sta pa imela smolo. Ko se je letalo zaletelo, da bi se dvignilo v zrak, je počila pnevmatika na enem kolesu, na kar je hotel pilot skokoma v zračne višave. Manever se ni posrečil, letalo je padlo nazaj na zemljo in je odletelo 6 m v stran. Vijak se je zlomil, bencinski rezervoar se je razbil in 4500 litrov bencina in olja se je razlilo po tleh. Samo prisotnosti duha voznika pilota se je zahvaliti, da se ni pripetila velika katastrofa in da se poskus ni končal z izgubo človeških življenj.

40.000 bacilov v enem poljubu

Kaj je slajše od jutranje rose? Med iz Hible. A slajše od meda? Nektar. A slajše od nektara? Poljub. Tako se glasi star iztočni napis. Vendar se je pojavila v Evropi skupina ljudi, vmes učenjakov, ki svari: »O mož, o žena, nikar se ne poljublja!«. Ti »kvarožugoni« zatrjujejo, da se z vsakim poljubom prenese do 40.000 kali raznih boleznih. Nejeverni Tomaž pa je vzel povečalo in delal poskuse. Res, da se s poljubom prenese znatno število glivic, a vendar ne 40 tisoč. S prirodnimi ustnimi se jih prenese povprečno 534, s pobarvanimi pa 707. Dognalo se je to na ta način, da so neke mladenke poljubile poseben krožnik, ki se je nato z drobnogledom analiziral. Pri tem so se našle med drugim raznovrstne patogene klice, n. pr. streptokokus viridans, ki ga nahajamo

pri vnetju srčne opne, streptokokus kolumnis, stafilokokus albus in še neka klica, ki se vobče ne smatra za prilepljivo. Nadalje se je zasledil stafilokokus aureus, ki se pojavlja ob bronhialnem prsnem zapalenju, mikrokokus kataralis, ki živi v nosu in grlu in pneumokokus. Moške ustnice imajo v celoti 612 bacilov, ženske pa 534. Ženske pordeče ustnice jih vsebujejo nekaj stotin več, a moške z brki le 293. Glede obasnosti okuženja se mora povdariti, da pri 250.000 osebah zgolj ena dobi bolezen od poljuba. Nevarnost je torej neznatna. Vojvodinja Gordonska po takem ni kdo ve koliko tvegala, ko je šla nabirat vojake prostovoljce in jim dajala roko izberi en funt ali poljub. »En funt«, je modroval nek dosluženec, »en funt bom hitro potrošil. Dajte mi rajši poljub. Slast vašega poljuba mi bo ostala vselej v spominu.« Sedaj, ko to veste, si boste mirno šepetali besede francoskega pesnika: »Tvoja usta? Cvet, ki bi ga hotel vedno imeti na svojih ustnicah...«

Vztrajna plavalca

Miss Kathleen Thomas je pred dnevi preplavala bristolski kanal med Penarthom (Cordiff) in Weston-super-Marsom v 7 urah in 20 minutah. Razdalja meri 18 kilometrov.

Mrlič potuje čez Alpe

Brzovlak Calais-Milan je pred kratkim vozil salonski voz s črno zastritimi okni. Potniki so videli, da v vagonu ni žive duše in so se živo zanimali, kdo se vozi v taki tišini. Sprevednik je na vprašanje odgovoril, da se v salonskem vozu nahajajo potniki, ki nočejo, da jih kdo moti pred postajo Lago Maggiore. Vendar je bila radovednost pasažirjev tolika, da so se hoteli prepričati, kaj je na stvari. Tako je prišlo na dan, da se v vagonu ne vozi pobena speča skupina, marveč samo eden, ki je zatislil oči na vekomaj in ki se nikoli več ne bo zbudil v življenju.

Ko je vlak ostavil Ženevo, so se vrata vagona odprla in dva črna oblečena moška sta dvignila iz vagona mrtvaško krsto, v kateri je ležal angleški sportsman. Pokojnik je namreč določil v svoji oporoki, da ga morajo po smrti prepeljati preko Mont Blanca, na katerega se ni mogel povzpeti v svojem življenju.

× Ostanki »Old Glory« najdeni. Parnik »Kyle« javlja, da je našel in spravil na varno ostanke ponesrečenega ameriškega letala »Old Glory«, ki je postalo žrtev Atlantika. Razbit aeroplan je plaval kakih 100 milj od mesta, ki ga je javil klic »SOS« ko je letalo padlo v vodo. O letalcih ni duha ne sluha.

× Grozen zločin nad poljskimi emigranti na Kubi. Policija na Kubi je odkrila tajno družbo, ki se je pečala z neverjetno bestialnim poslom. Izvajala je poljske emigrante na Kubo in sicer brez ameriškega potnega dovoljenja. Tik pred ameriško

obalo je žrtve naložila na čolne, jih po svojih banditskih emisarijih na odprtem morju oplenila ter jih potem potopila. Samo v letošnjem letu je na ta način prišlo ob življenje 600 Poljakov, deloma mož, deloma žena in otrok.

× Francoski zvon zmage. Iz Pariza poročajo, da so prve dni septembra prenesli veliki francoski zvon zmage, ki tehta 83.000 kg. od cerkve Sv. Nikolaja pred grob neznanega vojaka, kjer so ž njim trikrat zvonili. Od tu je zvon nastopil pot skozi vse francoske kraje, ki so bili težko prizadeti po svetovni vojni. Glas tega zvona se bo širil v vseh po vojni poškodovanih vaseh in mestih ter pojde do Douaumonta, kjer

se bo utvil v spomin na francoske vojne žrtve pred Verdunom.

× Cozik oproščen. Na Dunaju je že postala praksa, da se morilci in morilke za konjskih soprogov oproščajo. Po oprostitvi Rohstocka, ki je ustrelil Bettauerja, po oprostitvi Nelly Grosvescove, ki je ustrelila svojega moža, ter še po nekaterih drugih tipičnih oprostitvah prime: h je bil te dni oproščen kolar Cozik, ki je zadavil svojo ženo v kopeli. Porota, pred katero se je moral zločinec zagovarjati radi dejanja, je sicer izjavila, da je kriv umora, priporočila pa je, da je bilo dejanje učinkeno v duhu ni zmedenosti.

Dr. J. Bohinjec:

Socijalno skrbstvo mesta Ljubljane

Organizacija

Predpogoj vsakemu koristnemu in učinkovitemu delu je dobra organizacija, dober način izvajanja tega dela.

Zlasti na polju socijalno-političnega skrbstva je smiselna organizacija vse. Na socijalnem polju je potrebna predvsem hitra pomoč, pomoč v taki obliki in višini, da dosega svoj namen, važno pa je, da se pomoč nudi samo onemu, kateri je pomoči dejansko potreben. Vemo, da jih je mnogo, ki s svojo »bedo« trgujejo in kot »berači« umirajo z znatno zapuščino.

Ljubljana postaja mesto v evropskem smislu besede, ona raste in se razvija. Razvoj prinaša s seboj razne, dosedaj nepoznane socijalne pojave, katerim je posvečati organizirano pažnjo. Razen tega je Ljubljana mesto ob meji, vrata v državo. Vtis na tuja mora biti v vsakem oziru manifestativna. Ljubljana ne sme biti Potemkinova vas, Ljubljana in Maribor sta prvi legitimaciji, s katerimi se tujemu svetu predstavimo. Naloge teh mest niso naloge navadnih provincijalnih mest. Poleg tega predstavlja Ljubljana (in Maribor) v državnem oziru prvo obmejno trdnjavo. Duh te trdnjave mora biti dober, čil in svež. Zadovoljnost mora vladati v njej. Prebivalcem se mora v vsakem oziru dobro goditi, da bodo imeli voljo in moč služiti domovini in državi. V Ljubljani tuje razkazujemo svojo kulturo. Ta pa ni samo v šolah, spomenikih, knjigah in slikah, ona je tudi v dobrem in zadovoljnim življenju prebivalstva. — Narod, ki ima še vedno ljubljanske petke, ne more govoriti o popolnosti kulture.

Vsi ti momenti zahtevajo, da Ljubljana socijalno skrbstvo uvrsti med svoje prve in glavne naloge, zlasti ker je bilo dosedaj v tem oziru mnogo zamujene. Iz Ljubljane naj izžarevajo svetli žarki smiselnega in dobrega socijalnega skrbstva ne samo po ožji domovini, ampak tudi po državi. Svojo kulturo in razumevanje za nove socijalne naloge mora Ljubljana s krepičmi dejanji manifestirati.

Komunalno socijalno skrbstvo potrebuje poglobitve in razširitve. V to svrhu je izdelati organizacijske in administrativne smernice, mestni statut socijalnega skrbstva. — Telo in dušo mestnega socijalno-političnega udejevanja mora tvoriti najširša javnost. Nikjer uradni birokratizem ni tako nevaren in škodljiv, prava cokolja, kakor baš na tem polju. Socijalno-politični odsek občinskega zastopstva je potreben razširitve, administracija potrebuje decentralizacijo. Potreben je najjačji kontakt z vsemi sloji prebivalstva in z vsemi kraji mesta. Slika socijalnega in gospodarskega stanja raznih slojev prebivalstva mora ležati prav na dani. Kdor terena ne pozna, se ne more vojskovati. Stvar bi bila izvedljiva na ta način, da se mestni socijalno-politični odsek izpolni predvsem z zastopniki raznih okrajev in tudi na Ljubljano naslonjenih okoliških občin, ker te tvorijo z Ljubljano eno socijalno enoto in morajo pri velikopotezni socijalno-politični akciji mesta odpasti ovire, ležeče v slučajnih in starih političnih mejah. Dalje bi morali sodelovati: veliko županstvo, policijsko ravnanstvo, državni zdravstveni in socijalni zavodi vseh vrst, socijalno zavarovalni zavodi, zastopniki okrajnega in deželnega sodišča, Rdečega križa, mestnega fizikata, šolski zdravnik, prosvetna uprava, organizacije obrtnikov in trgovcev, razne prostovoljne organizacije za varstvo mater, dojenčkov, mladine, delavskega zastopstva, protialkoholna združenja itd. Tako sestavljen mestni socijalno-politični parlament bi

pomenil koncentracijo in ekonomizacijo vsega socijalno-političnega udejevanja v mestu. Pomenil bi sistem, delo bi bilo pregledno, enotno, ekonomično, zanesljivo, s polnim jamstvom, da je tudi uspešno in učinkovito. Kaplje bi se zile v enotno strugo.

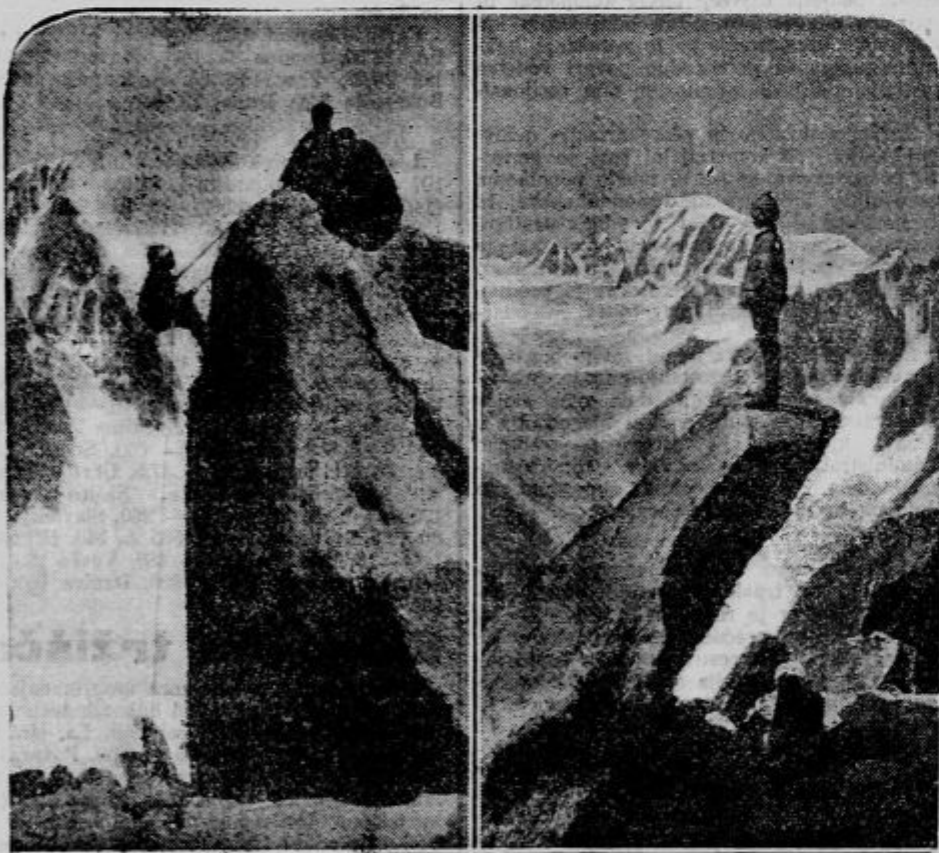
Ta vrhovna mestna socijalno-politična instanca mora delo decentralizirati v razne komisije. Socijalno delo v mestu, ki hoče delati po modernih načelih komunalne socijalne politike, mora svojo pozornost obračati z enako intenziteto na vse pojave modernega napredujočega mesta. Centralizirano delo navadno pomeni površnost, samo neko »splošno« brigo, ki pa je v efektu samo razmetavanje denarja in energije. Tako razširjen mestni socijalno-politični odsek bi vodil celotno organizacijo socijalnega skrbstva, skrbel za popularizacijo teh nalog mesta in posvečal pažnjo socijalno-politični vzgoji prebivalstva. Podrobno delo pa bi se vršilo v komisijah: 1.) za varstvo mater in otrok ter naraščajo sploh, 2.) za odrasle. K prvemu delu spada predvsem: nuditi potrebno pomoč v najrazličnejših slučajih, skrbeti za vzgojo zanemarnjenih in zapuščenih otrok v raznih zavodih, nuditi vzgojno in učna sredstva, oddajati otroke v družinsko preskrbo in vršiti nad njimi nadzor, skrbeti za šoli odraslo mladino, zlasti da se izučijo raznih obrti, skrbeti za zdravstvo, skrbeti za igrišča, za počitniške kolonije, za potovanja mladine itd. Druga komisija bi predvsem posvečala pažnjo brezposelnim, bolnim, obubožanim, hitre in začasne pomoči potrebnim, za razne delavske naprave in ustanove itd.

Agende socijalno-političnega odseka bi izvrševal mestni socijalno-politični urad, kateri se mora znatno razširiti in mora izbrisati vtis »ut aliqid ficisse videtur«. Svoje delo mora decentralizirati tako po materiji, skladno decentralizaciji v socijalno-političnem odseku, kakor tudi krajno. Današnji ubožni očetje ne zadoščajo. V važnejših mestnih okrajih mora ta urad dobiti svoje ekspoziture z zanesljivimi in bistrimi zaupniki. Delo mora postati bolj preventivno kakor kurativno. Zato je treba do podrobnosti poznati socijalne prilike posameznega okraja in njegovih prebivalcev. Na glavnem kolodvoru mora poslovati stalna socijalna posvetovalnica, katere je iz najrazličnejših razlogov nujno potrebna.

Naloga eksponiranega uradnika mestnega socijalno-političnega urada bi tudi bila, da v svojem okraju ustvari lokalni socijalno-politični odsek iz vrst zastopnikov raznih slojev ali združenj, ki bi posle brez dvoma radi in brezplačno vršili.

Pri socijalno-političnem uradu mora poslovati stalna socijalna posvetovalnica, da nudi nasvete socijalnega značaja vsakomur, ki to želi, brez ozira na pristojnost ali bivališče, da pomaga k hitri pomoči v posameznem individualnem slučaju, ima voditi v evidenci vse osebe, ki so javne pomoči potrebne, ali ki to pomoč uživajo, ima dajati razna poročila, ima preiskovati posamezne javljene slučaje socijalnega značaja, da stavi razne predloge preventivnega značaja in tako dalje.

To je le grobi okvir organizacije mestnega socijalno-političnega skrbstva. Tudi podrobnosti so važne, predvsem pa je važna vzgoja uradništva in raznih zaupnikov. Mestno socijalno-politično skrb mora prejevati le ena misel: biti človek! Ta misel bo dala tudi vse druge potrebne misli. Vsakdo mora postati ponosen, da je meščan ljubljanski.

K otvoritvi vzpenjače na Mont Blanc

Na levi: plezanje na greben montblanskega masiva. — Na desni: »Menihov vrh«.

Arkadij Averčenko:

Poštena tatova

(Iz pisateljeve zapuščine.)

Sedel sem pri Krasovinovih in sem govoril o gledališču, umetnosti in literaturi. Nenadoma je vstopila brhka postrežnica, me smehljaje pogledala in rekla:

»Nekdo hoče z vami govoriti!«
Bil sem začuden:
»Z menoj? To je pomota... Kdo naj me kliče? Kdo ve, da sem tu?«

»Ne vem,« je odgovorila in šla iz sobe. Stopil sem v predsobo, vzel slušalo s telefonskega aparata in poklical:
»Halo! Kdo tam?«
»Jaz sem tu, Ribakov,« mi je odgovoril znan glas. »Tu v kabaretu sedimo in čakamo tebe. Pridi kmalu!«

Odgovoril sem:
»Dragi prijatelj! Sedaj nikakor ne morem priti, ker se moram odpeljati domov. Doma ni nikogar; celo slugi sem dovolil, da gre lahko ven. Od kod pa veš, da sem tu?«
»Lažeš, če trdiš, da ni nikogar v tvojem stanovanju. Pravkar sem telefoniral k tebi na dom in nekdo mi je odgovoril: Gospod so pri Krasovinovih.«
»Ljubi Ribakov, ne razumem te. Ali

se meni meša, ali pa me imaš za norca. Stanovanje je zaprto in ključ imam jaz v žepu. Kdo je govoril s teboj?«

»Ne vem! Moški glas je bil. Odgovoril mi je hitro: Gospod so momentano pri Krasovinovih, nato je hitro odzvonilo. Mislim, da je kak sorodnik.«
»Neverjetno! Takoj pojdem domov. Čez dvajset minut bom vedel vse.«
»Rajši se informiraj po telefonu. Tako izveš preje,« je pripomnil Ribakov. Nervozno sem odzvonil, poklical centralo in imenoval svojo številko. Čez pol minute je vzel nekdo v mojem kabinetu slušalo in zamolkot moški glas se je zadržal:

»Halo! Kdo tam?«
»Ali je tam številka 23-30?«
»Da, kaj pa želite?«
»Kdo je pri telefonu?«
Celo minuto se ni nihče oglašil, nato je isti glas negotovo odgovoril:
»Gospoda ni doma!«
»Verjamem,« sem se oglašil ves besen, »gotovo, da ga ni doma, ker sem to jaz. Kdo ste vi? Česa iščete v mojem stanovanju?«
»Oprostite gospod, dva sva v vašem stanovanju. Takoj pokličem tovariša... Trenutek, Griša, pojdi k telefonu!«
Čul sem drugi glas:
»Kaj pa je zopet? Vedno zvonijo tele-

fon. Niti pri delu nama ne dajo miru. Kaj pa želite?«

»Kaj delate v mojem stanovanju?« sem zarjovel ves besen.
»A... vi ste, gospod? Čujte, kje so ključni pisalne mize? Vso sobo sva preobrnili, pa jih nismo našli.«
»Kaki ključ? Čemu potrebujeta ključev?«
»Saj veste, gospod, da bi bilo škoda vlomiti v pisalno mizo,« je pripomnil glas. »Seveda, če ključev ne najdeva, bova prisiljena vlomiti. To bo stalo veliko dela in časa. Ali se vam ne zdi škoda pisalne mize? Tak starinski komad! Kaj imate od tega, če jo razbijeva?«

»Lopova! Skrivaj sta vdrla v moje stanovanje in me hočeta okraštati,« sem zavpil divje. »Dobro! Ne videta mi! Takoj alarmiraj policijo!«
»Dotlej bodeva že davno gotova,« je mirno odgovoril glas. »Tak kje so ključni od pisalne mize?«
»Lopova! Zločinci!« sem vpil razburjen v telefon. »V zapor prideta. Tatova! Zločinci!«
»Gospod,« je mirno odgovoril glas, »midva nočeva uničiti pisalne mize. Le vprašala sva te. Ali je tako težko povedati, kje so ključ? Moraš naju vendar razumeti.«

»S tatovi sploh ne govorim,« sem odvrnil v onemogli jezi.

»Toda, gospod, ali misliš, da se ne moreva maščevati za te besede? Nož vzamem in ti razrežem otomano na koščke. Želiš to?«

»Vidva sta pa res čudna tička,« sem odgovoril pomirljivo. »Razumeti morata moj položaj. Vdereta v moje stanovanje, me okradeta in hočeta še, da govorim z vama prijateljsko.«

»Ljubi gospod, kdo te uničuje? Prava reč, če vzameva kaj s seboj. Tudi midva morava živeti.«

»Hm, razumem. To je neravno. Toda ne vem, zakaj bi brez potrebe uničevala mojo lastnino. Kaj imata od tega?«

»Gospod, ne razburjaj se!«
»Saj se ne! Vidim, da sta pametna, predvama človeka. Priznam, da morata imeti nekaj za svoj trud. Gotovo sta me več dni opazovala!«

»Seveda! Ali misliš, da je vlomiti tako preprosta stvar?«

»Vem. Razumem. Toda čemu potrebujeta ključev?«

»Denar. Ali ni skrit v pisalni mizi?«
»Ne! Zaman se trudita.«

»Kje je denar?«
»Denar sem dobro skril... In koliko mislita, da bo plena? Le recita! Ni se vama treba ženirati...«

»Hm,« je počasi odgovarjal glas, »mnogo itak ne moreva nesti s seboj. Vratar bi nama lahko vzel zavoj. Vzemi misliva nekaj srebrnega pribora, klobuk, plašč, budički in tiste srebrne kljuke na obehalniku...«

»Motita se; tiste kljuke niso srebrne.«
»Tedad vzameva bakreni pepelnik...«

»Draga prijatelja,« sem rekel, »razumem vajini težki položaj in se pridružem vajinemu stališču. Imela sta srečo, da sta neopaženo vdrla v moje stanovanje. Lepo! Recimo, da vaju niti vratar ne opazi, da neseta zavoj. Kaj potem? Prodati bodeta morala vse skupaj za nekaj kopejev. Poznam tiste krvose, ki kupujejo od tatov ukradene predmete. Vidva bosta morala trpeti nevarnost in zapor, morda vaju bodo celo pretepali, a trgovci, ki mu prodasta vse skupaj, bo imel ves dobiček.«

»Res je!« je prepričevalno odgovoril glas.

»Da res je,« sem nadaljeval oduševljen. »To prekleto kapitalistično načelo, živeti na račun mase! Poznam ga. Ali vidva kradeata? Ne! Vas okradejo drugi! Ali vidva škodujeta družbi? Ne! Ti vampirji so tisočkrat škodljivejši od vas! Sodrug, dragi prijatelj! Sedaj govorim odkrito in od srca! Predmeti, ki jih hočeta vzeti s seboj, so zame iz raznih raz-

Definitivni izid v volilnem okrožju MARIBOR-CELJE

Srezi	Volilni urav- čenev	Glas- valo	SLS 1.	HSS 2.	SDS 3.	Memci 4.	NRS 5.	Soc. 6.	Kom. 7.	Zagorski 8.
1. Brežice	8487	4967	2631	334	1418	61	23	369	115	16
2. Celje	15321	9741	5579	793	1400	512	395	659	364	39
3. Dolnja Lendava	9270	5976	4058	157	474	336	837	68	27	19
4. Gornji grad	4489	2308	1798	159	223	6	43	59	14	6
5. Konjice	4909	3178	2331	45	230	398	17	136	11	10
6. Laško	8586	6008	2274	100	1199	44	109	522	1714	46
7. Ljutomer	8380	5659	3830	433	597	710	47	12	14	16
8. Maribor, desni b.	12770	7458	3515	230	895	483	162	1532	599	42
9. Maribor, levi b.	21173	14587	8479	233	1858	1173	386	1892	499	67
10. Murska Sobota	14733	7922	3015	335	1499	403	2503	109	30	28
11. Ormož	5200	3671	2758	143	628	32	62	23	13	12
12. Prevalje	4723	3517	1420	35	490	110	112	445	887	18
13. Ptuj	12864	7507	5020	507	599	929	97	181	138	36
14. Slovenji Gradec	12.028	6071	3493	209	643	475	59	585	574	33
15. Šmarje	11296	6579	4472	1008	632	149	104	91	96	27
Skupaj	154229	95149	54673	4721	12785	5821	4956	6683	5095	415

Iz novosti državne licejske knjižnice v Ljubljani

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

XV.

- Allatius L.: De solea veteris ecclesiae. Venetia 1783. (III 43.301.)
- Appendice alla stampa della Vita della beata Elena da Udine. In Udine, 1761. (II 43.404.)
- Barac A.: Vladimir Nazor. Skica za studiju. Zagreb 1918. (44.387.)
- Benary W.: Die germanische Ermanarichsage und die französische Heldendichtung. Halle 1922. (44.462—Bh. 40.)
- Benzion E.: Die Ausgleichskämpfe Österreich-Ungarns als eine der Ursachen des Weltkrieges. Wien 1915. (44.109.)
- Bergaun G. I.: Benacus. Verona 1546. (44.431.)
- Blum H.: Die Lügen unserer Sozialdemokratie. Nach amtlichen Quellen enthielt und widerlegt. Wismar 1891. (44.329.)
- Bölsche W.: Die Abstammung des Menschen. Stuttgart 1905. (44.240.)
- Bošićević J.: Uputa u fotografiju. Zagreb 1927. (44.089.)
- Breyssig K.: Altertum und Mittelalter als Vorstufen der Neuzeit. Berlin 1901. (44.110—2.)
- Cauer Fr.: Palaestra vitae. Berlin 1913. (43.914.)
- Denkwürdigkeiten aus Alt-Österreich. München 1912—(43.646.)
- Erdmann J. E.: Psychologische Briefe. Leipzig 1852. (44.318.)
- Fleischer Fr.: Studien zur Sprachgeographie der Gascogne. Halle 1913. (43.462—Bh. 44.)
- Gebhardt W.: Ein ästhetischer Kommentar zu Horaz. Paderborn 1885. (43.679.)
- Ginskey Fr. E.: Die Front in Tirol. Berlin 1916. (43.157.)
- Gneist R.: Ein Rückblick auf die Verwaltungsreform in Preussen. Leipzig 1880. (44.195.)
- Guillaume E.: La théorie de la relativité. Lausanne 1921. (44.301.)
- Haym R.: Gesammelte Aufsätze. Berlin 1903. (44.071.)
- Huber A.: Eine altfranzösische Fassung der Johanneslegende. Halle 1919. (43.462—Bh. 53.)
- Jellinek M. H.: Geschichte der gotischen Sprache. Berlin 1926. (43.527.)
- Keller Fr. v.: Österreichisches und ungarisches Staatsrecht. Berlin 1917. (43.548.)
- Könneke G.: Quellen und Forschungen zur Lebensgeschichte Grimmlausens. Weimar 1926. (II 43.961.)
- Kulik J. Ph.: Neue Multiplikationstafeln. Leipzig 1851. (44.210.)
- Lenard L.: Der Panславismus. Eine national-politische Betrachtung. Cilli 1906. (43.433.)
- Likar A.: Čerknica in njena okolica. V Ljubljani 1863. (44.370.)
- Mayerhoffer v. Vedropolje, E.: Das Gefecht bei Jajce. Wien 1904. (II 43.344.)
- Meyer J. J.: Theoretischer Faden der Reitkunst. Güns 1834. (41.228.)
- Milošević M. R.: Nauka o kulturi u osnovi plana za radnu školu u samoradno uče. Koprivica 1926. (42.866.)
- Minafik Fr.: A. Benkovič. Zagreb 1925. (II 43.906.)
- Mitternatter J. C.: Dr. Ignaz Knobloch, apostolischer Provokator der katholischen

logov same dragocenosti. Budilka na primer je zame življenska potreba, zakaj brez nje pridem jutraj prepozno v urad... Koliko dobila za vse skupaj? Malenkost! Morda s težavo petdeset rubljev!

»Kje!« je odgovoril glas v telefonu. »Če dobiva dvajset pet rubljev, bova lahko zadovoljna!«

»Dragi prijatelj! Vidim, da se razumeva. Dobra imam denar. Sto petnajst rubljev. Dobra je skrit, in če vama ne povem, kje je, ga gotovo ne najdet. Povedita vama hočem, kje je skrit denar. Vzemetita sto rubljev, le petnajst mi jih pustita, da bom imel jutri za zajtrk. Pojdita z Bogom! Ne bom vaju naznanil policiji. To je zaseben, prijateljski obracun, ki se nikogar ne tiče. Se strinjata?«

»Toda stvari sva že zložila v zavoj!«

»Nič ne de! Kar pustita jih na mizi!«

»Toda, gospod,« je neodločno rekel tat, »če vzameva stvari in denar tudi?«

»Dragi prijatelj! Ali sta lopova? Prepričan sem, da sta v srcu poštenjaka. Mar ne?«

»Tisto že, toda sliš, brezposelnost, to pasje življenje...«

»Za Boga! Mislita da tega ne razumem? Verjamem vama. Toraj, če mi dasta besedo, da pustita stvari pri miru, vama povem, kje je denar. Petnajst rubljev mi morata seveda pustiti za zajtrk... Menda ne bosta hotela da najstradam zaradi vaju!«

Tat se je v zadregi zasmehoval in dejal:

- Mission in Central-Africa. Brixen 1869. (44.256.)
- Norden Ed.: Die Geburt des Kindes. Geschichte einer religiösen Idee. Leipzig 1924. (II 43.402.)
- Phocas I.: Compendaria descriptio castrorum et urbium, ab urbe Antiochia usque Hierosolymam nec non Syriae ac Phoeniciae et in Palestina sacrorum locorum. Venetia 1783. (III 43.301.)
- Potočnjak M.: O reorganizaciji drž. obrtne škole u Zagrebu. Zagreb 1926. (43.552.)
- Psychologie, La, d' une nation parvenue: les Bulgares. Paris 1919. (44.250.)
- Ravaissan F.: Die französische Philosophie im 19. Jahrhundert. Eisenach 1889. (44.274.)
- Riehl W.: Ein Notschrei der deutschen Minderheit in Slowenien. S. l. t. a. (1925.) (44.115.)
- Rizov D.: Macedonia and the Macedonians. Rome 1918. (44.178.)
- Scherer W.: Karl Müllenhof, Ein Lebensbild. Berlin 1896. (43.923.)
- Schmidl A. A.: Das Kaiserthum Österreich. Stuttgart 1887. (43.565.)
- Seidl F.: Geološki izprehodi po Goriškem. Gorica 1913. (44.185.)
- Sladojević Lj.: Domaće gazdinstvo za školu u kuhju. Beograd 1927. (44.070.)
- Spomenica o stogodišnjici srpskog ustanka pod Karapoborjem. Beograd 1904. (44.305.)
- Storck K.: Tempel der Kunst. Regensburg 1919. (43.574.)
- Thiele G.: Grundriss der Logik und Metaphysik. Halle 1878. (44.142.)
- Vettermann E.: Die Balen-Dichtungen und ihre Quellen. Halle 1918. (43.462—Bh. 60.)
- Weymann K.: Beiträge zur Gesch. der christlich-lateinischen Dichtung München 1926. (43.468.)
- Windelband W.: Über die Gewissheit der Erkenntnis. Berlin 1873. (44.222.)
- Wolff C.: Die städtische Badenanstalt an der Goseriede bei Hannover. Wiesbaden 1905. (III 43.303.)
- Zimmermann R.: Philosophie und Erfahrung. Wien 1861. (44.134.)

Objava.

Kr. okrajno sodišče v Karlovcu dovoljuje s svojim odlokom od dne 16. avgusta 1927 št. 18 813 T 19-1925

ovršno sekvestracijo nepremičnin tt. Frelchove tvornice kož v Karlovcu

s tvornico ter tvorniškim pogonom in obratom pa je za sekvestro postavil g. Stanka Kosema, ravnatelja tvornice finih kož „Jelen“ d. d. v Karlovcu in predala mu dne 17. avgusta 1927 upravo sekvestrane tvornice ter vsem zainteresentom objavila s dodatkom, da se vsakdo v zadevah s tvornico obrati edino in samo na osebo gori imenovanega sekvestra posebno

da se vsa plačila za gori navedeno tvorniško podjetje imajo vsrčiti skozi roke sekvestra, ter se nobeno drugo ne bo priznalo vejavnim.

V Karlovcu, 10. septembra 1927.

»Dobro! Velja! Besedo daja! Na mizi pustiva stvari in petnajst rubljev. S takimi stvarmi ima človek le sitosti. Kje je denar?«

»Hvala! Ni pisalni mizi stoji kaseta s pisemskim papirjem. Zgoraj so kuverte, v sredi papir, a pod papirjem je denar. Štirje bankovci po dajset pet rubljev in trije po pet. Sama se ne bi nikoli spomnila, da bi pogledala v kaseto. Toda ne pozabita ugasniti električne luči, ko odideta. Ali sta prišla skozi zadnja vrata?«

»Da, gospod!«

»Ko odideta, dobro zaprta stanovanje! In če vaju vratar vpraša, kje sta bila, povejta, da sta iz tiskarne. Tak srečno! Zdravo!«

»Kje naj pustiva ključ?«

V levem kotu nad drugo stopnico. Budilke nista pokvarila?«

»Ne!«

»Hvala Bogu! Z Bogom! Lahko noč!«

Lahko noč!

Ko sem prišel domov, je ležal na mizi zavoj in trije bankovci po pet rubljev. Na zavoju je bil listek s sledečo vsebino: »Budilka je v spalnici. Stvari in denar na mizi. Držite besedo in ne naznanite policiji!«

Vajina prijatelja

Griša in Sergej.

Vsi moji prijatelji trdijo da sem se dobro izmazel. Mislim, da imajo prav! (Prevel B. R.)

Mag. št. 18.746/27.

Ljubljancani!

Gospod minister za finance je mestni občini ljubljanski odobril obligacijsko posojilo po Din 30.000.000 za zgradbo stanovanjskih hiš. Obligacijam je priznana pupilarna varnost, kavcijska sposobnost ter oprostitve od davka in taks. Obligacije, glaseče se na donosilca, se obrestujejo polletno dekurzivno po 6% ter so vračljive po odobrenem amortizacijskem načrtu najkasneje v 15 letih s polletnim žrebanjem. Prvo žrebanje se vrši 15. septembra 1928 ter zapadejo izžrebane obligacije v izplačilo 15. marca 1929. Obligacije se izdajo v komadih po nominalu Din 200, 500, 1000, 5000, 10.000 in 50.000. Obligacije so v tisku ter bodo v najkrajšem času na razpolaganje pri mestni blagajni ljubljanski. Šolski drevored 2, I. nadst. (Kreslija), ki od danes naprej kot edina poslovalnica sprejema obvezne prijave na podpis in sprejema valuto proti šeststodstnemu diskontovanju od dneva vplačila do 15. septembra 1928, s katerim dnem prične teči prvi kupon.

Stanovanjske hiše iz tega posojila se že grade ter bo do zimo dograjenih:

14. štiridružinskih hiš z enosobnimi stanovanji s pritlikinami in vrtovi na mestnem svetu v Koleziji (skupaj 56 stanovanj), 19 dve in štiridružinskih podkletnih hiš z dvesobnimi stanovanji (8 stanovanj) in trisobnimi stanovanji (60 stanovanj) na mestnem svetu za artilerijsko kasarno. Stanovanja imajo vse pritlikine, tudi kopeli ter vrtove.

Do prihodnjega leta bo dogotovljena palača Delavske zbornice na Miklošičevi cesti s 36 dvo., do štirisobnimi udobnimi stanovanji z vsemi pritlikinami, in istotako blok stanovanjskih hiš na Poljanski cesti in ob Poljanskem nasipu s 107 eno. do trisobnimi udobnimi stanovanji z vsemi pritlikinami in obširnimi dvorišči ter s cestnim prehodom med Poljansko cesto in Poljanskim nasipom.

Prednost za stanovanja gre onim, ki obvezno podpisajo po svojih močeh čim večjo svoto obligacijskega posojila.

Načrti vseh zgradb s slikami, proračuni in stavbnim programom ter obligacije bodo na vpogled na letošnji Pokrajinski razstavi veleselja »Ljubljana v jeseni«.

Mestna občina bo torej s tem posojilom zgradila 267 stanovanj za različne sloje in zahteve našega mesta. Po dotedaj izdanih stavbnih dovoljenjih bodo zasebniki zgradili v tej dobi okoli 300 stanovanj ter je pričakovati, da se številu zasebnih zgradb do prihodnjega leta še pomnoži, ker je mestna občina zasebno inicijativno izdatno pospešila s tem, da je nove zgradbe za sedaj za pet let oprostila občinskih doliad.

Stiska za stanovanja bo z vsem tem znatno alj celo popolnoma ponehala. Ako pa vse to le še ne bi zadostovalo, bo zamogla mestna občina še nadalje graditi ter si za to potrebno glavnicu pridobiti s tem, da bo po primerni ceni prodajala za odkup najbolj pripravne hiše, ki so se z obligacijskim posojilom poceni zgradile. Zamogla si bo pa pridobiti potrebno glavnicu tudi iz letnih prebitkov amortizacijskega fonda, ustanovljenega in odobrenega za to posojilo. Za obrestovanje in odplačevanje obligacijskega dolga je namreč poskrbljeno na ta način, da se poleg najemnine novo-zgrajenih hiš steka v amortizacijski fond za ta namen še posebej dovoljena davščina na konsum vina po 50 par od litra ter ena desetina pobrane iz tega naslova prav nič povišane vodarine in gosaščine. Vkljub temu, da se bodo stanovanja oddajala, vpoštevajoč lego in udobnost, po zelo zmerni najemninji (enosobna po Din 1200 do 3200, dvosobna po 4000 do 6000, trisobna po 6000 do 9000 letno) kar bo ugodno uplivalo na pravično izravnanje in uravnanje stanovanjskih najemnin v mestu, bo vsled gorj omenjenih dohodkov dosežen znaten vsakoleten prebitok. Ta se bo zamogel porabljati ne samo za zgradbo nadaljnjih hiš po potrebi, ampak tudi za razbremenitev občinskega proračuna, danes obremenjenega s primanjkljajem za popolno kritje obrestovanja in amortizacije posojil, s katerimi je mestna občina dosedaj gradila stanovanjske hiše za omiljenje stanovanjske bede.

Na podpisovanju in uspehu posojila so torej zainteresirani prav vsi sloji našega mesta. Zato pa so prav vsi sloji tudi dolžni,

ni, da se pozivu na podpisovanje posojila v kar največji meri odzovejo. Saj bo konec mizeriji onih, ki zamažajo stanovanj ali se morajo potikati po vagonih, kleteh in pod slabimi šotori ali so v strahu, da zgube svoja stanovanja! Konec bo pa tudi mizeriji hišne lastnine, ki danes ni prosta v razpolaganju ter vsled tega nima prave vrednosti. Skoro so že pozabljeni časi, ko je najemnik po prosti volji izbiral sebi primerno stanovanje in bil dobrodošel, hišni posestnik pa bil svoboden in spoštovan gospodar v svoji hiši! Zrušimo vse svoje sile in ti časi se povrnejo, brez truda in ne da bi bil posameznik količjak občutno prizadet! A ne samo to! Za zgradbo potrošeni denar ostane prav ves doma! Zaslužili bodo neposredno in posredno vsi sloji, stavbnik in obrtnik, trgovec in gostilničar, delavec in nezaposleni. Ta akcija mestne občine ni torej samo stanovanjska, temveč v enak meri socialna gospodarska!

Zato Ljubljancani! V edinstvi in vsi krepko na delo! Premožnejši, zlasti pa podjetniki, ki ste že po zakonu dolžni graditi stanovanja za svoje nameščenice, dokažite, da imate srca in dobro voljo za bedo usmiljenja vrednih in vsak dan pomiljavanih, da imate smisla za kulturno in gospodarsko povzdigo prestolice Slovenije! Gostoljubno med nami živeti inozemci! dokažite, da se zavedate svojih dolžnosti namreč občini in občanom, ki Vam nudijo pridobitne možnosti in udobno ali celo prav udobno življenje! Manj premožni, državni in zasebni nameščenci, delavci! dokažite, da hočete tudi Vi po svojih močeh pripomoči, da za vselej odvalimo neznošno breme ki tišči danes vse sloje k tlom!

Ljubljancani!

Dokažimo svetu prav vsi brez izjeme, da je bela Ljubljana res naša Ljubljana!

V Ljubljani, dne 14. septembra 1927.

Za mestno občino ljubljansko; vladni komisar: Mencinger I. r.

Konjske dirke v Ljutomeru

Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru je priredilo dne 8. t. m. na dirkališču žrebanje na Cvenu svoje jenske dirke, ki so v vsakem oziru najlepše uspela. Za dirko je prijavilo 16 kmetskih posestnikov svoje kanje. Dirke v Ljutomeru so pristopne samo kmetskim konjerejem iz ljubomerskega srezu. Dirki je prisostvovalo mnogo domačega občinstva iz celega sreza. Pred otvoritvijo dirke je predsednik gosp. F. Zemljčič pozdravil predvsem zastopnika velikega župana gosp. svetnika Rajerja, častnega predsednika gosp. A. Romanitza in zastopnika mariborskega kasaškega društva gosp. Novaka.

V prvi dirki za konjerejsko nagrado mariborskega kasaškega društva sta tekmovali štiriletni kobili Karolina gosp. Kardinarja iz Banovcev in Dona Dillon gosp. M. Spindlerja iz Gajševcev. Za to tekmo se morajo konji že takoj ob rojstvu prijaviti in zategadel udeležba ni bila številnejša. Prva je dospela na cilj Karolina. V drugi enovprezni dirki za triletno konje je bilo na startu šest konj in je znašala dolžina proge 2000 m. Na cilj so prispeli v naslednjem redu: prva Nelka gosp. Slaviča iz Banovcev v času za kilometer 1.49, druga Poldi gosp. M. Filipiča iz Starenovcevi v času 2.01, tretja Zlata gosp. J. Vavpotiča iz Lokavcev, 2.01.3, četrta Felčka gosp. F. Herica iz Borecovi, 1.58.

V tretji glavni enovprezni dirki za 4—12 letne konje je startalo sedem konj in je zmagala Pina gosp. Filipiča v času 1.44, sledila je Nadina gosp. M. Slaviča iz Ključarovec, 1.43, tretja Dragolina gosp. Jurše iz Gornje Radgone, 1.50; četrta Orela gosp. Novaka iz Ključarovec 1.53 in peta Dvorna gosp. Bežana iz Salincev. Pri zadnji dvo-vprezni dirki za 3—12 letne konje je tekmovalo 6 dvovprez. Prvi sta bili Nelka i Nadina, 1.59; druga Poldi i Felčka, 2.13; tretji Karolina i Dragolina 2.02.9 in četrta Pina-Preda, 2.13.6.

Pri zadnjih treh dirkah dosežena hitrost je brezdvomno jako dobra, če upoštevamo, da dirkališče nikakor ni prvovrstno in vsi konji redno opravljajo kmetsko delo. Na doseženih lepih uspehih čestitamo vrlim kmetskim konjerejem iz ljubomerskega srezu in želimo častnega uspeha tudi na dirkah v Ljubljani dne 24. in 25. t. m. in dne 2. oktobra v Mariboru.

Naicenejše

ni najboljše modroce, spalne divane, otomane žimo dobite pri trvdki

FRAN JAGER, tapetnik, Ljubljana, Sv. Petra nasip st. 29 pri Zmalskem mostu

Svetovnoznane

LUTZOVE PEČI

iz Bludenz-a

in emajltablice z napisom ima v zalogi od 1. oktobra 1927 inž. MATE GUZELJ, LJUBLJANA-SISKA, Jernejeva cesta 5 (tik stare cerkve). — Naročila se že zdaj sprejemajo. 204

Samo za dame!

Izdeluje in modernizira plašče-kostume

Modni atelje JOS. BAJDE,

Selenburgova ulica 7.

(Palača Jadransko-Podunavske banke)

Pos'režba točna in solidna Cene oriznato najnižje

Naznanjam

cenjenemu občinstvu, da sem otvoril v prejšnji gostilni Lozar v Rožni ulici pri Sv. Jakobu turško kavarno in se priporočam za obisk. POZOR! Danes od 8. do 20. ure dobi vsak obiskovalec moje kavarne kavo brezplačno. I. J.

Razglas.

Občni zbor slovenske hranilnice in posojilnice v Osilnici r. z. z neom. z. se bo vršil dne 25. septembra 1927 ob 9. uri dopoldne v uradni sobi v Osilnici šte. 7.

Dnevni red:

Likvidacija.

K temu občnemu zboru se vabijo vsi zainteresenti, člani te posojilnice.

Za odbor:

Ivan Mihelič, načelnik.

izvrstno se zabavam ko čitam

René La Bruyère

Hektorjev meč

(Roman „Jutra“

a sijajni veleznanimivi zgodovinski roman

iz časov francoske

revolucije in

Napoleona Bonaparta

Tako mične ljubavne zgodbe

Tako žive slike

nadutih aristokratov,

častihlepnih meščanov,

revolucionarjev in vojakov

te velike dobe

še nisem imel v rokah!

Kupite to knjigo takoj!

V upravi „Jutra“

Ljubljana, Prešernova ulica

Broš izvod samo 18 Din

Večan izvod samo 28 Din

Zahvala.

Ob nenadomestljivi izgubi našega predobrega soproga, očeta, gosp.

Franc Pauer

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo, predvsem gg. pevcem za gniljivo petje in vsem ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Štore pri Celju, 15. IX. 1927.

Zalujoča soproga z otroci.

I. O. Curwood:

Preganjanja žena

Roman.
XXIV.

Še uro po tem, ko je bila Jana odšla v šotor, je Aldous tiho in pazljivo sedel na svojem mestu. S kraja, kjer je bil skrit, je imel razgled na kos doline, ki ga je obseval mesec, in na skupino dreves, ki je rasla med šotorom in med najbližjim pobočjem gore. Ko je Jana utrnula svečo, se mu je zazdelo, da je postalo molčanje noči nad njim še globlje. Skopčani konji so bili zašli nekaj sto jardov v stran; le kdaj pa kdaj je čul njihovo teptanje ali udarec podkve ob kamen. Uverjen je bil, da se ni mogel nihče približati, zakaj ne oko ne sluh ga nista posvarila; zato se je vidno zdrznil, ko se je Donald Mac Donald nenadoma pojavil v mesečini, niti ne dvajset korakov od njega. Z radostnim vzvikom je planil na noge in skočil k jemu.

»Kako vraga ste prišli, ne da bi vas bil opazil?« je vprašal.
»Menda niste spali, Johnny?«
»Narobe — čul sem in stražil!«
Stari lovec se je nasmehnil.
»Tako tiho je bilo tod, ko sem stopil izza onihle dreves, da sem mislil, kdo ve, ali se ni kaj zgodilo,« je dejal. »Zato sem se priplazil, Johnny.«

»Ste li kaj videli tam v dolini?« je hlastno vprašal Aldous.
»Našel sem stopinje v snegu in ko sem prišel na vrh, sem zadušal dim, toda ognja nisem mogel opaziti. Povsod je bilo tema.« Mac Donald je trenil z glavo proti šotoru. »Ali je zaspala, Johnny?«

»Mislim, da je. Zelo utrujena se je zdela.«
Umaknil se je v senco smrek. Oba hkratu sta napravila ta gib, ne da bi rekla drug drugemu, zakaj. Od snoči pa do tega trenutka

še nista imela prilike, da bi govorila na samem.

»Quade in Čulver Rann sta se zavarovala, Johnny,« je tiho rekel Mac Donald. »Ostavila sta v Tête Jaune ljudi, ki naj bi opravili posel, druge pa sta nastavila, da bi nas opazovali. Na tem delstvu sem zasnoval načrt, ki je nemara zelo preprost in nemogoč, zato pa tudi sila ugoden v danem primeru.«

»Kak načrt?«
»Kakor hitro zagledate živo stvar, ki ne bo medved ne koza ne ovca, ne tratite časa — in streljajte!« je dejal Mac Donald.
Aldous se je trdo nasmehnil.

»Da sem imel le najmanjši napad viteštva ali tistega, kar imenujem pošteno igro, bi bilo snoči konec mojega življenja, Mac. Trdno sem sklenil, da streljam pri prvem srečanju!«

May Donald je mrko prikimal.
»Ne moreta naju premagati, ako bova tako ravnala, Johnny. Saj prav za prav nista navadna morila, ampak zvijačnika po obrti; če bi mogla priti v naš tabor, hlinec se, da sta prijatelja, in nama z nasmehom na obrazu razbiti glavo, ko bi jima obrnila hrbe! — evo, to bi jima bilo najbolj po godu. Kdo je vse z njima, ne veva; kakor hitro se pokaže kak tujec v najinem dosegu, se mu postaviva v bran, bodi s polenom, bodi s svincom. Zdaj ni v teh gorah nikogar razen njih in nas — pomota je tedaj nemogoča. Ali vidite ondakaj skupino borovcev?«

Stari lovec je pokazal na šop borovcev, ki so rasli kakih petdeset jardov za šotorom v smeri proti jezeru.

»Pod njimi razgrnem svoje odeje,« je nadaljeval Mac Donald. »Vi razložite svoje tu in šotor bo v sredi med nama. Ali razumete moj načrt? Ako nas posetijo ponoči, ju dobiva medse in — ni vrag, da ne bi imela jutri zjutraj česa pokopati.«

Čez nekaj minut je Aldous razgrnil svojo odejo pod vejami pritlikave smreke, ki so visle nizko do tal. Sklenil je, da ne bo spal. Več ur je ležal tako ter bedel in stražil, časih tudi pušil, z obrazom

tesno ob tleh, da se vonj po tobaku ne bi mogel razširiti. Mesec se je vzpenjal vse više in više, dokler ni dosegel zenita in ni preplaval vse doline s svojo srebrno krasoto. Žal mu je bilo, da Jana ne vidi tega prizora. Mesec se je jel spuščati na zapad, izprva počasi, nato čedalje hitreje; obenem mu je pešala svetloba. Preden se je skril za štrleči vrh oddaljene gore, je Aldous pogledal na uro. Bila je četrta na dve.

Čim bolj se je gostila tema, tem težje so mu postajale trepalnice. Katerikrat jih je za trenutek zaprl; vsak novi presledek je bil daljši in vsak pot se je moral bolj prizadevati; da ni zaspal. Naposled je zadremal. Toda podzvestno je tudi zdaj še stražil in čez uro ga je izpreletelo kakor opomin, naj se zbudi. Sédel je, začudeno gledaje okoli sebe, ter prijel za puško. Sova je hukala — tiho, čisto tiho. Zahukala je štirikrat, Aldous je odgovoril; čez nekaj časa je zrasel Mac Donald kakor senca iz teme. Aldous je vstal in mu je šel naproti; videl je, da se izza gor na iztoku že širi prvi jutranji svit.

»Tri je proč, Johnny,« mu je rekel Mac Donald v pozdrav. »Zakurite ogenj in pripravite zajtrk. Jani recite, da sem šel pogledat za ovčami. Stražiti hočem izza onihle dreves, dokler se ne zdani. Čez pol ure se bo svitalo.«

Odšel je k drevesom in Aldous je jel kuriti. Pazil je, da ne bi zbudil Jane. Ogenj je veselo prasketal, ko se je odpravil k jezeru po vodo. Ko se je vrnil, je gorela v Janinem šotoru sveča. Čez pet minut je stopila venka; ob pogledu nanjo je ugasnila v njem vsaka misel na opasnost in težave minule noči. Njene oči so bile še malce zaspane, ko jo je vzel v naročje, da jo poljubi, obenem pa je bila razkošno sveža, mirna in srečna. V eni roki je imela ščetko, v drugi glavnik.

»Spali ste, kakor da so vas vrgli v vodo,« je vzkliznil ves srecen. »Upam, da niste imela zlih sanj, ženičica?«

»Krasne sanje sem sanjala, John,« je rekla z ljubkm nasmeškom in temna rdečica ji je udarila v obraz.

Naročila in vse dopise, ličice in malih oglasov, je pošlaba na Oglasi od dalek Jutra, Ljubljana. Prejemova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je uparila ličice in naročilom, sicer se oglasi ne priobčijo. Čekovni račun pošlaba na Ljubljano, št. 11842.

Mali oglasi, ki služijo v parredovalno in ročaj na namena občasno, vaba beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5—. Pristojbina za sifro Din 3—

Ženske, dopisovanja in oglasi trgovcev ali reklamnega značaja: vaba beseda Din 7—. Najmanjši znesek Din 10—. Pristojbina za sifro Din 5—

Obiti

Snežne čevlje in galoše popravila Avgust Škof, Broštinski trg 1. 23793

Služba dobi

Likarico provizorno, sprejemno. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23889

Pisar, uslužbenca

provizorne, zmožnega stenografije, slovenskine, nemščine ter srbov. — sprejme Ivan Magušar, Vrhnika 9. 23835

Kontoristino

zmožno vseh pisarn. del, sprejemno tako. Pismene poudbe na trdno Edmund Koeček, tov. perila, Kranj. 23773

2 čevljarska pomočnika

takoj sprejme v stalno delo v hrano in stanovanjem v kili ter plačo po dogovoru Jofel Koseč, čevljari, Ljubno — pošta Podnart. 23769

Čevljari, pomočnika

dobro izveščani, sprejme v hrano in stanovanjem v kili ter plačo po dogovoru Andrej Gradišar, Križe na Gorenjskem. 23836

Spretno vezilje

za strojno vezjenje sprejem. Poudbe z navodno gospodarskega službovanja v plačo po »Vezilju št. 23« na oglasni oddelku »Jutra«. 23923

Pekovskega vajenca

takoj sprejem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23927

Točilca

(Schankbursch) sprejme Josip Mastnak, restavrat. v hotelu Slon, Ljubljana. 23931

Učenca

izdravega in krepkega, s predpisano šolko izobrazbo sprejem v boljšo delikatesno trgovino. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra«. 23966

20 čevljarjev

dobro izveščani sprejme takoj v trajno delo Ivan Praloren, tovarna čevljev v Kranju. 23860

Spretno pletiljo

sprejem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 23954

Praktikantino

Hrvatice ali Slovenke, katere obvladuje popolnoma hrvaški jezik v pisavi in govoru in je vešča stroje-pisne, sprejem — toda prvi mesec brez plače in odgovornosti roka. Poudbe v slovi in hrvaškem jeziku, pisane brez tute po-milko in slika je pošlaba na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Hrvatice«. 23928

Strojbravarja

ki se razume na električni pogon, sprejem v stalno službo v kopalnici. — Poudbe z zahtevkom plače na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Strojbravarja«. 23937-a

Preprostega fanta

starega okrog 15 let, ki obvlada nemščino, sprejem v pisarno za praktika. — Poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod sifro »Fanta«. 23925

Zavarovalnega inspektorja

zastopnika, proti dobri proviziji sprejemno za vsako mesto v Sloveniji. Služba je lahko tudi kot postranski poklic. Sprejemne le- rene in marijeve reflektan- te. Obširne poudbe pod »Zavarovalnica« na oglasni oddelku »Jutra«. 23942

Dobro kuharico

sprejemno za vodstvo kopalnice restavracije. — Po- trebno nekoliko jamčevine. Poudbe z zahtevkom plače na oglas. oddelku »Jutra« pod sifro »Restavracija«. 23937

Trg. pomočnika in prodajalko

nad 25 let staro, črna is- krena, v mešani stroki — sprejem s 15. oktobrom. Poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Stajerska«. 23747

Učenko

sprejem v trgovino na doletu. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Poštenost 22«. 23932

Žensko

sprejem za splošno gospo- dinstvo. Plača po dogovoru, nastop 1. oktobra. Na- slov pove oglasni oddelku »Jutra«. 23935

Služničad

kuharice, sobarice, nataka- rice, hišne itd. dobre naj- si se plačo v Beogradu ako se oglase v biro Eko- nomija, Beograd, Viansa 11. 23869

Gospodično

ki bi imela veselje do trgo- vine s konfekcijo in ki je vajena malo šivanja ali ročnih del, sprejem. Po- kaj je visoka postava in črna zunanjost. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23990

3a služnik

zanesljive in poštene za- stopnike in agente sprejme proti dobri proviziji tvornica plač. Poudbe pod sifro »Zanesljiv 23« na oglasni oddelku »Jutra«. 23978

Potnike

zanesljive in poštene za- stopnike in agente sprejme proti dobri proviziji tvornica plač. Poudbe pod sifro »Zanesljiv 23« na oglasni oddelku »Jutra«. 23978

Fina šivilja

samo za perilo, gre hivat na dom. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 23950

Gotov denar, takoj!

Pri malem delu najmanj 300 Din dnevno. Sprejemno zastopnike za prodajo vred- nostnih papirjev na majhna odplačila. Zumbalvi, Ljub- ljana, Aleksandrova c. 12. 23958

Krotka kavka

se je zatekla. — Najditelja naprošam, naj jo proti na- gradi vrne na Bleiweisovi- cest št. 5/III — Šuklje. 23977

Račun. natakarka

zmožna kaveje, šeli službe v mestu. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 23930

Gospodična

gre v restavracijo ali ka- varno kot začotna blagaj- ničarka. Poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod sifro »St. 200«. 23970

Natakarka

z enoletnim sprejetovalom — šeli premeniti službo. Po- udbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Spretna 76«. 23976

ing. Emil Plewa

Wien XVII, Wagtasse 78-80

Trgovski pomočnik

verziran v kolonijalni stro- ki in delikatesi, z letnimi sprečevali, šeli službe kot pomočnik, skladiščnik ali potnik. Cenj. poudbe pod sifro »Vesten 100« na ogl. oddelku »Jutra«. 23881

Pošten mladenič

izurjen v trgovini in pisar- ni, ki bi bil že 4 leta v trgovini v Nemčiji, šeli službe. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Izvešan 17«. 23871

Uradnica

s štiriletno odvetniško in notarsko prakso, perfektna strojepisarka in stenografinja, šeli namestnica. — Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Verzira«. 23832

Bolničarka

dobro izveščana, šeli služ- bo. Gre tudi k otrokom ali kot opora gospodinj. Poudbe pod »Bolničarka« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 23929

Natakarka

šeli za čas velojajma službo v oglasnem oddelku »Jutra«. 23932

Pouk

Gosli poučuje bavištilni konservatorja po snižanih cenah v Študen- tovski ulici št. 9/II 24705

Inštrukcija

dijaka nižjega razreda za fran- coščino in matematiko pre- vaze šestdeset let proti pri- meri odkodniti. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Dijakiški pouk«. 23992-a

Gospod

šeli inštruktorja, ki bi po- učeval tudi moderne koma- de na harmoniki. Cenjene poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Harmonika«. 23968

Klavir poučuje

učitelj začetnika. Na učen- čev dom uro 8 Din, na učilnici 5 Din. — Po- udbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Vesten 99«. 23922

Kočijo

eno ali dvojevrstno, skoro popolnoma novo, z olistniti osmi, opremljeno z najfini- šim usnjem (nova 12.000) prodam za 4000 Din. Poja- snila rpi Aloma Company v Ljubljani. 23902

Peči

2 lončeni in 1 šelezo ugodno prod. Fr. Slamič, Gospodarska cesta št. 6. 23969

Črno boo

dolgo, malo rabljeno, pro- dam za 400 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23973

6 spodnjih hlač

finih, volnenih, moških, 2 m dolga, 1,5 m široka, 6 parov pol- ovljenih nogavic, 6 m gradi- na ter črna plišasta klobak radi odpotovanja celo pro- dam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23974

Stroje za vrtnanje krtac

(Bärenstangenmaschinen) — srednje 7,5 & 3,5 mm, cenovno napredaj. — Prodajo tudi povsemno. — S. Friedrich, Vel. Gorica pri Zagrebu. 23943

Kompozicije za ležišča

s premežijo 20%, 40% in 60% cinka bronaste sipke in puščice vseh dimenzij dobavlja nai- ceneje. »Calin« k. d. Zagreb Mandušina l. 23963

Tvornica perila

Alejovec sprejema zopet v pouk gospodinj, ki hočejo šivati perilo za se. Izdeluje vsakovrstno perilo po meri in najnižji ceni. Čankarjevo nabrežje 1/I. 23926

Balet

ritmično gimnastiko in ples poučujeta s 1. oktobrom t. Lydia Wislakova in Vasilav Viteč, prva plesal- ca Narodnega gledališča v Ljub- ljani. Prijave kakor tudi tozadevna pojasnila dajeta vsaki dan od 2—3 ure v dram. gledališču. 23997

Motorna vozila

350 motor A. J. S. Luxus-Touren-Model 1927, prevoženih 1400 km, v si- najnem stanju, prod. Oblak, lekarna Trnkocny. 23957

Prodajam

Ovčje volne prodam vsakovrstno mnošt- vo po Din 35 kg lototako 1 vagon krompirja po Din 2 kg. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 23795

Dežni plašč

v popolnoma dobrem stanju ugodno prodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23992

Pohišto

kompletne postelje, stenske omare, stole, mize, 2 diva- na, umivalne mize itd. na- prodaj v Gledališki ulici 7, pritličje, desno. 23966

Paviljon

na ogli Tržaške in Blei- weisove ceste napredaj. — Poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »K. T. V.« 23854

Mizar, delavnico

dam takoj za 2 leti v najem dvema strojnima, na zelo prometnem kraju na Stajer- skem. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Mizar«. 23997

Ložali

Trgovina s mešanim blagom ugodno napredaj. Potreben kapital 30—50.000 Din. Dogibe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Ljubljanska okolica«. 23965

Brivnica

dobro lidošo na prometnem kraju pripravljen za prodaj. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Brivnica«. 23983

Sober

Prazno sobo s posebnim vzhodom oddam takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23900

Opredeljeno sobo

z eno posteljo, v 1. nadst., s potrebnim oddam takoj za 250 Din. Pojave se v trgo- vini Orehek, Kolodvorska ulica 26. 23999

Dijakinjo

sprejem v bližini poste v roko — Lega tračna soba s elektr. razsvetljavo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23984

Kapital

Privatni kapital od 150—250.000 Din šelim za ustanovitve novega pod- jetja. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Konzumni predmeti«. 23986

Družabnika

s ca. 300.000 Din kapitala sprejem v dobro vpeljano podjetje v Ljubljani. — Poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kapital«. 23955

Opredeljeno sobo

lepo, s separiranim vzhodom oddam dvema boljšima gos- podoma ali gospodinjama. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23903

Trikolo

otročko, veliko punčko ter več drugih igrač prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 23975

Kupim

Fotoaparati 9 x 12, kupim. Poudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Aparat«. 23997

Stare obleke

moške čevlje, pohišto itd. kupujem. Dopisnica zad- stuje, da pride na dom. A. Drame, Ljubljana, Gal- lusoovo nabrežje št. 29. 23946

Klavir ali pianino

dobro ohranjen, kupim. Poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod sifro »Takoj plačam«. 23941

Mliško opravo

na 3 ali 3 pare karnov; se v dobrem stanju, kupi. Anton Drnovšek, Siklendor- vec, pošta Zagorje ob Savi. 23933

Parcelo

kupim v velikosti od 450 do 600 m². Poudbe z na- vedbo cene in kraja na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Parcela M«. 23989

V najem

z mešanim blagom in del. prideli, na zelo prometni točki periferije Ljubljane oddam pod ugodnimi pogo- ji samo veletrgovcu za ustanovitve podružnice. — Poudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Urejeno